

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ

2021 – 2028 Г.
/Актуализация/

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БО	Битови отпадъци
БрО	Биоразградими отпадъци
ЕГО	Едрогабаритни отпадъци
РЗИ	Регионална здравна инспекция
ЗООС	Закон за управление на отпадъците
ЗМДТ	Закон за местни данъци и такси
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
МБТ	Механично-биологично третиране
МРО	Масово разпространени отпадъци
НДНТ	Най-добри налични техники
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОООО	Организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки
ОУП	Общ устройствен план
ПО	Програми за предотвратяване
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУО	Програма за управление на отпадъците
РДО	Рамкова директива за отпадъци
РДНО	Регионално депо за неопасни отпадъци
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда
РОП	Разширена отговорност на производителя
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	ВЪВЕДЕНИЕ.....	7
II.	ОБХВАТ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА	8
III.	АНАЛИЗ НА ДЕЙСТВАЩИТЕ НОРМАТИВНИ ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	9
3.1.	Йерархия при управление на отпадъците.....	9
3.2.	Принципи при управлението на отпадъците	11
3.3.	Пакет за кръгова икономика	12
3.4.	Кръговата икономика в контекста на управлението на отпадъците.....	13
3.5.	Приоритетни области в областта на отпадъците	14
IV.	Действащи закони и подзаконовни нормативни актове на национално ниво	15
4.1.	Закони	15
4.2.	Подзаконовни нормативни актове.....	19
4.3.	Програмни документи на национално и общинско ниво	22
4.4.	Ангажименти на общините по отношение на управлението на отпадъците.....	23
4.5.	Изисквания по отношение на Наредбите по чл. 22 от ЗУО	25
V.	ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА	26
5.1.	Административни-териториално разположение.....	26
5.2.	Релеф.....	27
5.3.	Климатични фактори	27
5.4.	Води.....	28
5.5.	Население и демографски процеси	28
VI.	СЪСТОЯНИЕ И ПРАКТИКИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	29
6.1.	АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ.....	29
6.1.1.	АНАЛИЗ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ	29
6.1.2.	Морфологичен анализ	31
6.1.3.	Разделно събрани отпадъци от системата за разделно събиране.....	33
6.1.4.	Биоотпадъци и биоразградими отпадъци.....	36
6.1.5.	Масово разпространени отпадъци (МРО).....	38
6.1.6.	Други битови отпадъци, вкл. едрогабаритни отпадъци	39
6.2.	АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИ ОТ СТРОИТЕЛСТВО И РАЗРУШАВАНЕ(ОСР)	39
6.3.	АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИ ОТ ПСОВ.....	41

6.4.	ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ (БОЛНИЧНИ ОТПАДЪЦИ)	42
VII.	АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	43
7.1.	Инфраструктура за събиране и транспортиране на битови отпадъци ...	44
7.2.	Съоръжения и инсталации за третиране на битови отпадъци – инсталации за предварително третиране/сепариране, инсталации за компостиране.....	46
VIII.	АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ	51
8.1.	Анализ на функциите на общината по управление на отпадъците.....	51
8.3.	Събиране, транспортиране, оползотворяване и третиране на отпадъци	55
8.4.	Разработване на годишни бюджети и определяне на такса БО	55
8.5.	Контрол и инспекции	56
IX.	АНАЛИЗ НА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ	60
X.	АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СХЕМИ И ФОРМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ; ПЛАНИРАНЕ; ФИНАНСИРАНЕ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕНИ И ТАКСИ ЗА УСЛУГИТЕ.....	62
10.1.	Същност на принципите „Замърсителя плаща“ и „Разширена отговорност на производителя“	63
10.2.	Схема за управление на отпадъците	64
10.2.1.	Схема за отговорност на домакинствата и на други лица, които генерират битови отпадъци и подобни на битови отпадъци	64
10.2.2.	Схема за разширена отговорност на производителя (РОП) относно някой групи МРО	65
10.2.3.	Икономически инструменти и стимули в сектора за управление на отпадъците.....	66
10.2.4.	Определяне на такса битови отпадъци в т.ч. постъпления от такса битови отпадъци и разход на общината за управление на отпадъци.....	66
10.2.5.	Обезпечения за покриване на последващите разходи за закриване на депа и отчисления за депониране (чл. 60 и чл. 64 от ЗУО)	68
XI.	АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	70
11.1.	Планиране и предприемане на действия за информиране на обществеността и бизнеса относно управлението на отпадъците в общината ...	70
11.2.	Форми за предоставяне на информация относно управлението на отпадъците в община Вълчи дол.....	71
11.3.	Примерни мерки за провеждане на информационни кампании и дейности.....	72

11.4. Участие на обществеността в процесите за взема не решения по въпроси, свързани с управлението на отпадъците	72
XII. АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИ.....	73
12.1. Нормативни изисквания за събиране и предоставяне на информация	73
12.2. Събиране и обработване на информация.....	75
XIII. ИЗГОТВЯНЕ НА ПРОГНОЗИ ЗА ОБРАЗУВАНИТЕ ОТПАДЪЦИ	76
13.1. Брой на население и демографска прогноза.....	77
13.2. Прогнозна норма на натрупване	78
13.3. Прогнозни количества битови отпадъци.....	79
13.4. Прогноза за видовете отпадъци, които могат да бъдат предотвратени.....	79
13.5.Прогноза за видовете отпадъци, които могат да бъдат подложени на подготовка за повторна употреба.....	80
XIV. SWOT АНАЛИЗ	81
XV. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В АЛТЕРНАТИВНИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ	82
XVI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА НА ЧЛ. 19, АЛ. 3 ОТ ЗУО	83
XVII. РАЗРАБОТВАНЕ НА ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ИНДИКАТОРИ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА НАПРЕДЪКА НА МЕРКИТЕ 87	87
XVIII. КООРДИНАЦИЯ С НАЦИОНАЛНИ, ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ	118
XIX. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	119

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1	Количества битови отпадъци в община Вълчи дол за периода 2019 – 2023 г.....	30
Таблица 2	Данни от морфологичен анализ за състава на битовите отпадъци (след сумиране на разделно събран отпадък) за община Вълчи дол.....	31
Таблица 3	Норма на натрупване на битови отпадъци (без разделно събрани).....	32
Таблица 4	Норма на натрупване на битови отпадъци (без разделно събрани) за територията на община Вълчи дол.....	33
Таблица 5	Разпределение на контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки към 2021 г.....	34
Таблица 6	Количество събрани отпадъци от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки за 2023 г.....	34
Таблица 7	Площадки за изкупуване на битови отпадъци на територията на община Вълчи дол.....	38
Таблица 8	Населени места с организирано сметосъбиране и сметоизвозване и честотата на повтаряемост.....	44
Таблица 9	Брой съдове за събиране на битови отпадъци в община Вълчи дол към 2024 г.....	45
Таблица 10	Приходи от такса битови отпадъци за 2019 – 2023г.....	67
Таблица 11	Разходи за управление на отпадъци за периода 2019 - 2023 г.....	67
Таблица 12	Население на област Варна и община Вълчи дол за периода 2019 – 2023 г.....	77
Таблица 13	Демографска прогноза за населението на област Варна за периода 2020 – 2035.....	77
Таблица 14	Демографска прогноза за населението на община Вълчи дол за периода 2021 - 2028.....	78
Таблица 15	Норма на натрупване на битови отпадъци за периода 2019 - 2023 г.....	78
Таблица 16	Прогнозна норма на натрупване за периода 2021 – 2028 г.....	79
Таблица 17	Прогнозни количества отпадъци за периода 2021 – 2028 г.....	79

СПИСЪК НА ФИГУРИ

Фигура 1	Карта на община Вълчи дол, източник: Община Вълчи дол.....	27
Фигура 2	Морфологичен състав на битовите отпадъци на община вълчи дол.....	36
Фигура 3	Структурирана общинска администрация–Вълчидол.....	57

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за управление на отпадъците на община Вълчи дол за периода 2021 – 2028 г. е изготвена на основание чл. 52, ал.1 от Закона за управление на отпадъците (*в сила от 13.07.2012 г., обн., ДВ, бр. 19 от 5 Март 2021 г.*), неразделна част от програмата за опазване на околната среда.

Основната цел на Програмата е да допринесе за устойчивото развитие на община Вълчи дол, чрез реализиране и прилагане на интегрирана система за управление на отпадъците, която следва да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, увеличаване дела на разделно събраните отпадъци както и стимулиране на инвестициите за подобряване управлението на отпадъците. Програмата е изготвена въз основа на налични данни за отпадъците в общината, резултати от проведени проучвания за системите за управление на отпадъците, както и въз основа на анализа на възможностите за финансиране на дейности свързани с отпадъци.

В програмата са направени експертни предложения и прогнози за периода 2021 – 2028 г., за развитието на инфраструктурата и практиките за управление на отпадъците, в т.ч.:

- демографска прогноза;
- прогноза за образуваните отпадъци;
- прогноза за видовете отпадъци, които могат да бъдат предотвратени;
- прогноза за видовете отпадъци, които могат да бъдат подложени на подготовка за повторна употреба;

Програмата се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2021 – 2028 г. и може да бъде актуализирана при промяна на фактическите или нормативните условия, при които е създадена. При разработване на програмата са взети в предвид Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците (издадени на основание чл. 52, ал.10 от ЗУО и утвърдени със Заповед №АД-211/31.03.2015 г.), както и приложимите общински наредби на местно ниво. Общинската програма за управление на отпадъците на община Вълчи дол, съдържа 5 (пет) подпрограми, с конкретни адресирани мерки към всяка една от тях, а именно:

- подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци вкл. подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци;
- подпрограма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци;
- подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- подпрограма за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО вкл. подпрограма за управление на опаковки и отпадъци от опаковки;
- програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци.

Програмата включва и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, съгласно Глава втора, Раздел III на ЗУО. Приложени са необходимите административни, технически и финансови мерки за осигуряване на практическото прилагане на програмата и упражняване на дейности по контрол и мониторинг на практическото ѝ изпълнение.

Програмата е динамичен и отворен документ, който може да бъде допълван по предложение на кмета на общината, съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и други фактори със стратегическо значение.

- Актуализацията на настоящата програмата с програмен период 2021- 2028 г се налага във връзка с :

Отразяване на резултатите от последния актуален доклад за морфологичен състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на Община Вълчи дол изготвен от март 2023 г. до декември 2023 г.

- Актуализирани са данните по отношение на надградената съществуващата система за управление на отпадъците на Община Вълчи дол за различните потоци отпадъци ;

- Актуализирани са Основните количествени цели по управление на отпадъците, въведени в законодателството на ЕС и регламентирани в българското законодателство до 2023г

Актуализирана е мярката за участие в „Подготовка и реализация на проект за изграждане на инсталация за третиране на биоразградими отпадъци“ в Плана за действие към „Програма за предотвратяване образуването на отпадъци в община Девня“.

Актуализирана е мярката по „ Подготовка на методика за изготвяне на и образец на план-сметка за необходимите дейности по предоставяните услуги, за които се заплаща такса битови отпадъци, и за начина за изчисляване на размера на таксата при прилагане на предложените основи в Наредбата приета с Постановление № 93 от 04 април 2024г., приложима от началото на 2025 г

II. ОБХВАТ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Отправни точки за определяне на стратегическите цели в Програмата са направените изводи от прилаганата политика за управление на отпадъците в общината, изводите от изготвения SWOT анализ, както и целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективното използване на ресурсите, респ. на Националната програма за управление на отпадъците (НПУО) 2021 – 2028 г.

Основната цел на програмата е *„Население и бизнес на община Вълчи дол, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива“*;

В унисон с НПУО 2021 – 2028 г., стратегическите цели, които се поставят в програмата са:

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Увеличаване на количествата на рециклирани и оползотворени отпадъци;
- Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци;

В рамките на ПУО са разработени подпрограми с мерки, които водят както до постигане на главната стратегическа цел, така и до постигането и изпълнението на разгледаните по-горе три стратегически цели. Подпрограмите представляват на практика конкретен план за действие, които обикновено е представен в табличен вид.

Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на кмета на общината, съгласно Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове по неговото прилагане. Съгласно ЗУО и НПУО, в обхвата на програмата са анализирани и попадат следните отпадъчни потоци:

- Битови отпадъци;

- Утайки от ПСОВ;
- Строителни отпадъци;
- Опасни отпадъци;

Отпадъците, които са извън обхвата на НПУО 2021 – 2028 г., респ. на РДО и ЗУО са представени в приложение №1 към настоящата програма.

Основното предназначение на ПУО е да осигури практически инструмент на община Вълчи дол за планиране и аргументиране в най-ранен етап на необходимите ресурси, мерки и действия, по управление на отпадъците за населението и бизнеса в т.ч да подобри управлението на отпадъците в съответствие с общоевропейската политика за управление на отпадъците.

III. АНАЛИЗ НА ДЕЙСТВАЩИТЕ НОРМАТИВНИ ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Настоящият раздел съдържа анализ на нормативните документи в областта на управлението на отпадъците на национално ниво и нормативната уредба на община Вълчи дол. Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:

- Какви ангажименти регламентира националното законодателство спрямо местните власти;
- Приета ли е нормативна уредба на местно ниво, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управлението на отпадъците;
- Местната нормативна уредба съдържа ли минималните изисквания, съгласно ЗУО;
- Какви са основните изводи и препоръки от направения анализ;

За осигуряване на необходимата информация са използвани следните методи:

- Събиране и проучване на национални и местни нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общините, свързани с управлението на отпадъците;
- Събиране и анализ на стратегически и програмни документи на национално и общинско ниво относно управлението на отпадъците;
- Проучвания и анализи във връзка с разработването на Националния план за управление на отпадъците с периода 2021 – 2028 г.
- Събиране и проучване на отчетите за напредъка по изпълнение на програмните документи на Община Вълчи дол – пред Общински съвет – гр. Вълчи дол.

3.1. Йерархия при управление на отпадъците

Рамковата директива за отпадъци (чл. 4 от РДО) определя пет стъпки за управление на отпадъците, класифицирани според въздействието им върху околната среда, обединени под общото наименование „йерархия за отпадъците“:

1. Предотвратяване на образуването на отпадъци;
2. Подготовка за повторна употреба;
3. Рециклиране;
4. Друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
5. Обезвреждане;

Предотвратяване образуването на отпадъци предлага най-добрите резултати за околната среда, и е най - приоритетна, следвана от подготовка за повторна употреба, рециклиране, друго оползотворяване и обезвреждане.

Чл. 6, ал. 2 и 3 от ЗУО определя, че отклонения от йерархията се допускат само за специфични потоци отпадъци, когато това се основава на съображения, свързани с жизнения цикъл на отпадъците, във връзка с цялостното въздействие на образуването и управлението на такива отпадъци.

При прилагането на йерархията се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазване на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото в съответствие с общата цел да се предотврати или намали вредното въздействие от отпадъците върху човешкото здраве и околната среда при спазване изискванията на нормативните актове относно:

1. Опазване на водата, въздуха, почвата, растенията и животните;
2. Шума и миризмите, и
3. Опазване на природната среда, които са обект на специална защита.

Предотвратяване

Чл. 3 (12) от РДО дава следното определение за предотвратяване:

„Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- Количеството отпадъци, включително чрез повторна употреба на продукти или удължаването на жизнения им цикъл;
- Вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или
- Съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”;

Предотвратяване е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление.

Подготовка за повторна употреба

Чл. 3 (16) от РДО, респ. §1, т.25 от ДР на ЗУО дава следното определение за подготовка за повторна употреба: „Проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване посредством които продуктите или компонентите на продуктите, които са станали отпадък се подготвят, така че да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка.

По дефиниция подготовка за повторна употреба е специфичен случай на оползотворяване. Основната разлика между „повторна употреба“ и „подготовка за повторна употреба“ е, че в първия случай материала или предмета не е станал отпадък, докато в случаите на „подготовка за повторна употреба“, въпросният материал е станал отпадък по смисъла на определението за отпадъци. Примери за подготовка за повторна употреба включват ремонт на велосипеди, мебели или електрическо или електронно оборудване, от които притежателите им са се освободили.

Рециклиране

Член 3 (17) от РДО, респ. в §1. т.37 от ДР на ЗУО дава следното определение: „Всяка дейност по оползотворяване, посредством която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества, за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности“.

Подхода при рециклирането е, че един материал се преработва с цел да се променят неговите физико-химични характеристики и да се оползотворят повторно за същите или за други цели.

Друго оползотворяване

„Всяка дейност, която отговаря на определението „оползотворяване“ съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране“

Примери за друго оползотворяване са:

- изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в приложение II към РДО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в приложение I към РДО, респективно D10 в приложение 1 към § 1, т.11 на ЗУО;
- насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване, съгласно § 1, т.10 от ДР на ЗУО, като: „Дейност по оползотворяване, при която подходящи отпадъци се използват за рекултивационни цели в разкопани участъци или за инженерни цели в строителството на депа и където отпадъкът е заместител на неотпадъчни материали“;

Обезвреждане

Чл. 3 (19) от РДО, респ. §1, т.11 от ДР на ЗУО, дава следното определение: „Всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия“.

3.2. Принципи при управлението на отпадъците

Националното законодателство и политика в областта на управление на отпадъците се основават на следните основни принципи:

Устойчиво развитие– основната цел на устойчивото развитие е да се достигне разумно и справедливо разпределение на нивото на икономическо благосъстояние, което да бъде продължено за много поколения. Устойчиво развитие в областта на управление на отпадъците означава използване на природни ресурси по начин, който не ги унищожава или уврежда и не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения. Това налага максимално използване на възможностите за предотвратяване на образуването на отпадъците.

Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи (НДНТ) – консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различни възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена. Йерархията при управление на отпадъците представя теоретична рамка, която може да се използва като ръководство при оценяване на различните възможности. НДНТ е решение (или комбинация от решения), което за дадени цели и обстоятелства предоставя най-големи ползи или застрашава в най-малка степен околната среда, както в краткосрочен, така и в дългосрочен план. Независимо, че йерархията е полезна като обща цел на политиката по управление на отпадъците, нейното прилагане трябва да бъде съпоставяно с принципа на НДНТ, в зависимост от съществуващите обстоятелства и икономически условия.

Интегрирано управление на отпадъците– изисква вземане на решения и прилагане на ясно определени количествени цели в рамките на една система, състояща се от законови, технически, организационни и икономически мерки, идентифицирани източници на ресурси и определени отговорности на всички участници, изпълняващи тези цели. Интегрираното

управление съчетава всички останали принципи на политиката по управление на отпадъци. То гарантира взаимодействие и оптимално съчетаване на различните методи и подходи.

Участие на обществеността – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъци и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им;

Предотвратяване – образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;

Отговорност на производителя и замърсителя плаща – тези, които образуват или допринасят за образуването на отпадъците или замърсяват околната среда, трябва да покрият пълните разходи за своите действия.

Превантивност – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

3.3. Пакет за кръгова икономика

Като част от Европейската зелена сделка, през м. март 2020 г. ЕК публикува Нов план за действие към кръгова икономика с мерки, които да ускорят прехода към устойчив модел и възстановяването на природните ресурси и по този начин се намали въздействието върху околната среда и обществото.

Новият план за действие е насочен към: установяване на рамка за устойчива продуктова политика; ключови вериги за създаване на стойност в областта на продуктите; по-ефективна политика в областта на отпадъците, насочена към тяхното предотвратяване, повторно използване и оползотворяване; създаване на кръгови модели в полза на хората, регионите и градовете.

Ключови моменти в плана са:

- ✓ Превръщане на устойчивите продукти в норма в ЕС. Комисията ще предложи законодателство в областта на политиката за устойчиви продукти, за да гарантира, че продуктите на пазара на ЕС са проектирани да издържат по-дълго, по-лесни са за повторна употреба, ремонт и рециклиране, и включват възможно най-много рециклирани материали, а не първични суровини. Еднократната употреба ще бъде ограничена, преждевременното излизане от употреба ще бъде поставено под контрол, а унищожаването на непродадените дълготрайни стоки ще бъде забранено.
- ✓ Повече права за потребителите. Потребителите ще имат достъп до надеждна информация по въпроси като възможностите за ремонт и трайността на продуктите, за да могат да взимат устойчиви от екологична гледна точка решения. Те ще могат да се възползват от истинско „право на ремонт“.
- ✓ Акцент върху секторите, в които се използват най-много ресурси и където потенциалът за кръгова икономика е голям. Комисията ще предприеме конкретни действия относно:
 - електроника и ИКТ — инициатива за кръгова електроника за постигане на по-дълъг жизнен цикъл на продуктите и подобряване на събирането и третирането на отпадъците акумулаторни батерии
 - превозни средства - нова регулаторна рамка относно акумулаторните батерии с цел повишаване на устойчивостта и насърчаване на кръговия потенциал на акумулаторните батерии

- опаковки - нови задължителни изисквания относно това какво се допуска на пазара на ЕС, включително намаляване на (свръх)опаковането,
 - пластмаси - нови задължителни изисквания за съдържанието на рециклирани материали и специален акцент върху пластмасовите микрочастици, както и пластмасите на биологична основа и биоразградимите пластмаси;
 - текстилни изделия — нова стратегия на ЕС за текстила с цел засилване на конкурентоспособността и иновациите в сектора и насърчаване на пазара на ЕС за повторна употреба на текстилните продукти
 - строителство и сгради — всеобхватна стратегия за устойчива архитектурна среда, с която се насърчават принципите на кръговата икономика
 - храни — нова законодателна инициатива относно повторната употреба с цел да бъдат заменени опаковките, съдовете и приборите за еднократна употреба в хранителния сектор с продукти за многократна употреба
- ✓ Гаранция за по-малко отпадъци. Усилията ще бъдат насочени към избягване на производството на отпадъци като цяло и преобразуването им във висококачествени вторични ресурси, за които е необходим добре функциониращ пазар на вторични суровини. Комисията ще проучи възможността за създаване на общ за ЕС хармонизиран модел за разделно събиране на отпадъци и етикетиране. Планът за действие съдържа и поредица от действия за свеждане до минимум на износа на отпадъци от ЕС и за справяне с незаконния превоз на отпадъци.

3.4. Кръговата икономика в контекста на управлението на отпадъците

През 2018 година в България са образувани 129.7 милиона тона отпадъци, което поставя страната на едно от първите места в Европейския съюз по образувани отпадъци на глава от населението и единица БВП.

Въпреки сравнително добре развитата рециклираща промишленост, страната отбелязва ниски нива на рециклиране на битови отпадъци (31.5%) в сравнение със средните за ЕС (47.4%) за 2018 г. А ако се разглежда общото равнище на рециклиране, с изкл. на отпадъци от добивната промишленост и от строителството, то през 2016 г. в България това равнище е 27%, докато средното за ЕС е 57%. Съществува явен риск за неизпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от домакинствата и с подобен характер, които трябва да бъдат постигнати през 2020 г. Притеснителен факт е, че по данни на НСИ в 202 общини в страната разделно събраните и предадени за рециклиране битови отпадъци са по-малко от 5%.

Същевременно, Рамковата директива за отпадъци от 2018 г. поставя нови и по-високи цели за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци и отпадъци от опаковки, които следва да се постигнат поетапно до 2035 г., както и цел за ограничаване депонирането на битови отпадъци до 10% от общо образуваните. Наличната и изграждаща се инфраструктура за третиране на битови отпадъци не биха могли да обезпечат постигането на тези цели за подготовка за повторна употреба и отклоняване на битови отпадъци от депониране. Привличането на частния сектор в дейностите по управление на битовите отпадъци се явява необходимост за постигането на тези високи цели в дългосрочен план.

Предстои сериозно предизвикателство пред местните власти – въвеждане на задължително разделно събиране на биоотпадъци от домакинствата през 2023 г.

Необходими са координирани действия между общините, бизнеса, системите за разширена отговорност на производителите и гражданите за изграждане на удобни и икономически ефективни системи за разделно събиране на отпадъци от домакинства и значително повишаване на ангажираността и участието на последните в тези системи.

Постигането на по-ефективно използване на ресурсите, намаляването на количествата образувани отпадъци при различните производствени процеси и постигането на по-високи нива за рециклиране и оползотворяване изисква значителни инвестиции и усилия от страна на българските компании.

3.5. Приоритетни области в областта на отпадъците

Пластмаси - Производството на пластмаси в първична форма в България през 2019 г. е възлизало на 175 хил. тона, докато производството на пластмасови изделия е значително по-голямо и надхвърля 500 хил. тона. Значителното производство на пластмасови продукти и изделия в страната, предоставят възможност за влягане на рециклирани пластмаси.

Страната има дългогодишни традиции и опит в рециклирането на пластмасови отпадъци. През последните години бяха направени значителни инвестиции в сектора, в резултат на което които капацитетът за рециклиране нарасна съществено, и по оценки надвишава 150,000 тона. Това дава възможност за рециклиране на цялото количество събрани пластмасови отпадъци в страната и същевременно осигурява възможностите за преработка на основните категории материали – LDPE, HDPE, PET, PE.

Независимо от постигнатите резултати са необходими допълнителни усилия за намаляване на количествата образувани пластмасови отпадъци, като приоритет трябва да бъдат пластмасите за еднократна употреба, подобряване на разделното събиране в домакинствата, намаляване на нежеланите примеси в произвежданите и предлагани на пазара пластмасови изделия и опаковки, които затрудняват последващото им рециклиране.

Отпадъци от строителство и разрушаване - Понастоящем изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали, която определя процентът на рециклирани строителни материали, които следва да се влягат в определени строителни дейности се изпълнява частично. Инфраструктурата за рециклиране на отпадъци от строителство и разрушаване е недостатъчно изградена. Наблюдава се спад в равнището на рециклиране на отпадъци от строителство и разрушаване – от 90% през 2016 г. до 24% през 2018 г. Нерегламентираното депониране на този вид отпадъци продължава да бъде практика в страната. Необходимо е строителният сектор да поеме водеща роля при предотвратяването и повторната употреба на строителни отпадъци в партньорство с местните власти. Публичните институции също следва да играят много по-сериозна роля като използват обществените поръчки за проектиране на строителни обекти със залагането на рециклирани строителни материали. Липсата на платформа за обмен на информация и добри практики не позволява да се направи връзка между източниците на образувание на различни по вид отпадъци от строителство и разрушаване, наличието на различни по вид рециклирани строителни материали на регионалните съоръжения за рециклиране и строителния сектор в страната.

Хранителни отпадъци - Общите количества на образувани хранителни отпадъци в страната е значително – около 500 хил.тона – като подобрение в производствените процеси и общото им управление може да доведе до повишена ресурсна ефективност и значително намаляване на въглеродните емисии. Страната е в процес на изготвяне на Национална програма за предотвратяване и намаляване на загубата на храни, която ще обхване всички етапи на хранителната верига: първично производство; преработка и производство; търговия на дребно и дистрибуция по друг начин; ресторанти и кетъринг услуги; и домакинства. По отношение на хранителните отпадъци от домакинства, много малка част от тях понастоящем се отклоняват от депониране. Въвеждане на задължително разделно събиране на био-отпадъци от домакинствата, едновременно с доизграждане на общинските системи за третиране на био-отпадъци, ще позволи оползотворяването на около 200 хил.тона хранителни отпадъци на година.

Биомаса и продукти на биологична основа - Произведена енергия от биомаса надхвърля 1 млн.тона, което представлява над 10% от общото потребление на енергия в страната. В България домакинствата потребяват 70% от енергията произведена от биомаса. Макар потенциалът за използване на отпадна дървесина за производство на енергия да позволява още по-висок дял на биомасата в енергийния баланс на страната, приоритет следва да бъде нейната преработка, а не енергийно оползотворяване. В същото време има много голям неизползван потенциал в оползотворяването на твърди селскостопански отпадъци от стъбла от царевича за зърно, слънчоглед и други. Количествата твърди селскостопански отпадъци в страната се изчисляват на над 2 млн.тона годишно. Сегашната практика за неоползотворяване на голяма част от тези селскостопански отпадъци представлява загуба на ресурс за преработка и производство. Липсата на платформа за обмен на информация и добри практики не позволява да се направи връзка между източниците на образувание на биомаса в страната и производители и преработватели, които биха искали да оползотворят наличната биомаса в производството на различни продукти.

Основни суровини - Минно-добивната и преработвателната промишленост и металургията в България са много-добре развити и предоставят основен принос за националната икономика. Някои от суровините от критично значение за ЕС присъстват на територията на страната като основни полезни изкопаеми, а други компоненти се намират като изоморфни примеси в минералите на други минерали. Проучване на потенциала за добив на суровини от критично значение при експлоатацията на съществуващи находища и при бъдещи проучвателни дейности може да доведе до значителни икономически ползи.

IV. Действащи закони и подзаконовни нормативни актове на национално ниво

4.1. Закони

Закон за управление на отпадъците (ЗУО), в сила от 13.07.2012 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 67 от 9 август 2024 г.

ЗУО,въвежда изискванията на Рамковата директива за отпадъци (РДО) 2008/98/ЕО, включително принципите „замърсителят плаща”, „разширена отговорност на производителя” и йерархията на управление на отпадъците. Той въвежда за първи път конкретно адресирани оперативни цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци, изисквания към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; урежда подхода

за „край на отпадъка” и „странични продукти”, определя детайлно контролните функции на институциите и конкретните глоби и санкции за неспазване на закона.

С последните изменения на ЗУО (*ДВ, бр. 19 от 05.03.2021 г.*) се въведоха изискванията на приетия на ниво ЕС през 2018 г. т.нар. законодателен пакет „Отпадъци”, и по специално изменението на: Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците и частично да транспонира Директива (ЕС) 2018/850 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци.

Пакет „Отпадъци” въведе следните основни законодателни промени в ЗУО от март 2021 г.:

☞ Целта за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци е завишена до 65% през 2035 г., с което могат да бъдат извлечени съществени екологични, икономически и социални ползи и да се ускори преходът към кръгова икономика. (*чл. 31, ал. 1, т.5 от ЗУО*). Въведени са и междинни цели от 55% и 60% съответно за 2025 г. и 2030 г.; (*чл. 31, ал. 1, т.3 и 4 от ЗУО*).

☞ С цел допълнително стимулиране на прехода към кръгова икономика в ЗУО е въведена цел за намаляване до 10 % на депонираните битови отпадъци до 2035 г. (*чл. 31, ал. 1, т.6 от ЗУО*), която може да бъде отложена с 5 г., при условие, че държавата е постигнала намаление до 25 % (*§15, ал.3 от ЗУО*).

☞ С цел съпоставимост на резултатите между държавите-членки значително е стеснен обхватът на възможните методи на изчисляване на целта по рециклиране. Въвеждат се правила за изчисляването на целите въз основа на теглото на битовите отпадъци, които постъпват за рециклиране (*чл.31, ал. 4 от ЗУО*).

- ✓ *чл. 31, ал. 4, т.1 „Теглото на подготвените за повторна употреба битови отпадъци е теглото на продуктите или компонентите на продукти, които са се превърнали в битови отпадъци и са били подложени на всички необходими дейности по проверка, почистване или ремонт, така че повторната им употреба да е възможна без допълнително сортиране или предварително третиране“;*
- ✓ *чл. 31. ал. 4, т.2. „Теглото на рециклираните битови отпадъци е теглото на отпадъците, които, след като са били подложени на всички необходими дейности по проверка, сортиране и други предварителни дейности по отстраняване на отпадъчни материали, които не са обект на по-нататъшно третиране, и за да се гарантира висококачествено рециклиране, се включват в процес на рециклиране, при което отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества.“*

☞ С измененията в ЗУО са въведени определения за „неопасни отпадъци”, „битови отпадъци”, „биоотпадъци”, „отпадъци от строителство и разрушаване”, „хранителни отпадъци”, „оползотворяване на материали” и „насипване”, за да се внесе яснота относно обхвата на тези понятия и да се постигне съпоставимост между обхвата на дейностите с отпадъците в отделните държави-членки;

☞ ЗУО, въвежда ново определение за „схема за разширена отговорност на производителя”, за да се изясни, че става въпрос за набор от мерки, предприети от държавите членки, с които производителите се задължават да поемат финансова или финансова и организационна отговорност за управлението на отпадъци като етап от жизнения цикъл на продукта, включително за дейностите по събиране, сортиране и третиране;

☞ ЗУО, въвежда и изисквания за предприемане на мерки за насърчаване на разработването, производството и използването на опаковки за многократна употреба и такива, които са лесни за рециклиране, както и за по-голям акцент върху мерките за информирание на

потребителите да допринасят по-активно за подобряване на ресурсната ефективност, вкл. чрез многократна употреба.

☞ Последните изменения в ЗУО (чл. 19, ал. 3, т.13) предвиждат кметовете на общините да осигуряват по-широка информираност на населението относно изпълнението на дейностите в обхвата на чл. 19, ал.3, т.1-12, 14 и 15, както и информация за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин.

☞ § 21. (Отм. - ДВ, бр. 19 от 2021 г., в сила от 05.03.2021 г., нов - ДВ, бр. 108 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) (1) Месечните обезпечения и отчисления за 2023 г. и 2024 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците може да се разходват по решение на общинския съвет чрез вътрешни компенсирани промени, без да се изменя приетият от общинския съвет начин на определяне и размер на таксата за битови отпадъци. Средствата могат да бъдат използвани и за почистване на нерегламентирано изхвърлени отпадъци.

☞ (2) Дължимите месечни отчисления за 2023 г. и 2024 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците се внасят в срок до 31 декември на съответната година, когато не е прието решение на общинския съвет по ал. 1 за съответната година. Регионалната инспекция по околната среда и водите, на чиято територия се намира съответното депо, възстановява от банковата сметка за чужди средства преведените и неусвоени от общините месечни обезпечения и отчисления за 2023 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците, за които има решение на общинския съвет по ал. 1, в срок до 30 април 2024 г.

☞ 3) Не се начисляват лихви върху дължимите суми за месечни отчисления за 2023 г. и 2024 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците

Закон за местни данъци и такси(ЗМДТ), в сила от 3.11.2017 г., изм. ДВ бр. 14 от 2021 г., в сила от 17.02.2021 г

Съгласно чл. 62 от ЗМДТ таксата за битови отпадъци се заплаща за извършваните от общината услуги по: събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения битовитеотпадъци,както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. Размерът на таксата се определя пореда на чл.66 за всяка услуга по отделно – сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения; чистота на териториите за обществено ползване.

Новата постановка на чл.62 от ЗМДТ, която съгласно последното изменениевлиза в сила от 1 януари на втората година, следваща публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., с изключение на § 5 относно чл. 66, ал. 3, т. 1, § 15, 16, 17 и 20, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в "Държавен вестник".

Съгласно изменението на чл.62, след влизането му в сила, таксата за битови отпадъци ще се заплаща за извършваните от общината услуги по:

- събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране;
- третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации;
- поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината.

Видът на предлаганите услуги по чл. 62 на територията на общината, както и честотата на събиране и транспортиране на битовите отпадъци се определят със заповед на кмета на общината и се обявяват публично до 31 октомври на предходната година.

Съгласно действащото и приложимо към момента законодателство, таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци- контейнери, кофи и други;
- събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл.60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Новата формулировка на ЗМДТ прецизира и конкретизира видовете разходи по дейности, но не ги променя фундаментално, а именно:

- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до инсталации и съоръжения за третирането им, както и осигуряване на съдове за събиране на битовите отпадъци, с изключение на разделното събиране, предварителното съхраняване и транспортирането на битовите отпадъци, попадащи в управлението на масово разпространени отпадъци по Закона за управление на отпадъците – за услугата по чл. 62, т. 1;
- третиране на битови отпадъци, необхванати в управлението на масово разпространените отпадъци, както и проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци и/или други инсталации или съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци – за услугата по чл. 62, т. 2;
- поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места и селищните образувания в общината, предназначени за обществено ползване – за услугата по чл. 62, т. 3.

Чл. 3. (3) (Нова - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) По предложение на Националното сдружение на общините в Република България министърът на финансите, след съгласуване с министъра на електронното управление, одобрява със заповед образци на заявления и документи, издавани от общините за признаване, упражняване или погасяване на права или задължения във връзка с местните данъци.

Чл. 24. (1) Освобождават се от данък:

18. (нова - ДВ, бр. 18 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 55 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 35 от 2011 г., в сила от 03.05.2011 г., изм. - ДВ, бр. 24 от 2013 г., в сила от 12.03.2013 г., изм. - ДВ, бр. 35 от 2015 г., в сила от 15.05.2015 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) сгради и обособени части от сгради, въведени в експлоатация преди 1 януари 2005 г. и получили сертификати, издадени по реда на Закона за енергийната ефективност

19. (нова - ДВ, бр. 18 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г., изм. - ДВ, бр. 55 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 35 от 2011 г., в сила от 03.05.2011 г., изм. - ДВ, бр. 24 от 2013 г., в

сила от 12.03.2013 г., изм. - ДВ, бр. 35 от 2015 г., в сила от 15.05.2015 г., изм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.) сгради, въведени в експлоатация от 1 януари 2005 г. и преди 31 декември 2023 г. и получили сертификати, издадени по реда на Закона за енергийната ефективност, които в съществуващото състояние на сградата удостоверяват, че са постигнати техническите изисквания за "сграда с близко до нулево потребление на енергия" по смисъла на § 1, т. 28 от допълнителните разпоредби на Закона за енергийната ефективност - за срок 10 години, считано от годината, следваща годината на издаване на сертификата.

Чл. 67. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2017 г. (*), изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. относно влизането в сила - ДВ, бр. 14 от 2021 г., в сила от 17.02.2021 г.) (1) Размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице се определя за календарна година при спазване на принципа за понасяне на разходите от причинителя или притежателя на отпадъците.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2024 г. [*]) Размерът на таксата за единица основа се определя в евро за всяка календарна година и се приема с решението на общинския съвет по чл. 66, ал. 3, т. 2 за одобряване на план-сметката.

4.2. Подзаконовни нормативни актове

Приети са редица подзаконовни нормативни актове, които регламентират задълженията на институциите, физически и юридически лица по отношение на управлението на отпадъците. Основните актове, които имат отношение към дейността на община Вълчи дол по отношение на отпадъците са:

- *Наредба Н - 4 от 02.06.2023 за условията и изискванията, на които трябва да отговарят площадките за съхраняване или третиране на отпадъци, за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и за транспортиране на производствени и опасни отпадъци;*

Наредбата определя площадките за съхраняване или третиране на битови, строителни, производствени и опасни отпадъци; площадките за разполагане на съоръжения за третиране на битови, строителни, производствени и опасни отпадъци; предварителното съхраняване, третирането и транспортирането на производствени и опасни отпадъци.

При избор на площадки, общините трябва да се съобразяват с техническите изисквания към площадките, посочени в Наредбата: Община Суворово прилага при необходимост.

- *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци – наредбата,* регламентира:

- Изискванията към дейностите по разделно събиране на биоотпадъци;
- Подходящи за оползотворяване биоотпадъци и други биоразградими отпадъци;
- Условията при които компоста и ферментационния продукт, получени от дейностите по оползотворяване на биоотпадъци, престават да бъдат отпадък по смисъла на ЗУО.
- изискванията за качество на продукта, получен от дейности по оползотворяване;
- изискванията за употреба на получения компост, ферментационен продукт, органичен почвен подобрител, стабилизирана органична фракция от процеса на механично-биологично третиране (МБТ);

- *Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки – с наредбата се определят изискванията за пусканите на пазара опаковки и опаковъчни материали, както и за разделното събиране, многократна употреба, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъци от опаковки, включително постигането на цели за рециклиране и/или оползотворяване.*

Последните изменения на наредбата (ДВ, бр. 2 от 8.01.2021 г.), определят изискванията за пусканите на пазара на опаковки и опаковъчни материали, както и изисквания за разделното събиране, многократна употреба, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъци от опаковки, включително постигането на цели за рециклиране и/или оползотворяване.

Измененията, които пряко касаят общините са от 2019 г., (чл. 24, ал. 1), относно осигуряването на минимален общ обем съдове за събиране на отпадъци от опаковки:

Системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки, организирани от организациите по оползотворяване, съответно от кметовете на общини, включват най-малко следните елементи: 1. зелени, жълти (и сини) съдове за събиране на отпадъци от опаковки от домакинствата, различни от тези за битови отпадъци, като се осигурява минимален общ обем на съдовете, както следва:

а) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) за населени места с под 50 000 жители, за всеки 350 жители - съдове с минимален общ обем 3300 л;

б) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) за населени места от 50 000 до 100 000 жители, за всеки 550 жители - съдове с минимален общ обем 3300 л;

в) (изм. - ДВ, бр. 60 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) за населени места над 100 000 жители, за всеки 750 жители - съдове с минимален общ обем 3300 л.

С измененията от 2019 г., кметът на общината може да подписва договор само с една организация по оползотворяване. Изключение правят Столичната община и градовете с население над 300 000 души с районно деление (чл. 33, ал. 2).

- Наредба № 7 от 19 декември 2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци

С наредбата се урежда реда и начина за:

- определяне размера на обезпечението по чл. 60, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и за предоставянето му при извършване на дейност по обезвреждане на отпадъци чрез депониране;
- разходване на натрупаните през експлоатационния период средства по чл. 60, ал. 1 ЗУО за извършване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадките на депата за отпадъци;
- определяне на размера и начина на усвояване на банковата гаранция по чл. 60, ал. 2, т. 3 ЗУО при извършване на дейност по обезвреждане на отпадъци чрез депониране;
- определяне размера на отчисленията по чл. 64 ЗУО и реда за предоставянето им при извършване на дейност по обезвреждане на отпадъци чрез депониране на регионално или общинско депо за неопасни отпадъци и на депо за неопасни отпадъци с друг произход (когато отпадъците са от строителство и разрушаване).

С последните изменения на Наредбата от 2020 г., размерът на отчисления по чл. 64 от ЗУО за регионални депа за неопасни отпадъци за всеки тон депониран е:

✓ (изм. - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2020 г. - 69 лв./т;

✓ (нова - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2021 г. - 82 лв./т;

✓ (нова - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2022 г. и всяка следваща година - 95 лв./т;

За депа за неопасни и/или инертни отпадъци (когато отпадъците са от строителство и разрушаване), размерът на отчисленията по чл. 64 от ЗУО за тон депониран отпадък са:

✓ (изм. - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2020 г. - 69 лв./т;

✓ (нова - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2021 г. - 82 лв./т;

(нова - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2022 г. и всяка следваща година - 95 лв.

Промените в Наредба от 2020 г. имат за цел да се намали финансовата тежест върху общините, които следва да ги заплащат и нямат налична към момента изградена инфраструктура за третиране на отпадъците.

- *Наредба за излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)*

С наредбата се определят изискванията за събирането, транспортирането и третирането на излезлите от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) и изискванията към пусканите на пазара моторни превозни средства (МПС), материали и компоненти за тях. С Постановление № 420 на Министерски съвет от 31.12.2020 г. бяха приети изменения на Наредбата за излезлите от употреба моторни превозни средства (“НИУМПС”), първоначално приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обнародвани в Държавен вестник, бр. 2 от 08.01.2021 г. С направените изменения в § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби към НИУМПС е въведена нова дефиниция на понятието “излязло от употреба моторно превозно средство”.

В хипотезата на § 1, т. 1, буква “б” от наредбата, срокът се намалява от 2 години на 3 месеца от изтичането на определената дата за следващ преглед за проверка на техническата изправност на съответното МПС. И двете хипотези се отнасят само до моторни превозни средства, които се намират върху имоти държавна или общинска собственост.

С направените изменения към § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби към НИУМПС е въведена значителна оптимизация на дефинициите, която позволява сериозно опростяване на процедурите и намаляване на административната тежест върху общинските органи в процеса по установяване и премахване на ИУМПС от имоти общинска собственост.

- *Наредба №1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейности с отпадъци, както и за реда на водене на публични регистри*- С тази наредба се определят: редът и образците за водене на отчетност за дейностите по отпадъците; редът и образците за предоставяне на информация за дейностите по отпадъците; редът за предоставяне на информация от лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци; редът за водене на публичните регистри по чл. 45, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО); изграждането и поддържането на информационна система за отпадъци.

Изменението на наредбата от 2020 г. въвежда нобразци и създаване на ред за ежегодно докладване на количествата и видовете отпадъци, които са престанали да бъдат отпадъци през предходната година, както и на количествата и видовете странични продукти, образувани през предходната година, и дейностите, за които са реализирани, в съответствие с изискванията на чл. 44, ал. 9 и 10 от Закона за управление на отпадъците.

- *Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори*

С наредбата се определят изискванията за пускането на пазара на батерии и акумулатори и за разделното събиране, транспортирането, съхраняването, предварителното третиране, рециклирането, оползотворяването, и/или обезвреждането на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА).

Изменението на Наредбата за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори (НУБА) произтича изцяло от изискването за въвеждане в българското законодателство на:

- Директива 2018/849/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на директиви 2000/53/ЕО относно излезлите от употреба превозни средства,
- Директива 2006/66/ЕО относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОВ, L 150 от 14 юни 2018 г.).

- Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците (ОВ, L 150 от 14 юни 2018 г.).

Изменението и допълнението на Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори цели отстраняването на непълнота в съответствие на Директива 2006/66/ЕО за батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори, и за отмяна на Директива 91/157/ЕО и по-конкретно изискването крайните потребители да не се обвързват със задължение да закупуват нови батерии и акумулатори, предназначени за автомобили при връщането на негодни такива на територията на търговски обект.

- *Наредба №6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.*

Снаредбасеопределят:

- Условията и изискванията за проектиране, изграждане, експлоатация и закриване на депа, на които се депонират битови, строителни, Производствени и/или опасни отпадъци,
- Условията и изискванията за изграждане и експлоатация на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;
- Процедурата и критериите за приемане на отпадъци на депа и извършването на оценка на безопасността на подземното съхраняване на отпадъци;
- Изискванията към проектните решения на тялото на депото;
- Общи правила при третиране на отпадъците за всяка от дейностите по чл. 35, ал. 2, т.3-5 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), освободени от изискването за получаване на разрешените.

4.3. Програмни документи на национално и общинско ниво

Национален план за управление на отпадъци 2021 – 2028 г.

Проектът на Национален план за управление на отпадъците (НПУО) е разработен в съответствие с чл. 28 и чл.29 от Рамковата директива за отпадъци и чл. 49 и чл.50 от ЗУО. НПУО е част от цялостната национална система за планиране. При разработване на плана са взети предвид основните постановки за развитието на България с времеви хоризонт 2021 – 2028 г.

Формулирани са три стратегическите цели, в синхрон с настоящата програма, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел:

- Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване
- Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци
- Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Всяка една от подпрограмите към НПУО 2021-2028 г. съдържа кратко описание, източници на финансиране, които основно са общински и държавен бюджет, средства от европейски структурни и инвестиционни фондове, бюджет на ПУДООС и др. Подпрограмите към НПУО 2021 – 2028 г., включват:

- „Инвестиционните мерки“ включват основно изграждането на инфраструктура. Инвестиционните мерки за различните видове инсталации са остойностени на базата на капацитета на инсталациите в съответствие с изчисленията от МОСВ сценарии за бъдещото развитие на политиката по управление на отпадъците в следващия програмен период и средни инвестиции на тон/капацитет от сключените договори по ОПОС 2014-2020 г. за изграждане на регионални системи за управление на отпадъците. Инвестиционните мерки за съдове, транспортни средства, компостери и др. са остойностени на базата на

съответния брой съдове/транспортни средства и др., идентифициран в резултат на анализите и прогнозите и съответните средни цени в резултат на пазарно проучване.

- "Меките мерки" включват разнообразни дейности в т.ч.: нормативни промени; назначаване на служители; обучение на служители; подготовка на покани за подаване на проекти; подготовка на проекти; разработване на методики, инструкции и др. административни актове; изпълнение на контролни дейности; провеждане на информационни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др. Част от тях са остойностени на базата на информация за изпълнението на сходни дейности и експертни допускания. Другата част от "меките" мерки не са остойностени. Такива са мерките, влизащи в обхвата на дейностите, изпълнявани от съответните институции, отговарящи за изпълнението на съответната мярка напр. МОСВ, РИОСВ, общините и др. и са финансирани от бюджета на дейността на съответната институция.

НПУО е част от цялостната национална система за планиране. НПУО е план на прехода от управление на отпадъците към ефективно използване на отпадъците като ресурс и устойчиво развитие чрез предотвратяване на образуването им.

Предвижда се плана ще подпомага централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

Стратегия и план за действие за преход към Кръгова икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г. (проект!)

В областта на изпълнението на политиките в областта на околната среда, ЕС препоръчва на държавите членки от общността да разработят дългосрочна стратегическа визия и интегриран подход, чрез които националните политики да ускорят навлизането на кръговата икономика във всички икономически секторни. В тази връзка предстои изготвяне на стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021- 2027 г.

Предвижда се стратегическа част на плана да съдържа визия, цели, приоритети и мерки в отделните приоритетни области с цел постигане на Кръгова икономика. При разработването на отделните приоритетни области и мерки ще се разгледат и анализират: потребностите, икономически аспекти, субекти на предложените мерки, прилагане на нови бизнес модели и модели за консумация, необходими нормативни и регулаторни мерки, в т.ч. фискални, данъчни и икономически стимули, финансиране, пазарни инициативи, ключови проекти и пилотни инициативи, възможности за международно сътрудничество и трансфер на знания и иновации и др.

Стратегическата цел за зелена конкурентоспособна икономика в плана ще бъде обезпечена, чрез предвидените мерки за повишаване на производителността на ресурсите, въвеждане на нови бизнес модели, както и платформи за свързаност в икономиката..

Друга основна стратегическа цел на плана е намаляване на отпадъците и повече ресурси чрез създаването на повече възможности за устойчива употреба и повторно използване на продуктите, нови модели на отговорност, осигуряване на по-качествени суровини, без депониране на отпадъци.

4.4. Ангажименти на общините по отношение на управлението на отпадъците

Закона за управление на отпадъците и наредбите към него, регламентират детайлно редица ангажменти, свързани с управлението на отпадъците. Съгласно ЗУО, кмета на общината отговаря за:

1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други
2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;
5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;
6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;
8. изпълнението на решенията по чл. 26, ал. 1 на общото събрание на регионалните сдружения по чл. 24, ал. 1 и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;
11. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;
12. почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12;
13. осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15, както и информацията относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;
14. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;

15. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.

В допълнение, кмета на общината организира събирането на данни и предоставя информация към НСИ, ИАОС, съгласно изискванията на Наредбата за реда и образците по които се предоставя информация за дейности с отпадъци; разработва общинска наредба за управление на отпадъците и общинска програма за управление на отпадъците; организира внасянето на отчисления за следексплоатационни грижи на депа за битови отпадъци и за депониране на битови отпадъци в необходимия размер и срок; контролира изпълнението на общинската наредба за управление на отпадъците; предлага за одобрение от общинския съвет на такса за заплащане на услугите, предоставяни от общината, свързани с отпадъците.

4.5.Изисквания по отношение на Наредбите по чл. 22 от ЗУО

Постигането на целите за екологосъобразно управление на отпадъците е детайлно регламентиран в чл. 22 от ЗУО по отношение на задълженията на физически и юридически лица за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъци, както и ангажимента на общинските структури и звена в разглеждана област.

ЗУО определя минималните изисквания за съдържание на общинските наредби за управление на отпадъците, които е необходимо като минимум да уреждат: условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на територията на общината, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

Освен посочените по-горе минимални изисквания за съдържание на общинските наредби по чл. 22 от ЗУО, общините включват широк кръг въпроси, свързани с отпадъците и чистотата на обществените места, произтичащи от ЗУО и други нормативни актове.

Община Вълчи дол има приета и влязла в сила Наредба за управление на отпадъците в съответствие с изискванията на чл. 22 от Закона за управление на отпадъците. Наредбата урежда правата и задълженията на общинската администрация, и на лицата при чиято дейност се образуват и/или третират отпадъци; Контролът, глобите и санкциите за нарушаване разпоредбите към наредба.; Определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови (ТБО) и строителни отпадъци (СО), опасни битови отпадъци (ОБО), производствени отпадъци (ПО), на територията на община Вълчи дол, съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.;

Екологосъобразното управление на отпадъците на територията на община Вълчи дол, като съвкупност от права и задължения, решения, организация на дейност и контрол,

свързани с образуването и третирането на отпадъци с цел да се предотврати и/или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Изводи и препоръки:

Въз основа на направените анализи на националната и общинска нормативна уредба и програмни документи в областта на управлението на отпадъците, могат да бъдат направени следните изводи и препоръки:

- Националната правна рамка е цялостно съобразена с европейското законодателство по управление на отпадъците и включва конкретни разпоредби определящи обхвата, правата и задълженията на местните власти по отношение на управление на отпадъците в т.ч. ангажименти за поетапно увеличаване на количествата отпадъци, които се рециклират и оползотворяват, и намаляване на депонираните отпадъци;
- Община Вълчи дол провежда политики и мерки в областта на управлението на отпадъците на основата на добре разработени, ясни и детайлни стратегически и програмни документи, одобрени от общинския съвет;
- Общината изпълнява контрол, мониторинг на напредъка и периодичен отчет за изпълнение на програмни документи, които публикуват на интернет страницата на общината;
- Действащата наредба на община Вълчи дол включва основните изисквания за управление на отпадъците на територията на общината, но не отразява последните промени в ЗУО;

V. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

5.1.Административни-териториално разположение

Община Вълчи дол е разположена в Североизточен регион за планиране, в област с административен център гр. Варна. От административно-териториална гледна точка, благоприятен фактор е близостта на община Вълчи дол и до други два административни и областни центъра – Добрич и Шумен, с които общината граничи. На север община Вълчи дол граничи с общините Тервел и Добрич, на изток с община Аксаково и община Суворово, на юг с община Ветрино и на запад с община Нови Пазар. В състава на общината влизат общинския център гр. Вълчи дол и селата: Бояна, Брестак, Войводино, Генерал Киселово, Генерал Колево, Добротич, Есеница, Звънец, Изворник, Искът, Калоян, Караманите, Кракра, Метличина, Михалич, Оборище, Радан войвода, Стефан Караджа, Страхил, Червенци и Щипско. (фиг. №1)

Фигура 1 Карта на община Вълчи дол, източник: Община Вълчи дол

Територията на община Вълчи дол е 472.518 м² и заема 12.4% от територията на област Варна и 3.3% от общата площ на Североизточен регион на планиране (СИР).

По данни на НСИ към края на 2020 г., населението на община Вълчи дол е 8973 души, което я поставя на осмо място в област Варна по брой на население.

5.2.Релеф

Територията на община Вълчи дол, обхваща част от Дунавската равнина и Предбалкана. Според геоморфоложкото райониране на страната, тя попада в Дунавската морфоструктурна област. Релефът е хълмисто-равнинен, характеризира се с плоски и загладени хълмове, недълбоки долини с полегати склонове, разсечени от пресъхващи през лятото малки реки. Надморската височина варира в тесни граници - от 200 до 270 м. За административния център на общината - гр. Вълчи дол, тя е 210 м. Общият наклон на терена е с посока запад – изток, а изложението е източно.

Варненска област (в която териториално попада и Община Вълчи дол), заема източната част на Мизийската плоча (платформа), в строежа на която се различават два структурни комплекса: долен палеозойски (каледоно – херцински) и горен мезокайнозойски (алпийски).

5.3.Климатични фактори

Климатът на територията на общината е с ясно изразен умерено-континентален характер. Основните фактори, обуславящи този тип климат са орографията на територията и възможността за безпрепятствено нахлуване на северозападни, северни и североизточни въздушни маси.

В община Вълчи дол не се наблюдават стойности на валеж надвишаващо 50 мм или литра на м². Минимални и епизодични са и валежите от 20 до 50 л/м². Най-голям брой са валежите с количество по-малко от 2 л/м². Най-много дни без валежи се наблюдават през месец август, който традиционно е най-сухият за нашия климат. Най-много дни без валежи се наблюдават през месец февруари, в който се включват и снеговалежите, както и през месеците май и юни, като най-дъждовен е бил именно месец юни.

5.4. Води

На територията на общината водните течения са слабо развити имат променлив дебит и често през лятото пресъхват. Макар и без особено значение за водният потенциал на областта, реките с местно значение са Арабаджидере, Карамандере и Доброплоденска река.

Водосборните области на протичащите през общината реки са слабо развити. Наклоните и количеството на водите са малки и не могат да бъдат използвани енергийно. Режимът на оттока е обусловен от валежите и следва техният ход, поради подчертано валежно подхранване. Коэффициентът на вариация за Варненска област е 0.5 – 0,8 при среден за страната 0.33 и среден за северното Черноморие 0.5. Пълноводието на реките в общината е през есенно-зимния сезон, като през този период преминава 60% от оттока. Маловодието съвпада с периода на активно водоползване (юли-септември) и дава едва 0.5% от годишният отток.

5.5. Население и демографски процеси

Демографската ситуация на община Вълчи дол е резултат от въздействието на различни фактори и влияния, специфични за територията на община и обусловени от нейното историко-културно, социално-икономическо и демографско развитие.

Населението на община Вълчи дол към 31.12.2023 г. наброява 8904 души (по данни на ГРАО), което представлява 1.9 % от населението на област Варна (434191 души). От общините на територията на област Варна с по-голям брой население са Варна (323386 души), Аксаково (19294 души) и Провадия (17655 души).

На територията на общината са разположени общо 22 населени места, в т.ч. гр. Вълчи дол и 21 села. В следващата таблица са представени данни за тяхното население и площ по данни от инфостат (към Грао) към 2023 г.

№	Населено място	Население към 2023 г.	Площ (кв. км)	Разстояние до общински център (км)
1	гр. Вълчи дол	2451	18,7	-
2	с. Бояна	193	16,44	8,87
3	с. Брестак	837	38,68	5,72
4	с. Войводино	202	31,9	5,41
5	с. Генерал Киселово	395	26,65	8,47
6	с. Генерал Колево	232	32,9	19,68
7	с. Добротич	413	16,19	10,74

№	Населено място	Население към 2023 г.	Площ (кm ²)	Разстояние до общински център (кm)
8	с. Есеница	354	12,84	13,96
9	с. Звънец	56	6,63	11,82
10	с. Изворник	169	13,33	17,78
11	с. Искър	121	17,71	5,73
12	с. Калоян	198	17,19	12,65
13	с. Караманите	323	22,14	10,69
14	с. Кракра	12	11,02	5,73
15	с. Метличина	119	18,2	9,60
16	с. Михалич	800	17,74	6,70
17	с. Оборище	267	13,41	10,96
18	с. Радан войвода	408	16,65	21,44
19	с. Стефан Караджа	781	29,64	14,17
20	с. Страхил	38	11,88	27,01
21	с. Червенци	344	44,72	15,27
22	с. Щипско	191	38,25	2,33
Общо		8904	472,81	

Източник: Грао

VI. СЪСТОЯНИЕ И ПРАКТИКИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

6.1. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ

6.1.1. АНАЛИЗ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Настоящият анализ е разработен с цел да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са количествата и тенденциите на различните потоци в общината ?
- Какви са количествата образуваните отпадъци в общината и каква е нормата им на натрупване ?
- Какъв е морфологичния състав на образуваните битови отпадъци в общината ?
- Какви са количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци ?
- Каква е степента на изпълнение на целите, които са поставени пред общината в съответствие с националното законодателство и разпределението на ангажиментите между общините в РСУО ?

За целите на настоящият анализ е използвана основно информация, налична в община Вълчи дол от справки, доклади, отчети от оператори на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци, данни от ИАОС, НСИ и ГРАО.

Съгласно допълнителните разпоредби на ЗУО (обн. ДВ, бр. 19, от 05.03.2021 г.)

Битови отпадъци са :

а.) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биоотпадъци, дървесина, текстил,

опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и едрогабаритни отпадъци, включително дюшеци и мебели;
б.) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства;

Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване. Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората, като количеството и състава им се влияе пряко от:

- Мястото на образуване;
- Стандарта на живота на населението и неговата култура;
- Степен на благоустроеност на населените места;
- Начини на отопление и други фактори.

Съгласно НПУО 2021 – 2028 г. основен източник на битови отпадъци в страната (около 90%) са домакинствата. Имайки предвид административно-териториалната и социално-икономическата характеристика на община Вълчи дол към основните източници на битови отпадъци следва да бъдат отнесени:

- Домакинствата;
- Промислени предприятия;
- Търговски и обслужващи обекти.

На територията на общината, услугите по организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци се извършва от ОП „БКС“ – Вълчи дол, съгласно Заповед № 1049/30.10.2020 г. на кмета на Община Вълчи дол. Всички населени места (100% от населението) са включени в системата по организирано сметосъбиране и сметоизвозване, което се извършва по утвърдени графици и повтораемост на изпълнението.

Събраните от територията на община Вълчи дол, отпадъци се транспортират до частна инсталация за механично-биологично третиране (МБТ), разположена в землището на с. Езерово, община Варна. Към 2024 г., регионалното депо, обслужващо общините Провадия, Аврен, Ветрино, Вълчи дол, Девня, Долни чифлик, Дългопол, Суворово и Бяла, все още не е изградено.

Количеството на образуваните битови отпадъци е променлива величина, която е функция от броя на населението, начина и стандарта на живот на населението, населеното място и степента му на благоустрояване, годишния сезон и др. Източници на данни за докладваните количества битови отпадъци за периода 2019-2023 г. е общинската администрация. Количествата на събраните битови отпадъци от общината за предходните пет години са представени в следващата таблица:

Таблица 1 Количества битови отпадъци в община Вълчи дол за периода 2019 – 2023 г.

година	2019	2020	2021	2022	2023
тона/год.	2487	2537	2627	2464	2220

Източник: Община Вълчи дол

През разглеждания период в община Вълчи дол се редуват години на спад и увеличаване на количествата образувани смесените битови отпадъци. За периода 2019-2020 г., трудно може да се направи извод за тенденциите в промяната на количествата отпадъци образувани в общината през годините. Като цяло липсват резки промени и годишните количества на събраните битови отпадъци остават близки до средните за разглеждания период ~ 2 500т.

6.1.2. Морфологичен анализ

Друг важен аспект на анализа на битовите отпадъци в общината е определянето на морфологичния анализ на състава и количествата на генерираните битови отпадъците. Морфологичният анализ на битови отпадъци в община Вълчи дол е изготвен през периода март- декември 2023 г. от фирма Енергийна агенция – Пловдив , с която община Вълчи дол е сключила договор за изследване на морфологичния състав на отпадъците в продължение на една година – четири сезона.

Представените по-долу данни, включват информация за целия обследван период за извършаване на анализа, съгласно изискуемият по “Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци“ 2019, формат и са както следва:

Таблица 2 Данни от морфологичен анализ за състава на битовите отпадъци (средногодишен процент) за община Вълчи до

Вид Отпадък	Подвидове	Средни Стойности %	Средни Стойности % Лято	Средни Стойности %	Средни Стойности %	Средногодишен Процент
		Пролет	Есен	Зима		
Хранителни	-	11,32%	13,75%	10,97%	13,51%	12,39%
Хартия и картон	-	9,53%	8,14%	10,01%	4,78%	8,11%
Пластмаса	-	12,41%	9,18%	7,65%	10,77%	10,00%
Текстил	-	3,37%	3,41%	3,02%	3,89%	3,42%
Гума	-	1,27%	0,65%	0,85%	1,18%	0,99%
Кожа	-	0,29%	0,39%	0,95%	1,05%	0,67%
Градински	-	15,52%	19,37%	26,35%	14,36%	18,90%
Дървесни	-	13,79%	15,97%	15,69%	12,79%	14,56%
Съкло	-	3,02%	4,06%	2,81%	0,79%	2,67%
Метали	-	1,75%	0,92%	1,70%	1,31%	1,42%
Инертни>4 см	-	7,44%	6,17%	2,69%	7,61%	5,98%
Опасни	-	0,15%	1,64%	0,47%	0,33%	0,65%
Друпи	-	3,90%	3,53%	2,55%	5,40%	3,74%
Ситна Фракция<4см	-	16,64%	12,81%	14,30%	22,24%	16,50%
Опасни	-	100%	100%	100%	100%	100%

Източник: Община Вълчи дол

Според данните от морфологичния състав, представени в горната таблица, с най-голям относителен дял за община Вълчи дол е ситна фракция < 4 см(16,50%), следвани от градински (18,90%), дървесни (14,56%), хранителни (12,39) и пластмаса (10,00%). Фракциите с най-нисък относителен дял са отпадъци от кожа (0,67%), следвани от гума (0,99%) и опасни (0,65%). Отпадъците с най-ясно изразена флукутация през отделените сезони са ситната фракция < 4, текстил, градински, хранителни и инертна > 4. С най-слабо изразена флукутация са фракциите: гума, кожа, метали и опасни.

Делът на рециклираните отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали, изчислени на основа на морфологичния анализ проведен през 2023 г. възлиза на 546,96т. или 22,2% от общото количество генерирани отпадъци в общината.

Фигура 2 Морфологичен състав на битовите отпадъци на община Вълчи дол

Друг важен показател при управлението на отпадъците е **нормата на натрупване (НН)**, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. От анализите на съществуващите данни и тенденциите при проучванията в странат е определена като най-реалистична за момента „Норма на натрупване“, представена в таблицата по-долу цитирана в „Методиката за провеждане на морфологичния състав на битовите отпадъци“ версия 2019 г

Таблица 3 Норма на натрупване на битови отпадъци (без разделно събрани)

Тип населеното място	Норма на натрупване на смесени битови отпадъци без разделно събрани отпадъци
над 150 хиляди	410,3
50 -150 хиляди	349,6
25 – 50 хиляди	334,9
3 – 25 хиляди	295,5
под 3 хиляди	241,7

Източник: Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, 2019 г.

При провеждане на морфологичен анализ, нормата на натрупване следва да бъде представена по два начина: „Норма на натрупване“ на смесени битови отпадъци без разделно събрани отпадъци и „Норма на натрупване“ на смесени битови отпадъци с разделно събрани отпадъци (при определяне на нормата на натрупване с разделно събрани отпадъци не се включват количествата на отпадъците, образувани в резултат на поддържането на публичните и частните паркове и градини).

Предвид факта, че за община Вълчи дол липсва информация относно разделно събраните отпадъци от площадките за безвъзмездно предаване на отпадъци, в следващата таблица е изчислена нормата на натрупване без разделно събран отпадък.

Таблица 4 Нормата на натрупване на битови отпадъци за територията на община Вълчи дол

	2019 г.	2020 г.	2021	2022	2023
Количество отпадъци (кг)	2487000	2537000	2626700	2463440	2220320
Население /бр. жители*по данни от НСИ	9013	8973	8767	7434	7391
НН (кг/жители/год)	275.93	282.73	299,61	331,37	300,41

Съгласно представените информация в горната таблица, изчислената норма на натрупване в общината се доближава до нормата определена за населени места с население от 3 – 25 000, а именно 295,5 кг/ж/год, в съответствие с Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци. Нормата на натрупване изчислена след провеждане на обследването на смесените битови отпадъци от Енергийна агенция – Пловдив възлиза на 331,32 кг/жит/год без прибавени разделно събрани отпадъци. Като цяло трудно може да се направи извод за тенденциите на количествата на образуваните през годината отпадъци в общината. Нарастването на количествата събран и обработен битов отпадък и намаляването броя на населението, води до извода, че община Вълчи дол трябва да работи в посока усъвършенстване методите, практиките и средствата за оптимизиране системите за управление на отпадъците и намаляване количеството на депонираните отпадъци.

6.1.3. Разделно събрани отпадъци от системата за разделно събиране

В изпълнение на изискванията на чл. 19, ал. 3, т.6 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), община Вълчи дол има сключен договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки. До края на 2020 г., дейността по разделно събиране на отпадъци от опаковки се е осъществявала „Екоколект“ АД. От януари 2021 г., разделното събиране на отпадъци от опаковки на територията на община Вълчи дол се извършва от „Булекопак“ АД. 04.01.2021 г.

През 2021 г., организацията по оползотворяване е разположила с общо 28 бр. жълти контейнера тип „Иглу“ с вместимост 1500 л, предназначени за събиране на хартиени и картонени опаковки, пластмасови и метални отпадъци от опаковки и 19 бр. зелени

контейнери тип „Иглу“ с вместимост 1500 л. предназначени за разделното събиране на стъклени отпадъци от опаковки (таблица №5).

Таблица 5 Разпределение на контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки към 2021 г.

№	Населено място	Зелени контейнери, бр.	Жълти контейнери, бр.
1	гр. Вълчи дол	10	18
2	с. Брестак	3	4
3	с. Стефан Караджа	3	3
4	с. Михалич	3	3
Общо		19	28

Източник: Община Вълчи дол

През 2023 г. са събрани и извозени до сепарираща инсталация общо 9.450 т., като 4,785 т. са отпадъци от опаковки разпределени по вид в Таблица № 6

Таблица 6 Количество събрани отпадъци от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки за 2023 г.

Тип контейнер	2023				
	Събрано количество от контейнерите в кг	Отсортирано количество пластмасови и опаковки в кг	Отсортирано количество хартиени и картонени опаковки в кг	Отсортирано количество стъклени опаковки в кг	Отсортирано количество метални опаковки в кг
Жълт контейнер (отпадъци с код 15 01 06)	7070	610	3185		40
Зелен контейнер (отпадъци с код 15 01 07)	2380			950	
Общо	9450				

Количеството рециклируеми материали за 2023 г. представлява 49% като дял на рециклируемите отпадъци от общото количество събрани отпадъци от опаковки.

Населението на Община Вълчи дол е предпочело навиги да използва системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки, развита от организациите, които работят на територията на общината. Община Вълчи дол съвместно работи с Булекопак АД, като организира кампании с тази цел повишават образователната култура за Разделно

събиране, информираността на гражданите, което способства за подобряване ефективността на системата.

В контекста на политиката на Европейската комисия за отпадъците и развитие на кръговата икономика, линейният икономически модел от типа „вземи, произведи и изхвърли“ вече не съответства на нуждите на съвременното общество и на ограничения характер на природните ресурси. В този смисъл, държавната политика по управление на отпадъците се фокусира върху интегрирането на нови, устойчиви от екологична гледна точка модели, където от битовите отпадъци да се отделя всичко, което може да се оползотвори и рециклира, да се превърне в енергия, суровина за индустрията, а в изградените регионални депа да се депонират минимални количества отпадъци.

Законът за управление на отпадъците, регламентира цели за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, за изпълнение от общините на територията на Р. България.

Чл. 31 ал. 1 на ЗУО предоставя информация за конкретните параметри за изпълнение, а именно:

- т. 1. най-късно до 1 януари 2020 г. подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;
- т. 2. най-късно до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.¹

Целите по ал. 1 до 2020 година, се постигат поэтапно съгласно срокове, определени в Параграф 15 от преходните и заключителните разпоредби на ЗУО.

При изпълнение на законовите цели (чл. 31, ал. 1), размерът на отчисленията за битови отпадъци се намалява, както следва:

- При изпълнение на целите за отпадъците от хартия, метал, пластмаса и стъкло, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци, което цели увеличаване от общините на рециклираните и оползотворени битови отпадъци.
- При изпълнение на целите за биоразградими отпадъци, общините се освобождават от заплащане на 50% от финансовите отчисления за депониране на отпадъци, целящи увеличаване на оползотворени битови биоразградими отпадъци и намаляване на дела на депонираните такива.

Съгласно чл. 13, ал. 3, от Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци изпълнението на целите по чл. 31, ал.1, т. 1 от ЗУО се изчислява по методите съгласно приложение № 1 на Решениена Комисията от 18

¹количеството депонирани биоразградими битови отпадъци в Република България през 1995 г. е 2 247 500t

ноември 2011 г. за установяване на правила и изчислителни методи за проверка на съответствието с целите, зададени в чл.11, параграф 2 от Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета.

Избраният изчислителен метод за страната ни, за изчисляване на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници до 2020 г. е Метод 4 от Приложение 1 на Решение на Комисията от 18 ноември 2011 г. Според него степента на постигане на целите се изчислява по следния начин:

$$\text{Рециклиране на битовите отпадъци (\%)} = \frac{\text{Рециклирани битови отпадъци (тона)}}{\text{Генерирани битови отпадъци (тона)}}$$

В количеството на рециклираните битови отпадъци попадат всички отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали предадени за рециклиране от:

- Организации по оползотворяване на отпадъци;
- Пунктове за вторични суровини;
- Общински и частни предприятия управляващи инсталации за предварително третиране на битови отпадъци или сепариращи инсталации;
- Търговски обекти
- Физически лица;
- Експорт на отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали.

Според Заповед №139 от 15.06.2020г. на Изпълнителния Директор на ИАОС за 2018 относно изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1. т. 1 от Закон за управление на отпадъците, към 2018 година 32 общини (12% от Общините в България) изпълняват заложените цели по чл. 31 (подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници на не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци). Съгласно заповед №138 от 15.06.2020 г., община Вълчи дол е постигнала степен на рециклиране 56% за календарната 2018 г., което се явява изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.1 от ЗУО.

6.1.4. Биоотпадъци и биоразградими отпадъци

По смисъла на Допълнителните разпоредби на ЗУО:

- § 1, т. 2 от ЗУО (изм. ДВ, бр. 19 от 2021 г.) „**Биоотпадъци**“ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, офисите, ресторантите, търговията на едро, столовете, заведенията за обществено хранене и търговските обекти за търговия на дребно, както и подобните отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.
- § 1, т. 3 от ЗУО (изм. ДВ, бр. 19 от 2021 г.) "**Биоразградими отпадъци**" са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

Биоразградимите отпадъци можем да разделим основно на следните видове:

- Растителни зелени отпадъци - зелени площи към обществени и търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, градини, паркове, домакинства и др.
- Хранителни и кухненски отпадъци: детски градини, училища, домакинства, ресторанти, заведения за обществено хранене, търговски обекти, социални домове, пазари, и др
- Биоразградими от хранително вкусовата промишленост
- Биоразградими - хартия, картон и други;

С изисквания приети през 2018г от ЕС и приетите изменения в Закона за управление на отпадъците от 05.03.2021 , ДВ бр.19 пред общините стоят предизвикателствата в управлението на биоразградимите отпадъци. Освен събирането на „Зелените отпадъци“ е необходимо разполагането на нови съдове, нова техника за транспортирането им, както и инсталации за третиране на биоразградимите хранителни отпадъци. Съгласно ЗУО, кмета на Общината трябва да изгради необходимата инфраструктура за разделното събиране на биоразградимите хранителни отпадъци, без да ги смесва с другите видове отпадъци, за да се достигнат поетапно приетите цели за рециклиране.

Към настоящият момента на територията на общината все още не е изградена система за разделно събиране на зелени и/или биоразградими отпадъци. През 2019 г., общината разработи проект по процедура № BG16M1O3002-2.009 – „Изпълнение на демонстрационни проекти в областта на управление на отпадъците“, демонстрационен проект „Чисти, разделни и екологични в община Вълчи дол“. Проектът не бе одобрен за финансиране.

Във връзка с изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.2 от ЗУО, със Заповед № 168/08.07.2020 г., Изпълнителния Директор на ИАОС констатира, че в страната 170 общини са изпълнили целите за 2018 г. „за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци“ (по чл. 31, ал.1, т. 2 от ЗУО).

Целите по чл. 31, ал. 1, т. 2 от ЗУО за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци се изчисляват за всяка година като процент на количеството депонирани биоразградими отпадъци спрямо количеството на образуваните биоразградими отпадъци през 1995 г. в Република България. Наредбата за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци определя разрешените за депониране биораградими отпадъци в съответния регион за 2020 г. на 109 кг/жител. Съгласно горесцитираната заповед, община Вълчи дол е постигнала степен на 89% за календарната 2018 г. (последната налична отчетна година), което се явява изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т.2 от ЗУО.

Поставените цели следва да бъдат постигнати при източника на образуване и оползотворяване, чрез компостиране, анаеробно разграждане или като източник на възобновяема енергия в инсталации за изгаряне на биомаса на територията на региона

за управление на отпадъците. Целите се изпълняват чрез съвместни усилия на всички общини, които принадлежат към региона за управление на отпадъците.

6.1.5. Масово разпространени отпадъци (МРО)

Съгласно ЗУО, "Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

Във връзка с изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 7 от ЗУО и наредбите по чл. 13, ал. 1 от ЗУО за организиране на система за разделно на отпадъци от опаковки и масово разпространени отпадъци, образувани от домакинствата, обществени и административни сгради, училища, търговски, промишлени и други обекти, община Вълчи дол е предприела следните действия:

- Сключен договор за сътрудничество за разделно събиране и последващо оползотворяване на отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) с „Транстехнорециклираща компания“ АД;
- Сключен договор за сътрудничество за разделно събиране и последващо оползотворяване на излезли от употреба батерии и акумулатори (НУБА) с „Трансинс батерии“ ООД.
- Сключен Договор за сътрудничество за организиране на дейности по събиране, транспортиране, съхранение на излезли от употреба гуми (ИУГ) с „Транстехнорециклираща компания“ АД;
- Сключен Договор за сътрудничество за организиране на дейности по събиране, транспортиране, съхранение и разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) с „Българска рециклираща компания“ АД;

Към момента на актуализация на програмата, няма налични отчетни данни за количествата отпадъци от ИУЕЕО, НУБА, ИУГ и ИУМПС.

На територията на община Вълчи дол, функционират и две частни площадки за изкупуване на отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло (таблица №7)

Таблица 7 Площадки за изкупуване на битови отпадъци на територията на община Вълчи дол

№	Площадка №	Решение на РИОСВ Варна	Местоположение УПИ/ПИ кв.	Собственост
1	5	03-ДО-592-04/30.09.2019 г.	УПИ IV, кв.81	„Вторични суровини – Варна“ ЕООД
2	1	03-ДО-565-01/08.04.2014 г.	УПИ IX, кв.64	„К-3“ ЕООД

Източник: Община Вълчи дол

На площадката на “К-3” ЕООД, представлявано в УПИ X, кв. 64 по кадастралния и регулационен план на гр. Вълчи дол се предават:

- ИУМПС с кодове – 160104*, 160106, 200123*;
- хартиени и картонени опаковки с код 150101;
- пластмасови опаковки с код 150102;

- метални опаковки с код 150104.

На площадката на “Вторични суровини-Варна” ЕООД, в УПИ IV, кв. 81 по кадастралния и регулационен план на гр. Вълчи дол се предават:

- хартиени и картонени опаковки с код 150101;
- пластмасови опаковки с код 150102;
- метални опаковки с код 150104;
- стъклени опаковки с код 150107;
- ИУГ с код 160103;
- ИУМПС с код 160104*;
- ИУМПС, които не съдържат течности или други опасни компоненти с код 160106;
- пластмаси с код 160119;
- опасни компоненти, отстранени от ИУО с код 160215*;
- компоненти, отстранени от ИУО, различни от упоменатите в код 160215* с код 160216;
- оловни акумулаторни батерии с код 160601*;
- флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак с код 200121*;
- хартия и картон с код 20 01 01;
- батерии и акумулатори, вкл. в 160601, 160602, 160603, както и несортирани батерии и акумулатори, съдържащи такива батерии – 200133*;
- батерии и акумулатори, различни от упоменатите в 200133* с код 200134;
- ИУЕЕО, различно от упоменатото в 200121 и 200123, съдържащо опасни компоненти – с код 200135*;
- ИУЕЕО, различно от упоменатото в 200121, 200123 и 200132* - с код 200136;
- пластмаси с код 200139.

Със ЗИД на ЗУО, ДВ, бр. 19 от 05.03.2021г. община Вълчи добавя още един поток към масово разпространените отпадъци, а именно отпадъци от дрехи и обувки. Така община Вълчи дол има допълнителен ангажимент да организирана система за разделно събиране на обувки и текстил, като сключи договори с Организация по оползотворяване или Фирма за рециклиране на дрехи, текстили и обувки, притежаваща съответния разрешителен документ по чл.35 от ЗУО.

Към настоящият момент (2024 г.) на територията на общината не е въведена система за организирано събиране на отпадъци от текстил и обувки. На този етап община не разполага и с инфраструктура за оползотворяване и разделно събиране на тези отпадъци

6.1.6. Други битови отпадъци, вкл. едрогабаритни отпадъци

На територията на община Вълчи дол не се извършва разделно събиране и оползотворяване на други потоци отпадъци, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци, отпадъци от пепел и сгурия и др.

6.2. АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИ ОТ СТРОИТЕЛСТВО И РАЗРУШАВАНЕ(ОСР)

По смисъла на Допълнителните разпоредби на ЗУО §1, т. 39 „*Строителни отпадъци*“ са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения“.

Съгласно ЗУО кметът на общината отговаря за управлението на строителните отпадъци, образувани на нейната територия. Отговаря за оползотворяването и обезвреждането на строителните отпадъци събрани от ремонтните дейности на домакинствата. (чл.19, ал. 3, т.5 от ЗУО).

Кметът на общината е пряко ангажиран с организирането на системи за третиране на строителни отпадъци най – късно от 01 Януари на 2020г, за подготовката им за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, включително при насипни дейности, чрез заместване на други материали с отпадъци в количество не по малко от 70 на сто от общото им тегло, от което се изключват материали в естествено състояние, определени с код 17 05 04 от списъка на отпадъците съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците, като с това се постигат целите по чл. 32, параграф 16 от ЗУО, както следва:

- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Кметът на общината контролира дейностите(чл.112, ал.1,т.1 от ЗУО), свързани с образуването, събирането, включително разделното, съхраняването, транспортирането, третирането на строителните отпадъци на територията на общината. Кметът контролира управлението на строителните отпадъци, когато общината е възложител на строителни дейности, регламентирани подробно в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (*Приета с ПМС № 267 от 05.12.2017 г.Обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017г*).

Общините имат възможност да приложат различни подходи за организация на дейността за изпълнение на ангажиментите им по отношение на строителните отпадъци от ремонтна дейност и съответно да ги регламентират в Наредбата по чл.22 от ЗУО. Общинският Съвет на общината приема наредба или тя е част от Общинската Наредба по чл. 22 от ЗУО, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци на територията на общината, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

На територията на община Вълчи дол към момента няма застъпена практика за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от строителство и разрушаване. Липсва информация и за общо генерираните ОСР на територията на община, поради което не може да се направи констатацията за нивото на генериране и оползотворяване.

Към настоящият момент инвеститорите в строителството, както и гражданите извършващи ремонтни дейности на територията на общината се насочват за предаване на строителните си отпадъци до най-близката площадката – Кариера за рекултивация на нарушен терен, в района на община Девня, собственост на „Друм груп“ ЕООД.

Съгласно НПУО 2021 – 2028 г., в България все още не е изградена национална информационна система за образуваните, рециклираните, оползотворените и депонираните строителни отпадъци, поради което данните за отпадъците от строителство и разрушаване от наличните източници, също са непълни.

Съгласно статистиката до момента, основното количество строителни отпадъци се генерира предимно от фирми занимаващи се със строителна и ремонтна дейност, както и от редица частни фирми – еднолични търговци и юридически лица. Делът на физическите лица, отделящи строителни отпадъци главно при ремонт на жилища е незначително спрямо другите количества. Като цяло, всички въпроси, свързани с ОСР извън отпадъците от ремонтна дейност на домакинствата са извън компетенциите на община Вълчи дол и въпросите за тяхната отчетност се решават на национално ниво.

6.3. АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИ ОТ ПСОВ

На национално ниво няма изградена цялостна информационна база данни, в която информацията за утайките от ПСОВ да е систематизирана и да обхваща всички аспекти, както в регионален и местен, така и във времеви разрез.

За управление на отпадъците в България е създаден, национален стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ за отпадни води с период на действие 2014 – 2020 г., с основна цел да осигури рамка за планиране на национално ниво, както и разумен подход при определяне и прилагане на адекватни мерки за оползотворяване и обезвреждане на утайки. Планът анализира тенденциите на европейско ниво и тенденциите в България в т.ч. поставя национални цели и план за действие с мерки за постигането им.

Съгласно НПУО 2021 – 2028 г., в периода 2008 – 2018 г. в България се наблюдава увеличение на количествата на образувани утайки от ПСОВ, като за разглеждания период образуваните количества утайки са най-ниските на ниво ЕС. Към момента в България се изпълняват заложените цели за рециклиране и материално оползотворяване на утайки в Плана за действие на Националния стратегически план за управление на утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води в България. Не се изпълняват поставените цели в Националния стратегически план по отношение енергийно оползотворяване на утайките за 2018 г.

ПСОВ на територията на община Вълчи дол

Към настоящият момент в община Вълчи дол няма изградена ГПСОВ.

Изграждането на канализационната мрежа и ГПСОВ (градска пречиствателна станция за отпадъчни води) започва през 1986 година. При пускане си в експлоатация ГПСОВ Вълчи дол е имала механично и биологично стъпало за пречистване. След втората

година биологичното стъпало е повредено, но пречиствателната станция работи с механично пречистване до 1994 година. От 1994 година до 2005 година цялата канализационна мрежа на града се зауства в коритото на р. Арабаджидере. Замърсяването на реката по протежение на цялото ѝ поречие, както и замърсяването на водоемите при селата Страхил и Генерал Киселово е прекратено с реконструкцията на пречиствателната станция и отвеждането на всички отпадни водни количества до колектора Вълчи дол – Вълчи дол – Девня. Проектът е изпълнен по мерки „Енергийна ефективност” и „Опазване на околната среда” на общинската стратегия за развитие и областната програма за енергийна ефективност. С реализирането на проекта стана възможно гравитачното отвеждане на отпадъчните води в 10 km отсечка на канализационният колектор. След реконструкцията ГПСОВ Вълчи дол работи като канализационна помпена станция.

6.4. ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ (БОЛНИЧНИ ОТПАДЪЦИ)

Отпадъците, които се генерират на територията на лечебните и здравните заведения се дефинират в две категории медицински отпадъци:

Отпадъци от лечебни и/или здравни заведения, които не притежават опасни свойства - Към тях се отнасят битовите отпадъци; хартия и картон, пластмаса, вкл. опаковки; стъклени и пластмасови банки от физиологични разтвори, които не са използвани в системи за кръвопреливане или други вливания на пациент; ампули и флакони с изключение на тези от използвани ваксини и цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти; метални опаковки с изключение на тези, съдържащи остатъци от опасни вещества/смеси или замърсени с опасни вещества/смеси; превръзки, гипсови отливки, спално бельо, облекло и бельо за еднократна употреба, които не са замърсени с биологични течности, и памперси с изключение на отпадъци, образувани от дейността на изолаторите в инфекциозните отделения/клиники и лаборатории за особено опасни инфекции; хранителни биоотпадъци с изключение на отпадъци от храни от инфекциозни болници и клиники/отделения.

Опасни отпадъци от лечебни и/или здравни заведения- Към тях се отнасят биомедицинските отпадъци, включващи биологичните медицински отпадъци, лабораторни отпадъци, отпадъци, замърсени с кръв и биологични течности; отпадъци от остри предмети и отпадъци, съдържащи опасни химични вещества/смеси.

В община Вълчи дол няма налични лечебни заведения за болнична помощ. Такава помощ се оказва на населението от Многопрофилна болница за активно лечение гр. Девня или лечебни заведения за болнична помощ гр. Варна, гр. Провадия и гр. Добрич. Към настоящият момент на територията на общината работят кабинети на общопрактикуващи лекари, практики с лекари по дентална медицина и специалисти – съответно детски болести, ендокринолог, кардиолог, УНГ, АГ и невролог.

Води се отчетност на генерираните и предадени за обезвреждане отпадъци, съгласно изискванията на Наредба №1/2014г. Предаването им за последващо третиране се

извършва по договор с лица, притежаващи документ по чл. 35 от Закон за управление на отпадъците.

За опасните отпадъци, генерирани от домакинствата на територията на общината не се извършва разделно събиране.

Изводи и препоръки:

- В община Вълчи дол всички населени места са обхванати от организирана система за сметосъбиране и сметоизвозване;
- През последните години в община Вълчи дол не се очертава ясна тенденция по отношение на увеличението или намалението на количествата събрани битови отпадъци. Като цяло липсват резки промени и годишните количества на събраните битови отпадъци остават близки до средните за разглеждания период.
- Изчислената норма на натрупване за община Вълчи дол - 331,32 кг/ж/год вследствие проведен Морфологичен анализ на отпадъците от фирма „Енергийна Агенция- Пловдив“ съгласно Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци 2019 е .
- Съгласно морфологичния анализ на отпадъците с най-голям относителен дял в битовите отпадъци на общината имат фракциите– градински (18,90%), следвана от ситна фракция < 4 см(16,50 %), следвани от, дървесни (14,56%) и хранителни (12,39%)
- В община Вълчи дол липсва интегрирана система за управлението на специфични потоци отпадъците. Необходимо е да бъде създадена подходяща организация, включително да бъде назначени служители, чийто основни задължения да бъдат свързани с управлението на отпадъците – да водят отчетност за вида и количествата отпадъци (в т.ч. строителни), третиранни, депонирани, рециклирани и др. отпадъци; да правят необходимите разчети, анализи и планове за екологосъобразно управление на отпадъците и за постигане на целите, поставени в законодателството;

VII. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Анализа на инфраструктурата по управление на отпадъците е структуриран по пътя на отпадъка в следната последователност:

- Инфраструктура за събиране и транспортиране на битови отпадъци – разгледани са съдове на битови отпадъци, транспортна техника за сметосъбиране и сметоизвозване и др.
- Съоръжения за третиране на отпадъци – инсталации за предварително третиране/сепариране;
- Депа за битови отпадъци;

За целите на настоящият анализ е ползвана информация от програми, доклади и отчети на община Вълчи дол по управление на отпадъците, информация от интернет страницата на РИОСВ - Варна, ИАОС, МОСВ и др. За разработване на настоящият анализ е ползвана информация и от национални стратегически и програмни документи – НПУО 2021 – 2028 г., ръководство за управление на едрогабаритни отпадъци и др.

7.1. Инфраструктура за събиране и транспортиране на битови отпадъци

Общинската системата за сметосъбиране и сметоизвозване в община Вълчи дол обхваща 100% от населението на общината. Генерираните битови отпадъци от домакинствата се събират в стандартни съдове за битов отпадък, конструктивно пригодени за сметосъбиращата техника в общината. Използват се следните по вид съдове за събиране на битови отпадъци:

- Метални контейнери тип „Бобър“ с вместимост 1100 м³ – 745 бр.
- Тротоарни кошчета;

Тези съдове се поставят на широки улици или на места с уширения на тротоарите тип „джоб“. През годините в общината закупува само пластмасови кофи, с които поетапно се подменят закупените през годините поцинковани такива.

В следващите таблици е представен графика и повторемостта на сметосъбирането и сметоизвозването в община Вълчи дол, както и броя контейнери по населени места към 2024 г.:

Таблица 8 Населени места с организирано сметосъбиране и сметоизвозване и честотата на повтаряемост

Населени места/квартали	Честота на извозване
гр. Вълчи дол	2 пъти седмично
с. Брестак	3 пъти месечно – януари, февруари, март, юни, юли, август, ноември и декември 4 пъти месечно – април, май, септември и октомври
с. Генерал Киселово	3 пъти месечно – януари, февруари, март, юни, юли, август, ноември и декември 4 пъти месечно – април, май, септември и октомври
с. Стефан Караджа	3 пъти в месеца
с. Червенци	3 пъти в месеца
с. Михалич	3 пъти месечно – януари, февруари, март, юни, юли, август, ноември и декември 4 пъти месечно – април, май, септември и октомври
с. Караманите	2 пъти месечно – януари, февруари, ноември и декември 3 пъти месечно – март, април, май, юни, юли, август, септември и октомври
с. Генерал Колево	2 пъти месечно – януари, февруари, ноември и декември 3 пъти месечно – март, април, май, юни, юли, август, септември и октомври

с. Добротич	3 пъти месечно
с. Метличина	2 пъти месечно – януари, февруари, ноември и декември 3 пъти месечно – март, април, май, юни, юли, август, септември и октомври
с. Радан войвода	2 пъти месечно – януари, февруари, ноември и декември 3 пъти месечно – март, април, май, юни, юли, август, септември и октомври
с. Изворник	2 пъти месечно – януари, февруари, ноември и декември 3 пъти месечно – март, април, май, юни, юли, август, септември и октомври
с. Есеница	3 пъти в месеца
с. Калоян	3 пъти в месеца
с. Искър	2 пъти месечно – януари, февруари, ноември и декември 3 пъти месечно – март, април, май, юни, юли, август, септември и октомври
с. Войводино	2 пъти месечно – януари, февруари, ноември и декември 3 пъти месечно – март, април, май, юни, юли, август, септември и октомври
с. Щипско	2 пъти месечно – януари, февруари, ноември и декември 3 пъти месечно – март, април, май, юни, юли, август, септември и октомври
с. Бояна	2 пъти месечно – януари, февруари, ноември и декември 3 пъти месечно – март, април, май, юни, юли, август, септември и октомври
с. Оборище	3 пъти в месеца
с. Страхил	2 пъти в месеца
с. Звънец	2 пъти в месеца
с. Кракра	2 пъти в месеца

Източник: Община Вълчи дол

Таблица 9 Брой съдове и обем за събиране на битови отпадъци в община Вълчи дол към 2024 г.

№	Населено място	Брой контейнери с обем 1100 л	Общ обем в литри
1	гр.Вълчи дол	203	223300
2	с.Бояна	16	17600
3	с.Брестак	75	82500
4	с.Войводино	23	25300
5	с.Генерал Киселово	45	49500
6	с.Генерал Колево	22	24200
7	с.Добротич	25	27500
8	с.Есеница	25	27500
9	с.Звънец	6	6600
10	с.Изворник	22	24200

11	с.Искър	20	22000
12	с.Калоян	26	28600
13	с.Караманите	24	26400
14	с.Кракра	3	3300
15	с.Метличина	16	17600
16	с.Михалич	36	39600
17	с.Оборище	26	28600
18	с.Радан Войвода	14	15400
19	с.Стефан Караджа	45	49500
20	с.Страхил	4	4400
21	с.Червенци	43	47300
22	с.Щипско	26	28600
	ОБЩО	745	819 500

Източник: Община Вълчи дол

В община Вълчи дол се използват два сметосъбиращи автомобила, единият е тип вариопреса с обем на надстройката 22 м³, а другият автомобил е ротор преса с обем на надстройката 22 м³, собственост на община Вълчи дол. Използваната сметосъбираща техника е съобразена с редица ограничителни фактори в общината – състояние на транспортната инфраструктура, обем и вид на отпадъците, разстояние и подход до инсталация за МБТ и др.

Дейността на община Вълчи дол по сметосъбиране и сметоизвозване е обезпечена с необходимите съдове за събиране, така че да обхване 100% от населението на общината и да осигури необходимата честота на извозване, която да не допуска препълване на контейнерите. Дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване в общината се осъществяват от звено „БКС“ по график, съгласно Заповед № 1049 от 30.10.2020 г. на кмета на община Вълчи дол.

За отпадъците от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло от януари 2021 г., община Вълчи дол има сключен договор с нова организация по оползотворяване - „Булекопак“ АД. Всички райони/квартали на гр. Вълчи дол в т.ч. селата Брестак, Стефан Караджа и Михалич са обхванати от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки. На територията на общината има разположени общо 19 бр. зелени и 28 жълти контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Транспортирането на отпадъците от опаковки се извършва от „Булекопак“ АД. Графика за извозване на контейнерите е следния: за жълт контейнер – два пъти месечно, за зелен контейнер – един път месечно.

7.2.Съоръжения и инсталации за третиране на битови отпадъци – инсталации за предварително третиране/сепариране, инсталации за компостиране

Община Вълчи дол има сключен договор с оператор на съоръжение за преработване на битовите си отпадъци -инсталация за механично-биологично третиране, разположена в с. Езерово, община Варна.

Инсталацията за механично-биологично третиране в с. Езерово, община Варна, притежава Комплексно разрешително (КР) №506- Н0/2015г., актуализирано с Решение №506-Н0-И0-А2/2019г. В обхвата на комплексното разрешително, инсталацията включва:

- Линия за механично третиране;
- Балираща машина;
- Линия за биологично третиране;
- Линия за пресяване на стабилизирана на стабилизирана органична фракция (СОФ);

В инсталацията за МБТ на ТБО се третират смесени битови отпадъци от системата за организирано сметосъбиране на общини Вълчи дол, както и от други юридически лица.

В инсталацията се сортират и балират, разделно събраните отпадъци от опаковки от системите за разделно събиране и на общините Девня, Белослав, Провадия, Дългопол, Суворово, Долни Чифлик, Ветрино, Бяла, Аврен, Варна, Балчик, Генерал Тошево, Каварна, Шабла и гр.Добрич

Инсталацията за МБТ на ТБО е в експлоатация от 27.05.2011г.Технологията, която е приложена за преработката на отпадъците се основава на естествени физико-механични процеси, които не генерират замърсяване на околната среда с прах и вредни емисии.

Инсталацията за МБТ на твърди битови отпадъци представлява метално хале от модулен тип, в което са разположени всички съоръжения и всички процеси се извършват в закрыта среда /в помещения или затворени съоръжения - тунели/ и биофилтърен комплекс, включващ съответните филтри за улавяне и пречистване на неприятните миризми и резервоари за технологични води.

Отпадъците се претеглят на входа на инсталацията с електронна везна с обхват до 50 тона. След това отпадъците се разтоварват в приемно хале, позволяващо съхранението и предварителната обработка на отпадъците за времеви интервал до 48 часа. След предварително сортиране на неспецифични и/или едрогабаритни отпадъци с челен товарач отпадъците се подават в машината за разкъсване на едри отпадъци и отваряне на полиетиленови торби (шредер в зала за доставка). Посредством наклонена транспортна лента отпадъците се отвеждат към тромел с трисекционно сито. Първата секция на тромела (барабанното сито) позволява максимално количество отпадъци от органичната фракция, примесени с минимално възможно количество капачки от бутилки, малки парчета от метал, дърво, опаковки и др. да бъдат отделени. Металните примеси от тази фракция се отделят и остатъка постъпва в тунелите за компостиране. В тунелите постъпилата фракция се обеззаразява и стабилизира. Втората секция от ситото на тромела отделя максимално количество от рециклируемите фракции (РЕТ, РЕ, черни и цветни метали, хартия, дърво, полиетиленови фолиа и др.) Тази фракция преминава последователно през магнитен сепаратор, балистичен сепаратор, който я отделя на три потока, вихровотоков сепаратор и станция за ръчно сортиране. Остатъчната органична фракция се отвежда към тунелите за компостиране. Леката обемна фракция преминава през инфрачервен сепаратор, който отделя РЕТ, а остатъкът се отвежда към пресконтейнер за депониране. Леката плоска фракция преминава през

станция за ръчно сортиране, където се отделят хартията, картона и полиетиленовите фолия, а остатъкът се отвежда към пресконтейнер за депониране.

Сепарираната от третата секция на ситото на тромела фракция (едрогабаритни опаковки, текстил, големи фолия и т.н.) се отвежда към станция за ръчно сортиране. Сепарираните рециклируеми отпадъци от хартия, пластмаса и метал се подават за балиране. Балираните рециклируеми отпадъци временно се съхраняват на площадка до предаването им за рециклиране на лица, притежаващи разрешителен документ за съответната дейност.

Сепарираната органична фракция от трите секции се насочва към линията за биологично третиране в 10 на брой затворени тунели, където се осъществяват процеси на аеробно разграждане до получаване на стабилизирана органична фракция.

→ **Линия за пресяване на стабилизирана органична фракция (СОФ).**

В линията се пресява стабилизираната органична фракция, образувана от процеса на процеси на аеробно разграждане в линията за биологично третиране. Капацитетът 30 т/ч (60 м³/ч) за фракция с размер 0-60 мм., при относителна плътност 0,35÷0,5 т/м³. Линията няма да работи ежедневно, а при отваряне на тунел със стабилизирана органична фракция. Максималното годишно количество СОФ, образувана в тунелите на линията за биологично третиране е 56 700т. годишно.

Пресяването на стабилизираната органична фракция и отделянето на примеси става по следния начин:

Непречистената стабилизираната органична фракция ще се подава с челен товарач към фунията на зареждащия модул, който чрез въртеливото движение на два шнека осигурява равномерен приток на материала към транспортните ленти до вибрационен сепаратор. Над зареждащия модул и над вибрационен сепаратор е инсталирана аспирация за улавяне на отделената прах. Вибрационния сепаратор разделя материала на 3 фракции с различен размер, а именно 0÷5 мм., 5÷30 мм. и 30÷60 мм. Чрез вибрацията на отделни кутии-сита с различни по размер отвори се осъществява отделянето на различните фракции.

Отделената фракция с размер 0÷5 мм., която представлява пречистената вече стабилизирана органична фракция, чрез транспортна лента постъпва в буферен бункер за съхранение.

Фракциите с размер 5÷30 мм. и 30÷60 мм. преминават паралелно по транспортни ленти към следваща стъпка – въздушен „зиг-заг“ сепаратор. Неговото основно предназначение е да отдели инертните материали – тежка фракция (стъкло, керамика, камъни) от останалия лек материал (неугнили листа, клечки, парчета найлон, пластмаса, хартия).

Това се осъществява, чрез преминаването на материала през зигзагообразен канал като същевременно от вентилатор в обратна посока мощна въздушна струя издухва леката фракция, а тежката (инертните материали) пада надолу. След това въздуха заедно с леките материали постъпва в циклон, където се отделя от материала и отново преминава към засмукващата страна на вентилатора. При този процес също се отделя прах и тя се аспирира по същия начин, като при другите модули. Тези въздушни сепаратори са два за всяка една фракция, като инертните материали (тежки фракции) се

обединяват на обща транспортна лента и се транспортират до отделен буферен бункер за инертни материали.

Леките фракции, съдържащи неугнили парчета хартия, листа, клечки, пластмаси в зависимост от размера се насочват с транспортни ленти по-нататък. Леката фракция с размер на частиците 5÷30 мм. се транспортира до буферен склад, от където ще се оползотворява като механично, (чрез челен товарач) постепенно се добавя и смесва с готовия RDF.

Лека фракция с размер на частиците 30÷60 мм се транспортира и изсипва в зала 1 на шредираща линия за производство на RDF за последващо шредирание и обработка.

→ **Шредираща линия за производство на модифицирано гориво от отпадъци (RDF)**

В Шредиращата линия за производство на модифицирано гориво от отпадъци /RDF/, избраната техника касае производство на гориво от битови и производствени неопасни отпадъци (RDF) посредством тяхното фино раздробяване (чрез шредери) с големина не-повече от 30мм. Негоримите примеси, напр. инертни съставки, стъкло, метали и др., ще се отделят посредством магнитни и въздушни сепаратори. Отделените инертни отпадъци са негодни за последваща преработка и ще се депонират, а металите ще се предават за рециклиране на фирми, притежаващи необходимите разрешителни за тази дейност.

В шредиращата линия за производство на модифицирано гориво от отпадъци /RDF/, като входящ материал за преработка постъпва както остатъчната фракция от линията за механично третиране /сортиране/ на инсталация за МБТ, така и производствени отпадъци, приемани от други юридически лица, като хартия, пластмаса, текстил, дърво, които са висококалорични и подходящи за производството на гориво от отпадъци.

Шредиращата линия включва: предварителен шредер за едри фракции; 2 магнитни сепаратора; 2 броя въздушни сепаратора и два шредера за фино надробяване, разположени в хале от модулен тип.

Произведения RDF се предава за оползотворяване чрез изгаряне в циментовата промишленост.

При приемане на неопасните отпадъци на площадката, съгласно законовите изисквания се извършва проверка на място, която включва:

- визуален контрол, с оглед установяване на съответствието на отпадъка с;
- измерване с електронна везна на количеството на приеманите отпадъци;
- отразяване в “Отчетната книга” Наредба 1 /4 юни 2014г за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публичния регистър.

Изводи и препоръки:

Анализа на състоянието и развитието на инфраструктурата за събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци дават основание да се направят следните изводи и препоръки:

- Община Вълчи дол е осигурила съдове и техника за събиране на смесени битови отпадъци, която обслужва 100% от населението на общината;
- На територията на общината се прилага система за разделно събиране на отпадъци от опаковки – хартиени и картонени опаковки, пластмаса, стъкло и метал, посредством сключен договор с организация по оползотворяване – «Булекопак» АД;
- Към настоящия момент Сдружението – РСУО – Провадия няма избрана площадка за изграждане на регионално депо и не е допуснато за финансиране от Европейските програми. В регионалното сдружение включващо девет общини няма действащо депо за обевреждане на неопасни отпадъци. Община Вълчи дол има сключен договор с оператор на съоръжения за преработване на битовите отпадъци -инсталация за механично-биологично третиране, разположена в с. Езерово, община Варна.
- От създаване на РСУО до 2017 г. редовно се водят заседания на сдружението, за които заседания са налични протоколи. През март 2015 г. членовете на Сдружението регион Провадия взема решение: Да се проведат обществени поръчки за подготвителните дейности по проект „Изграждане на Регионална система за управление на отпадъците на територията на РСУО – регион Провадия, които включват изготвяне на Технически проект, Изследване на морфологичния състав и количеството на отпадъка, генериран на територията на РСУО, подготовка на Анализ разходи-ползи, изготвяне на заявление за кандидатстване за безвъзмездна финансова помощ и подготовка на документации за избор на изпълнители по ЗОП от водещата община – община Вълчи дол. С Протокол от 19.04.2017 г. Общото събрание на РСУО-Провадия приема предложението – целите заложен в чл. 31, ал.1 от ЗУО да се изпълняват от всяка една община по отделно. Следващото заседание е било през 2020 г., като с Протокол от 06.03.2020 г. е взето решение за отлагане изграждането на регионална система за управление на отпадъците поради липса на подходящи терени общинска собственост на територията на всяка от общините. Регионалното сдружение редовно се събира и обсъжда проблемите и възможностите за намиране на решения за по качествени и икономически изгодни варианти. На 02.04.2024 с протокол от общото събрание на Регионалното сдружение на общините Аврен, Бяла, Ветрино, Вълчи дол, Долни чифлик, Дългопол, Провадия и Суворово е взето единодушно решение за участие в Процедура № BG16FFPR002-2.003“ Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци“ по приоритет 2 Отпадъци на ПОС 2021-2027. Участитето на общините ще става като се прегрупират по следния начин:
- Общините Девня, Суворово, Ветрино и Вълчи дол на терен на територията на община Суворово да се изгради площадката с компостираща инсталация;
- Общините Аврен, Провадия, Дългопол и Долни Чифлик на терен на територията на община Долни чифлик да се изгради площадката с компостираща инсталация;
- Община Бяла - самостоятелно на собствен терен.

VIII. АНАЛИЗ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ

Анализа на институционалния капацитет в община Вълчи дол цели да даде отговори на следните въпроси:

- Изпълняват ли се отговорностите на общината в сферата на управление на отпадъците съгласно нормативните актове, кои звена в административната структура на общината имат функции в областта на отпадъците;
- Какво е състоянието на човешките ресурси, натоварени с функции за отпадъците и на тяхната техническа и информационна обезпеченост;
- Кои са основните предизвикателства пред общината при осъществяването на функциите за отпадъците
- Кои са основните препоръки за подобряване на ефективността от дейността на общината и организационното структуриране на администрацията и подобряване на институционалния капацитет.

За осигуряване на информация за анализа за събрани и проучени национални и ведомствени документи, регламентиращи отговорностите на общините за управление на отпадъците в т.ч. събиране и анализ на отчетни документи и данни за персонала, ангажиран с функциите по управление отпадъците в община Вълчи дол.

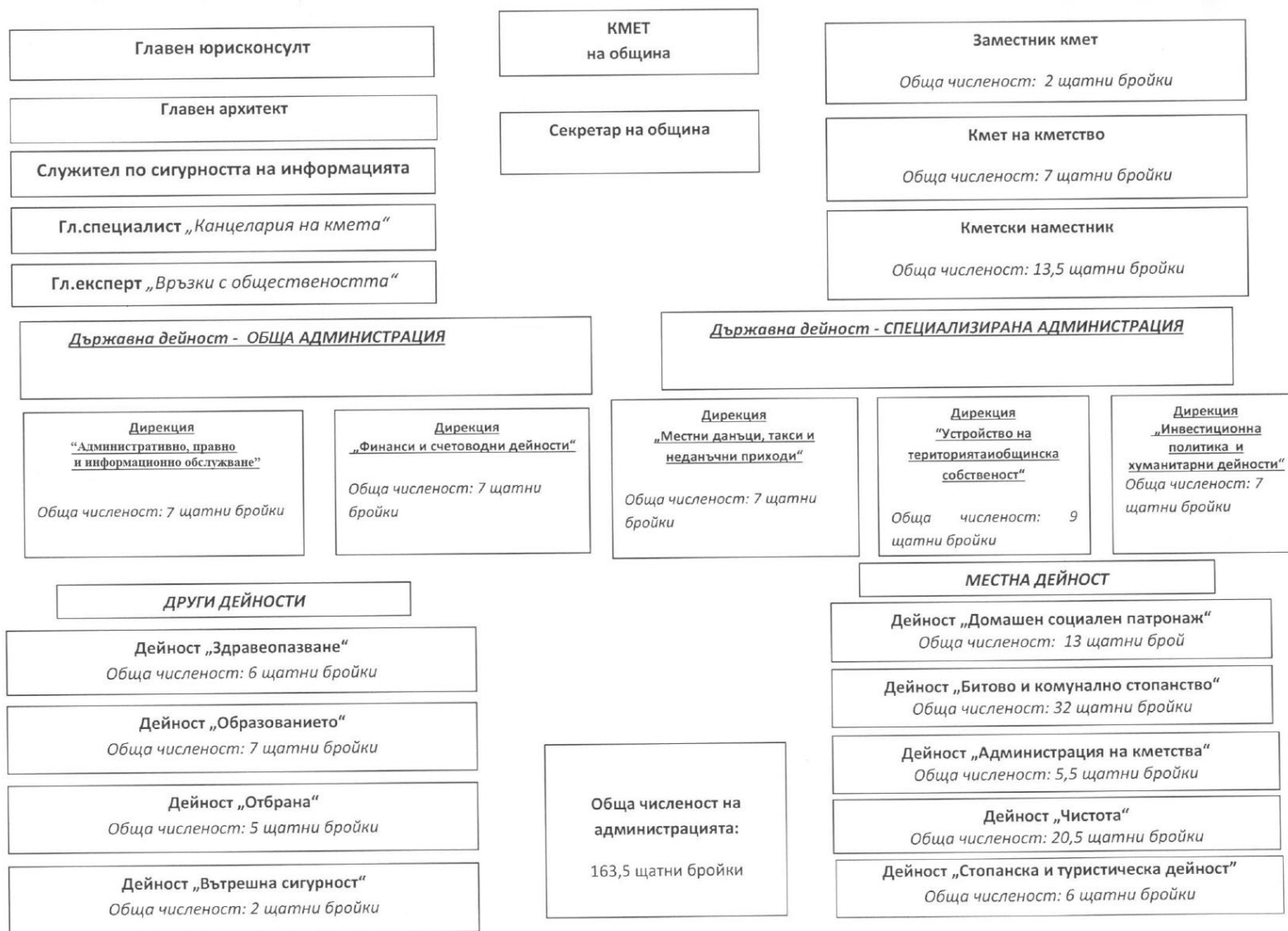
8.1. Анализ на функциите на общината по управление на отпадъците

Структурата на общинската администрация, отговорна за политиката по управление на отпадъците, съответства на общоприетото устройство на администрацията в България. В голямата си част управлението на отпадъците е делегирано на основните административни единици в общината – дирекции и отдели.

В ЗУО и по-специално чл. 19 са разгледани и подробно разписани задълженията на общините по управление на отпадъците. В съответствие с тези задължения е анализиран институционалния капацитет на община Вълчи дол с акцент върху контролните функции на общината.

В община Вълчи дол според разпределението на дейностите, които извършва при подпомагане на органа на местната власт, общинската администрация е разделена на обща и специализирана. Към общата администрация се включва Дирекция „Финанси и счетоводни дейности“. Функциите по управление на отпадъците се изпълняват от специализирана администрация – Дирекция „Устройство на територията и общинската собственост“ . (фигура 2)

Фигура 3 Структура на общинска администрация – Вълчи дол

В обобщен вид, функциите за управление на отпадъците могат да бъдат групирани в следните направления на компетентност:

- Функции по политики за отпадъците – разработване на общински програми и нормативни документи;
- Функции по предоставяне на услуги – дейности по събиране и третиране на отпадъците, разработване на годишни бюджети и определяне на годишните такси за предоставяне на услугата.
- Функции по наблюдение и контрол – извършване на контрол и инспекции, в т.ч. превантивен, текущ и последващ контрол и координация с други органи;

8.2.Разработване на общински програми и нормативни документи

Съгласно изискванията на националното законодателство, общината е задължена да разработва следните документи в областта на управлението на отпадъците:

- Програма за управление на отпадъците (ПУО)

Кмета на общината, съгласно чл. 52 от ЗУО, има задължение да разработва и изпълнява програма за управление на отпадъците за територията на съответната община. Програмата е неразделна част от общинската програма за околна среда, като се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците. Програмата за управление на отпадъците се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия при които е създадена.

Програмата включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на община и изискванията по глава втора, раздел III от ЗУО . Кметовете на две или повече общини, включени в регион по чл. 49, ал. 9 от ЗУО, могат да разработят обща програма за управление на отпадъците, в случай че задълженията, отговорностите и мерките, засягащи отделните общини, са ясно разграничени в програмата.

Управлението на отпадъците в общините досега се осъществяват с програми, които са разработени в съответствие със ЗУО и Националния план за управление на отпадъците за периода 2014 -2020 г. Съгласно изискванията на законодателството в областта на управление на отпадъците за община Вълчи дол е разработена „Програма за управление на отпадъците с период 2014-2020 г., но с изтичащ срок на действие. Плана за действие към програмата обхваща периода 2014 – 2020 г., като включва основни мерки и дейности, предвидени за изпълнение на поставените в програмата цели.

Отговорното структурно звено в община Вълчи дол за разработване на програмата за управление на отпадъците е Дирекция „Устройство на територията и общинската собственост“. Отдела отговаря и за съгласуването на програмата по реда на Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Приета с ПМС №139 от 24.06.2004 г., изм. ДВ., бр. 70 от 7 август 2020 г.).

- Наредба по чл. 22 от ЗУО

Съгласно чл. 22 от ЗУ, Общинският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на територията на общината, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.

С наредбата се уреждат и изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО.

Сега действащата Наредба за управление на отпадъците за територията на община Вълчи дол е приета от общинският съвет на община Вълчи дол с Решение №90 от Протокол №5/30.01.2020 г. Наредбата урежда:

- Задължения и отговорности на Кмета на община Вълчи дол
- Права, задължения и отговорности на физически и юридически лица и еднолични търговски, осъществяващи дейности с отпадъци;
- Дейностите по събиране, транспортиране, временно съхранение, оползотворяване и обезвреждане на битови (ТБО) и строителни отпадъци (СО), включително биоразградими отпадъци (БРО), биоотпадъци (БО), опасни битови отпадъци (ОБО), масово разпространени отпадъци (МРО), на територията на община Вълчи дол, съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси.
- Изисквания към площадките за третиране на разделно събрани отпадъци от домакинства в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и др.
- Опазване и поддържане чистотата на населените места;
- Контролът, глобите и санкциите за нарушаване разпоредбите на настоящата наредба.

Аналитичния преглед на общинската наредба за управление на отпадъците показва, че същата отговаря на определените в чл. 22 от ЗУО най-съществени изисквания за съдържание на общинските наредби.

- Основни функции свързани с управлението на отпадъците

Основните функции, свързани с изготвянето на планови и нормативни документи в областта на управлението на отпадъците в община Вълчи дол са възложени на дирекция „Устройство на територията и общинската собственост“. Експерти към дирекцията осъществява взаимодействие с други компетентни органи във връзка с изготвянето и прилагането на планови и нормативни документи – МОСВ в т.ч. при планиране и изпълнение на проекти, финансирани от ОПОС, ПУДООС, относно

финансиране на мерки и дейности по управление на отпадъците, с РИОСВ за съгласуване на програма за управление на отпадъците на общината; на инвестиционни предложения в областта на управлението на отпадъците и за преценка необходимостта от ЕО, ОВОС и ОС.

Цялостната координация на процесите по разработването, актуализирането и изпълнението на стратегии и програми, свързани с управлението на дейностите по отпадъците, както и на дейностите за изготвяне на актуализиране на Наредбата по чл. 22 от ЗУО при промяна в нормативните изисквания е възложена на зам. кмет на общината. Контрол по населените места по Наредба за управление на отпадъците, съгласно Заповед на Кмета на Общината изпълняват и кметове на населените места и кметски наместници.

8.3. Събиране, транспортиране, оползотворяване и третиране на отпадъци

Основна цел на дейността на общината в тази област е да предоставят качествени услуги за населението и бизнеса на територията на община Вълчи дол за управление на отпадъците в съответствие с компетенциите, възложени ѝ в нормативната уредба.

Обезпечаването и изпълнението на функциите, свързани с управлението на битовите отпадъци, могат да се изпълняват чрез прилага на един или комбинация от следните подходи за организация:

- Чрез структурни звена на общинската администрация;
- Чрез сключване на договори с избран изпълнител по реда на ЗОП за дейностите:
 - Събиране и транспортиране на битови отпадъци, разполагане и поддръжка на съдовете за битови отпадъци; зимно и лятно почистване на улици и други места на територията на общината;
 - Предварително третиране на смесени битови отпадъци, вкл. сепариране, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;
 - Организиране на системи за разделно събиране, приемане за последващо третиране и обезвреждане на опасни отпадъци от домакинствата;
- Чрез публично-частни партньорства

На територията на общината, услугите по организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци се извършва от ОП „БКС“ гр. Вълчи дол, съгласно график и съгласно Заповед № 1049/30.10.2020 г. на кмета на Община Вълчи дол. За организиране на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, общината има сключен договор с организация по оползотворяване – „Булекопак“, АД.

За организиране на дейности по разделно събиране на масово разпространени отпадъци, община Вълчи дол има сключени договори: „Транстехнорециклираща компания“ АД; „Трансинс батерии“ ООД и „Българска рециклираща компания“ АД;

8.4. Разработване на годишни бюджети и определяне на такса БО

Основна функция за разработване на годишния бюджет и определяне на такса БО има Дирекция „Финанси и счетоводни дейности“, ангажирани с разработване и съставянето

на проектобюджет на община Вълчи дол в приходната и разходната му част и неговото изпълнение.

Дирекцията има следните функции в областта на отпадъците: анализира местните данъци и такси, цени на услуги, наеми и други актове на общинския съвет, свързани с общински приходи, включително и на такса битови отпадъци въз основа на годишна план-сметка за дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване, поддържане чистотата на обществените територии. Дирекция „Финанси и счетоводни дейности“ дава информация на данъчно задължените лица относно размера на техните задължения за местни данъци, такса битови отпадъци, глоби и имуществени санкции по ЗМДТ.

Дирекция „Финанси и счетоводни дейности“ планира бюджета като част от програмата за управление на отпадъците за участие в процеса на планиране на бюджетните средства за изпълнение на програми и стратегии, свързани с управлението на дейностите по отпадъците. Дирекция „Финанси и счетоводни дейности“, разработва проект на годишна план-сметка за управление на отпадъците. За представяне годишната план-сметка пред общинския съвет, Дирекцията внася доклад. Общинския съвет одобрява за следващата година: План-сметка за дейностите по събиране, транспортиране, обезвреждане в депа или други съоръжения на битови отпадъци и за поддържане чистотата на териториите на обществено ползва в община Вълчи дол. За края на отчетната година, община Вълчи дол внася в общинския съвет отчет за изпълнение на план-сметката.

8.5. Контрол и инспекции

Съгласно чл. 112, ал. 1 от ЗУО Кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

1. дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
2. дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
3. площадките за дейностите с ОЧЦМ;
4. спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22 от ЗУО (Наредбата с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на територията на общината, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси);
5. изоставянето на битови отпадъци и нерегламентираното им изхвърляне.

Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на съответната община.

Съгласно чл. 118 кметът на общината по местонахождение на площадката за извършване на дейности с ОЧЦМ контролира спазването на условията и реда за извършване на дейностите с ОЧЦМ съобразно своите компетенции. За констатираните нарушения при проверките за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности кметът на общината уведомява в 14-дневен срок директора на съответната РИОСВ, като му изпраща всички документи.

ЗУО регламентира също видове контрол, минимална честота на контролните проверки и актове, които се съставят от контролните органи. Контролът може да бъде разгледан в следните основни групи:

- Документален контрол - проверка на представени документи от задължените лица за спазване на изискванията на закона и наредбите;
- Проверка на място в обектите за спазване на изискванията на закона и наредбите.

Минималната честота на проверките е както следва:

- поне веднъж годишно се извършва проверка на документите, които се изискват от ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му на търговците и брокерите на отпадъци и на лицата, при чиято дейност се образуват отпадъци, и/или извършващи дейности с отпадъци
- проверката на място е независима от проверката по документи и се осъществява поне веднъж годишно в мястото на извършване на дейността и в присъствието на проверявания или на лица, които работят за него. В отсъствието на такива лица проверката се извършва с участието на поне един свидетел.

Проверките по документи и проверките на място се извършват текущо от общините, като те могат да бъдат и с по-голяма честота от веднъж годишно. Това зависи най-вече от наличието на достатъчен брой общински служители, занимаващи се основно с управлението на отпадъците, както и от броя на подлежащите на контрол юридически лица. За това е от особена важност общините да имат актуална информация за юридическите лица, подлежащи на контрол на територията им с цел прецизно планиране на проверките.

От гледна точка на целта на контролната дейност, контролът се ограничава в три групи:

- Текущ контрол – по предварително определен график периодично и превантивно се извършва на задължените лица по отношение на това дали спазват изискванията на закона и наредбите;
- Последващ контрол – за установяване от контролните органи дали са изпълнените от тях предписания качествено и в срок, в случаите, в които са констатирани нарушения на нормативната уредба;
- Проверки по сигнали – проверки, осъществявани при сигнали за нарушения, подадени от граждани, юридически лица и институции.

Контрол от страна на община Вълчи дол се осъществява от Дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“. Контрол по управление на отпадъците се

извършва в регулацията на всички населени места (общо 22 населени места), по общински пътища и речни легла. В регулацията на населените места се констатират нерегламентирани замърсявания, предимно около контейнери или на общински зелени площи. В повечето случаи това са неопределен брой замърсявания, спорадично появяващи се, различно през годините. В следващата таблица е представена информация за броя на служителите, които осъществяват контрол в сектора по управление на отпадъците в т.ч. брой наложени глоби и санкции от общинския инспекторат за периода 2019 – 2023 г.

Година	2019	2020	2021	2022	2023
Брой служители, които осъществяват контрол единствено в сектора на отпадъците (в т.ч. изпълнение на договори с външни изпълнители, контрол за изпълнение на общинската наредба за управление на отпадъците и др.)	1	1	1	1	1
Брой служители, които осъществяват контрол, както по управление на отпадъците, така и по изпълнение на други изисквания на закони и общински наредби;	1	1	1	1	1
Брой обекти на територията на общината, които подлежат на контрол от страна на общината по Закона за управление на отпадъците	3	3	3	3	3
Общ брой наложени глоби и санкции за неизпълнение на изисквания по управление на отпадъците, наложени от общински контролни органи/инспектори	19	8	15	18	10
в т.ч на:					
Физически лица	19	8	15	18	10
Юридически лица	0	0	0	0	0

Източник: Община Вълчи дол

Служителите от Дирекция „Устройство на територията и общинска собственост” съставят актове за административни нарушения на територията на община Вълчи дол по ЗООС, ЗУО и ЗБР.

За спазване на изискванията на ЗУО като значим фактор за успеха на контрола по управление на отпадъците община Вълчи дол, осъществява сътрудничество с други контролни органи:

- Във връзка с контрола по изпълнение на изискванията за МРО – с РИОСВ Варна, МОСВ;
- Във връзка с обекти и съоръжения, които генерират и третира отпадъци, както и замърсяване на околната среда с отпадъци - с РИОСВ Варна, МОСВ, РЗИ Варна;

- Във връзка със спазване на изискванията за опасни отпадъци от болнични заведения – РЗИ, РИОСВ Варна;
- Във връзка с установяване на ИУМПС и техните собственици; оказване на съдействие при извършване на проверки и инспекции на юридически и физически лица, извършващи дейности, свързани с управлението на отпадъците – РПУ на МВР;
- Други;

8.5.1. Препоръки от НПУО 2021-2028 за подобряване на общинския контрол по управление на отпадъците

Националното законодателство ясно разграничава и регламентира отговорностите на институции на централно и местно ниво по отношение извършването на инспекции и контрол на дейностите с отпадъци.

Необходимо е общините да изготвят годишен план и годишен отчет за контролната дейност по отпадъците, които да се одобряват от ръководството на общината, а резултатите от контролната дейност да се публикуват периодично на интернет страницата за осведомяване на обществеността.

Съгласно НПУО 2021 – 2028 г., за повишаване капацитета на общините за изпълнение на функциите с отпадъци и особено за подобряване на контрола е необходимо:

- Назначаване на допълнителни служители, вкл. служители, занимаващи се основно с управление на отпадъците в общинските администрации;
- Непрекъснати обучения на общинските служители, включително на новопостъпващи в сектор отпадъци, като за целта МОСВ може да разработи проекти по различни финансиращи програми
- Запазване високото ниво на квалификация на служителите, чрез система на обучение в рамките на МОСВ и различни проекти
- Осигуряване на достатъчно автомобили с цел повишаване мобилността и възможност за извършване на планирани и внезапни проверки в общинските администрации.

8.5.2. Човешки ресурси за управление на отпадъците

В община Вълчи дол пряко отговорни по въпросите, свързани с управлението на отпадъците са служителите от специализирана дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“.

Контрола по управление на отпадъците в община Вълчи дол се извършва от един служител, който контролират спазването на всички наредби на общински съвет – гр. Вълчи дол. Към Дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“ функциите както по управление на отпадъците, така и по други политики, произтичащи от ЗООС и подзаконовата нормативна уредба са възложени на едно лице.

Изводи и препоръки:

- В община Вълчи дол няма обособен отдел, който да се занимава само с управлението на отпадъците. Контрола по управление както на отпадъците, така и по други политики по опазване на околната среда се изпълняват от специализирана Дирекция „Устройство на територията и общинска собственост”
- Функции в конкретни области от управление на отпадъците имат и други дирекции в община Вълчи дол, във връзка с финансовото, правното, административното и друго обезпечаване на политиката за управление на отпадъците;
- По отношение на разработването на годишни бюджети и определяне на такса за управление на отпадъците, основните функции са възложени на обща администрация, Дирекция „Финанси и счетоводни дейности“.
- Функциите на структурните звена в общинската администрация осигуряват в голяма степен възможните с нормативната уредба правомощия.
- Броя на служителите за изпълнение на дейностите по управление на отпадъците е недостатъчен за изпълнение на възложените функции;
- Необходимо е да бъдат назначени допълнителни служители, вкл. служители, занимаващи се основно с управление на отпадъците в общинските администрации;
- Необходимо е да се запази високото ниво на квалификация на служителите, чрез система на обучение за различни проекти.

IX. АНАЛИЗ НА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ

Настоящият анализ има за цел да даде отговор на следните въпроси:

- Каква е ситуацията и предприети ли са действия от страна на община Вълчи дол по отношение на закриването, рекултивацията и последващият мониторинг на депа за отпадъци с преустановена експлоатация;
- Необходими ли са допълнителни мерки за изпълнение на изискванията на националното законодателство относно депата за отпадъци с преустановена експлоатация.

На национално ниво към настоящият момент няма изградена цялостна информационна база данни, която да даде информацията за старите депа за отпадъци, обхващаща всички аспекти, както в регионален, така и в местен план. За целите на настоящият анализ е ползвана информация, предоставена от община Вълчи дол, в т.ч. интернет страницата на община Вълчи дол, доклади, отчети на общината, както и информация от НПУО 2021 – 2028 г.

На територията на общината стари замърсявания се получават в резултат:

- Локални (незаконни) сметища (струпване на всякакъв вид отпадък, най-вече битови и строителни) около население места. Образуват се периодични и своевременно се почистват. Една от причините за тяхното образуване е

недостатъчната култура и липса на отговорно отношение от страна на някои недобросъвестни жители на общината.

- Депа за неопасни отпадъци с преустановена експлоатация.

Община Вълчи дол има одобрен проект за закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци – проектът е одобрен на 15.02.2018 г. от Главният архитект на община Вълчи дол. Издадено е разрешение за строеж №2/15.02.2018 г. и Заповед №3/19.12.2018 г. за промяна по време на строителство по чл. 154, ал. 2, т.8 и чл.152, ал. 2 от ЗУТ – етапно изграждане.

Експлоатацията на общинско депо за неопасни битови отпадъци (БО) е преустановено от 01.09.2016 г. През 2018 г. община Вълчи дол е подала заявление с вх. №ДТБО-62/28.12.2018 г. заедно с документация към него в ПУДООС. С Решение №469/09.05.2019 г. е открита процедура за избор на изпълнител с предмет: „Закриване и рекултивация на депо за битови отпадъци с преустановена експлоатация на община Вълчи дол – промяна по време на строителство по чл.154, ал.2, т.8 и чл.152, ал.2 от ЗУТ – етап изграждане“. Депото за неопасни битови отпадъци на Община Вълчи дол се намира на 150 м югоизточно от град Вълчи дол.

Площта на заетия терен от отпадъци в ПИН№000582 по геодезическо заснемане е в размер на 8,922 дка. Депонираните отпадъци и път за достъп до депото заели части от частни имоти и общински път са с обща площ на замърсения терен 10,654 дка.

Сметището е в експлоатация от 1972 г., за което се е прилагало смесено депониране на всички видове отпадъци, формирани на територията на Община Вълчи дол, чрез запръстяване и уплътняване с булдозер.

Съвместно с Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС), община Вълчи дол има сключен договор за финансиране №13716/05.10.2020 г. Строителството на I етап – Техническа рекултивация е приключила със съставянето на Протокол от 22.10.2020 г. за приемане на Етап I – Техническа рекултивация за обект „Закриване и рекултивация на депо за битови отпадъци с преустановена експлоатация на община Вълчи дол – промяна по време на строителство по чл.154, ал.2, т.8 и чл.152, ал.2 от ЗУТ – етап изграждане“. Предстои въвеждането на част от обекта - I етап – Техническа рекултивация и изпълнение на Биологична рекултивация.

Етап I - Техническа рекултивация на депото включваща:

- Прибутване и уплътняване на натрупаните в депото отпадъци с цел намаляване на площта, предвидена за рекултивация.
- Изграждане на отводнителни канавки за предотвратяване постъпването на повърхностни (скатни) води в тялото на депото.
- Полагане на пласт от земни маси с дебелина от един метър, като за долния петдесет сантиметров слой се използва от глинести материали.

Етап II - Биологична рекултивация, включващ затревяване и залесяване на технически рекултивираното депо.

Етап II – Биологична рекултивация има за цел окончателното възстановяване на терените като естествени природосъобразни ландшафти като ползване на пасища. Предвижда се това да се постигне с биологична рекултивация от два типа:

- Първи тип – еднократно затревяване след комплекс от агротехнически мероприятия на сравнително равнинни до слабо наклонени терени по билата на предепониранията отпадъци и сервитута на електропровода;
- Втори тип – еднократно затревяване след комплекс от агротехнически мероприятия на полегати до стръмни терени по скатовете.

Стойността на рекултивацията – общо за етап I и етап II, с ДДС е 1 208 227,06 лв., от които:

- За Техническа рекултивация, с ДДС – 1 158 412,55 лв.;
- За Биологична рекултивация, с ДДС – 49 814,51 лв.
-

Изводи и препоръки:

- На територията на община Вълчи дол няма общински депа за обезвреждане на неопасни отпадъци. Експлоатацията на общинско депо за неопасни битови неопасни отпадъци (БО) е преустановено от 01.09.2016 г., със заповед на Директора на РИОСВ – Варна.
- Община Вълчи дол е предприела действия за прекратяване експлоатация на старото общинско депо, посредством осигурено финансиране от ПУДООС. Към 2020 г. Етап I - Техническа рекултивация на старото общинско депо в гр. Вълчи дол е приключила. Предстои изпълнението на етап II – Биологична рекултивация
- За района на община Вълчи дол периодично се появяват нерегламентирани замърсявания, които редовно се почистват;

X. АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СХЕМИ И ФОРМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ; ПЛАНИРАНЕ; ФИНАНСИРАНЕ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕНИ И ТАКСИ ЗА УСЛУГИТЕ

Настоящият анализ е разработен с цел да даде отговори на следните въпроси:

- Каква е същността на установените схеми за управление на отпадъците - „Разширена отговорност на производителя“ и „Замърсителя плаща“;
- Осигурила ли е общината всички услуги, свързани с битовите отпадъци, които са ангажимент на общините, произтичащи от националната и местна нормативна уредба; какви форми на управление и възлагане на отделните услуги прилага при събиране, извозване и третиране на различни потоци отпадъци;
- Кои са източниците и формите на финансиране на битовите отпадъци и относителният им дял; каква е структурата и събираемостта на приходите от такса битови отпадъци; какви са направлението на изразходваните финансови средства , в т.ч. за отчисления по ЗУО;

- Какъв подход се прилага от общината за определяне на размера на цените и на таксите за услуги в анализирания сектор; прилага ли общината изключения от общото правило за определяне на БО;

За целите на настоящият анализ е ползвана информация НПУО 2021 – 2028 г., Наредби и решения одобрени от общински съвет Вълчи дол; заповеди на кмета на общината и интернет страницата на община Вълчи дол.

10.1. Същност на принципите „Замърсителя плаща“ и „Разширена отговорност на производителя“

Принципът „Замърсителя плаща“ е заложена в договора за създаване на Европейската общност и най-общо изисква:

- *Причинителят и притежателя на отпадъци да ги управлява по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;*
- *Причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;*
- *Разходите за опазване на околната среда и човешкото здраве , свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;*
- *Разходите за третиране и транспортиране са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъци*

Принципът на схемата за „Разширена отговорност на производителя“ съгласно последните изменения на ЗУО е набор от мерки, предприети с цел да гарантират, че производителите на продукти носят финансова отговорност или финансова и оперативна отговорност за управлението на отпадъците като етап от жизнения цикъл на продукта след превръщането му в отпадък.

В България се прилагат успешно няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство в т.ч.: отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги; разширена отговорност на производителя относно 6 групи масово разпространени отпадъци и още една излезли от употреба дрехи, текстил и обувки; както и схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци;

Схемата за разширена отговорност на производителя (РОП) се прилага успешно по отношение на 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО): опаковки (от 2004 г.); ИУМПС (от 2005 г.); ИУЕЕО (от 2006 г.); отпадъчни масла и нефтопродукти (от 2006 г.); батерии и акумулатори (от 2006 г.); и гуми (от 2011 г.). При тази схема, лицата, пускащи на пазара продукти, които се превръщат в МРО, са задължени по силата на ЗУО и специфичните наредби за постигане на количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, определени в Наредбите за всеки вид МРО. Създадени са и се поддържат съответните публични регистри на задължените по схемата лица. Цените на услугите, свързани с подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО се формират изцяло на пазарен

принцип при наличната конкуренция на национално ниво, в рамките на ЕС за предоставяне на такива услуги. Анализът на отпадъците показва, че най-добри постижения от гледна точка на йерархията на управление на отпадъците са постигнати за МРО. Това дава основание добрите резултати от прилагане на схемата за 6-те групи МРО схемата да се разшири и за други продукти. С оглед на новите европейски цели по отношение на текстилните отпадъци за 2025 г., е необходимо в схемата да бъдат включен и този отпадъчен поток.

Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат такса-битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата. Понастоящем размерът на таксата се определя масово като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите, което води до неспазване на принципа „замърсителят плаща“. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса битови отпадъци. След няколко отлагания, към настоящия момент за стартова година на новия механизъм за определяне на такса-битови отпадъци е приета 1.01.2022 г., но за съжаление, не се осъществи. Новата дата за прилагане на новата Методика, по която ще се изчислява такса битови отпадъци ще стартира от 01.01.2025 г

10.2. Схема за управление на отпадъците

10.2.1. Схема за отговорност на домакинствата и на други лица, които генерират битови отпадъци и подобни на битови отпадъци

При тази схема задължените лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърлянето на битови отпадъци в определените за целта съдове и места, в съответствие с принципа „Замърсителя плаща“ – и за заплащането на пълните разходи за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране, третиране на отпадъци, закриване, рекултивация и последващ мониторинг на депа и съоръженията за битови отпадъци в съответствие със Закона за местни данъци и такси, ЗУО и наредбите на общините за управление на отпадъците.

За услугите по събиране, извозване, обезвреждане на битови отпадъци в депа или други съоръжения и за поддържане чистотата на местата за обществено ползване, данъчно задължените лица на територията на община Вълчи дол, заплащат такса за битови отпадъци, определена от общинския съвет – Вълчи дол, въз основа на одобрена план-сметка, за разходите по поддържане на чистотата и размера на таксите за битови отпадъци. С новите изменения в ЗМДТ дейностите, по които ще се заплаща таксата за битовите отпадъци според избрания модел, регламентран в Наредбата приета с

Постановление № 93 от 04 април 2024г., Община Вълчи дол до края на годината ще приеме план-сметката за 2025, като приложи следните услуги:

- Услугата „събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране;
- Услугата по третиране на битови отпадъци, необхванати в управлението на масово разпространените отпадъци, както и проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци и/или други инсталации или съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци;
- Поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината - включва дейности по поддържане на чистотата на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места и селищните образувания в общината, предназначени за обществено ползване.
- Други разходи по решение на Общински съвет

10.2.2. Схема за разширена отговорност на производителя (РОП) относно някои групи МРО

На територията на община Вълчи дол, функционират следните системи:

- Система за разделно събиране на отпадъци от опаковки – за хартиени и композитни, пластмасови, метални и стъклени, която се финансира от организацията по оползотворяване „Булекопак“ АД;
- Община Вълчи дол има сключен договор с организация по оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), с „Трансинс батерии“ ООД.
- Сключен Договор за сътрудничество за организиране на дейности по събиране, транспортиране, съхранение и разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) с „Българска рециклираща компания“ АД;
- Сключен Договор за сътрудничество за организиране на дейностите по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на излезли от употреба гуми (ИГУ) и отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) с „Транстехнорециклираща компания“ АД;

Генераторите на ОСР на територията на община Вълчи дол, организират сами и финансират съхранението, извозването и последващото им третиране на генерираните от тях отпадъци. Генераторите на ОСР организират сами транспортирането на строителните отпадъци до депо. В община Вълчи дол е налице изоставяне на процеса на осигуряване на площадки, които общините трябва да осигурят съгласно ЗУО, на които домакинствата и фирмите могат да оставят разделно събраните ОСР в малки количества от ремонтна дейност. Това често е една от причините тези отпадъци да се изхвърлят в контейнерите за битови отпадъци или до тях и съответно да водят до замърсяване на уличните пространства.

10.2.3. Икономически инструменти и стимули в сектора за управление на отпадъците

Икономическите инструменти в сектора за управление на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъци, вместо да ги депонират. Най-общо икономическите инструменти могат да бъдат обединени в няколко групи:

- Такса за депониране на битови отпадъци. Тази група инструменти включва разнообразни такси за депониране на отпадъци на депа, такси за изгаряне на отпадъци в инсинератори, както и различни по вид забрани за депониране и изгаряне на отпадъци;
- Схеми плащане при изхвърляне. Това са инструменти, при които населението и бизнеса заплащат за събирането, извозването и третирането на генерираните от тях отпадъци. Тези схеми са пряко свързани с количеството на генерираните от съответните лица отпадъци, като те заплащат на кг/чувал/контейнер и т.н.
- Схема за отговорност на производителя. Това са схеми, при които производителите и вносителите на дадени продукти, чиято употреба създава масово разпространени отпадъци, се задължават за финансиране и организиране на дейностите по оползотворяване на тези отпадъци;
- Банкови гаранции и застраховки – въвеждат се с цел покриване на риска от извършване на определени дейности, например за трансграничен превоз на отпадъци.

На база на разгледаните в предходната точка схеми и форми за управление на отпадъците са анализирани следните икономически инструменти:

- Определяне на такса битови отпадъци в т.ч. постъпления от такса битови отпадъци и разход на общината за управление на отпадъци
- Обезпечения за покриване на последващите разходи за закриване на депа и отчисления за депониране (чл. 60 и чл. 64 от ЗУО).

10.2.4. Определяне на такса битови отпадъци в т.ч. постъпления от такса битови отпадъци и разход на общината за управление на отпадъци

Възприетият подход за финансиране на дейностите по управление на отпадъците се основава на принципа „замърсителят плаща“, който се въвежда с такса „Битови отпадъци“ за населението, на основание чл. 62 и чл. 63 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Общинският съвет определя размера на такса „Битови отпадъци“ за дейностите, предвидени със ЗМДТ. Общинският съвет приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, в т.ч. и таксата „Битови отпадъци“.

Всяка година се приема наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Вълчи дол. За текущата 2024 Предбата е влязла в сила от 01.04.2024 година (на основание на чл. 21, ал. 1, т.7 от

ЗМСМА и чл. 66 от ЗМДТ за необходимите средства за заплащане на услугите по събиране, извозване и обезвреждане на битови отпадъци, както и за поддържане на чистотата на територии

В следващата таблица е представена информация за приходите от такса битови отпадъци от домакинствата и физическите лица на територията на община за периода 2019 – 2023 г.

Таблица 10 Приходи от такса битови отпадъци за 2019 – 2023 г.

година	2019	2020	2021	2022	2023
Общо приходи от такса битови отпадъци (хил. лв.):	609	621	734	702	767

Източник: Община Вълчи дол

Съгласно справка, предоставена от община Вълчи дол за периода 2019 – 2023 г., разходите по управление на битовите отпадъци в общината са както следва:

Таблица 11 Разходи за управление на отпадъци за периода 2019 - 2023 г.

Година	2019	2020	2021	2022	2023
Общо разходи за управление на отпадъците (хил. лв.)	566	484	734	952	767
1. Закупуване на съдове за събиране на битови отпадъци;	49	15	2,4	4,8	12,6
2. Услуги по сметосъбиране и сметоизвозване битови отпадъци до депа и други съоръжения за третиране на отпадъци.	290	240	469	673	608
3. Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане	3	8	19	16	6
4. Отчисления по чл. 60 от ЗУО	-	-	-	-	-
5. Отчисления по чл. 64 от ЗУО	-	-	-	-	-
Поддържане чистотата на териториите за обществено ползване.	56	49			

Източник: Община Вълчи дол

10.2.5. Обезпечения за покриване на последващите разходи за закриване на депа и отчисления за депониране (чл. 60 и чл. 64 от ЗУО)

Обезпечения по чл. 60 от ЗУО

Те се правят за всеки тон депониран отпадък. Целта на обезпеченията е в периода на експлоатация на съответното депо да се акумулира финансов ресурс, който собственикът на депото да използва за неговото закриване и рекултивация, след изчерпване на капацитета му. Задължението за обезпеченията по чл. 60 се отнася и за общините, в случаите, в които те се явяват собственици на депо за отпадъци, независимо дали става въпрос за битови, строителни или опасни отпадъци, като обезпеченията не могат да бъдат под формата на банкова гаранция. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, обезпеченията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци. Важно е да се подчертае, че натрупаните средства остават притежание на собственика на депото.

Когато собственика на депото е община, обезпечението е под формата на месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото, или месечни отчисления в банкова сметка със специално предназначение, блокирана за периода до приключване и приемане на мерките по закриване и след експлоатационни грижи на площадката на депото, с изключение на случаите, когато е разрешено тяхното ползване.

Собственикът на депото превежда до последно число на текущия месец определените месечни вноски по обезпечението за предходния месец. При забавяне на преводите по банковата сметка се дължи законната лихва за всеки просрочен ден, но не повече от 20 насто от дължимата/остатъчната сума. В същия срок собственикът на депото представя на компетентния орган информация за депонираните количества отпадъци за предходния месец. Дължимите суми за невнесени обезпечения се определят с акт за установяване на публично държавно вземане, издаден по реда на чл. 166 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от директора на РИОСВ, на чиято територия се намира депото.

В случай, че събраните средства в сметката са недостатъчни за приключване на дейностите по закриване и след експлоатационни грижи на площадката на депото, собственикът на депото осигурява остатъка от средствата.

Когато след приключване на дейностите по закриване и след експлоатационни грижи на площадката на депото останат средства на общината в сметката в РИОСВ, същите подлежат на възстановяване на общината за извършване на дейности по управление на отпадъците.

Отчисления по чл. 64 от ЗУО

Тези отчисления се правят за всеки тон депонирани отпадъци. Натрупаните средства се разходват за дейности по изграждане на нови съоръжения за третиране на битови и

строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на изискванията на закона и под законовите нормативни актове по прилагането му. Средствата могат да бъдат разходвани за извършването на последващи разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за оползотворяване на битови отпадъци.

Отчисленията се превеждат от собственика на депото ежемесечно по банкова сметка зачужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото. Целта на отчисленията като икономически инструмент е да стимулират общините да намалят количествата надепонираните отпадъци за сметка на рециклираните и оползотворени отпадъци и да се натрупат средства за изграждане на инфраструктура за третиране на отпадъците. Вслучаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, отчисленията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци.

С последните изменения на Наредбата от 2020 г., размерът на отчисления по чл. 64 от ЗУО за регионални депа за неопасни отпадъци за всеки тон депониран е:

- ✓ (изм. - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2020 г. - 69 лв./т;
- ✓ (нова - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2021 г. - 82 лв./т;
- ✓ (нова - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2022 г. и всяка следваща година - 95 лв./т;

За депа за неопасни и/или инертни отпадъци (когато отпадъците са от строителство и разрушаване), размерът на отчисленията по чл. 64 от ЗУО за тон депониран отпадък са:

- ✓ (изм. - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2020 г. - 69 лв./т;
- ✓ (нова - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2021 г. - 82 лв./т;
- (нова - ДВ, бр. 26 от 2020 г.) за 2022 г. и всяка следваща година - 95 лв.

Промените в Наредба от 2020 г. имат за цел да се намали финансовата тежест върху общините, които следва да ги заплащат и нямат налична към момента изградена инфраструктура за третиране на отпадъците.

Изводи и препоръки:

- Възприетият подход за финансиране на дейностите по управление на отпадъците се основава на принципа „замърсителят плаща“, който се въвежда с такса „Битови отпадъци“ за населението, на основание чл. 62 и чл. 63 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ).
- Дейностите, подпомагани от общината на принципа „разширена отговорност на производителя“ са обхванати изцяло от системата за разделно събиране на МРО на територията на общината.;
- Финансирането на дейностите с отпадъците, се извършва и посредством въведените отчисления, които общината заплаща по реда на ЗУО.
- Необходимо е изграждане на системата за разделно събиране и оползотворяване на растителни, хранителни и други биоотпадъци в общината
- Необходимо е разработване и внедряване на информационна система за докладване на информацията за управление на битовите отпадъци в общината;

XI. АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Анализа е разработен с цел да даде отговор на следните въпроси:

- Какъв е информационния подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците;
- Информационни и разяснителни дейности и привличане на обществеността;
- Използвани методи и форми за предоставяне на информация на гражданите и фирмите относно предоставяните от общината услуги в областта на управлението на отпадъците;

11.1. Планиране и предприемане на действия за информиране на обществеността и бизнеса относно управлението на отпадъците в общината

Съгласно нормативните документи на общината, функциите свързани с информиране на обществеността за дейността и услугите на община Вълчи дол в областта на управлението на отпадъците сред гражданите са регламентирани в следните документи:

- Устройствен правилник на общинската администрация

Този правилник урежда организацията и дейностите на общинската администрация, която е регламентирана от действащите закони и подзаконовни нормативни актове. Дирекциите, отделите и секторите са структурни звена на ръководство, координация и контрол в съответните сфери от работата на общинската администрация и отговарят за цялостното изпълнение на политиките на общината в т.ч. по отношение на управлението на отпадъците. Дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“, участва в разработването, актуализирането и изпълнението на стратегии, програми, нормативни документи свързани с управлението на дейностите по отпадъците (планове за рекултивация и/или залесяване на нерегламентирани сметища), включително и на дейностите по предоставяне на информация за обществеността и бизнеса.

Експерти от дирекция „Устройство на територията и общинската собственост“:

- приемат и разглеждат искания за издаване на разрешение за окастрияне и/или отсичане на дървесна и/или храстова растителност, съобразно ЗГ и свързаните с него закони и подзаконовни нормативни актове.
- съставят актове за административни нарушения на територията на община Вълчи дол по следните закони актове: ЗООС, ЗБР и ЗОУ;
- информира обществеността за дейностите на община Вълчи дол във връзка с изискванията на нормативната уредба по околна среда.

Секретаря на общината организира, координира и контролира функционирането на общинската администрация за точното спазване на нормативните актове. За информиране на гражданите и обществеността относно управлението на отпадъците на сайта на общината се публикуват решения и протоколи от заседания на общинския

съвет чрез интернет страницата на общината и чрез средствата за масово осведомяване. Община Вълчи дол осигурява техническа оповестяемост на актовете на общинския съвет, чрез публикуване и актуализация на нормативни документи, приемани от Общински съвет – Вълчи дол. Община Вълчи дол провежда и срещи с граждани за изясняване на въпроси в техните жалби, предложения и мнения. Подготвят се информация и презентации за представяне на проекти на общината финансирани от национални оперативни програми пред международни и национални форуми; подготвя се информация за интернет страницата на общината за проекти финансирани от национални и оперативни програми.

11.2. Форми за предоставяне на информация относно управлението на отпадъците в община Вълчи дол

Основна форма за предоставяне на информация за управлението на отпадъците в община Вълчи дол е интернет страницата на общината. Информация за управление на отпадъците се разпространява и чрез публикуване на съобщения на информационно табло. Сигнали от обществеността за нередности по всички наредби и закони се приемат от информационен център на Община Вълчи дол, както и на официалните телефони на общината. Графици за сметосъбиране и сметоизвозване, както и годишни отчети по изпълнение на Програмата за управление на отпадъците се публикуват на интернет страницата на общината.

Допълнителен обмен на информация се осъществява и чрез привличане на местни медии, които да подпомогнат за информационното образование на населението.

Образованието и комуникацията с участниците в дейностите по управление на отпадъците е изключително важни за:

- Предоставяне на информация относно политиката по управление на отпадъците;
- Получаване на информация, обратна връзка и подкрепа от участниците в управлението на отпадъците;
- Подпомагане на формулирането, обсъждането, приемането, прилагането на дейности, засягащи финансирането и възстановяването на разходите;

С цел предоставяне на информация на населението за системата за управление на отпадъците на интернет страницата на общината се публикува информацията относно:

- Стратегии, програми, общински наредби и други документи, свързани с управлението на отпадъците;
- Сметосъбиране и сметоизвозване, фирми извършващи дейността, адрес и контакти;
- Протоколи от редовни заседания на общински съвет, в които се дава информация за развитието на проекти, промени в местното законодателство;
- Заповеди на кмета, даващи информация за обществени услуги и дейности на територията на общината;
- Постъпили уведомления за инвестиционни предложения, решения на директора на РИОСВ Варна, за преценка необходимостта от ОВОС, ЕО и др.
- Годишни отчети по изпълнение на ПУО

11.3. Примерни мерки за провеждане на информационни кампании и дейности

Мерки за информиране на обществеността в община Вълчи дол могат да бъдат:

- образователни кампании в детски градини и училища

Поради предлагането на опаковани стоки, навикът „използвам и изхвърлям“ изглежда абсолютно естествен и нормален за децата, ако родителите или преподавателите в училище не им кажат, че опаковките трябва да бъдат разглеждани като рециклируеми материали. Поради тази причина е целесъобразно в училище да бъдат въведени учебни предмети по управление на отпадъците – например домашни занятия или писане на съчинения относно управлението на отпадъците, създаване на скулптори от рециклируеми материали на тема отпадъци, прожектиране на кратки филми и др.

- кампании за информиране на обществеността

Необходимо е да бъде увеличено разделното събиране на отпадъци и популяризиране на информация сред обществеността посредством провеждане на обществени кампании във вестници, радиото или телевизията. В местният вестник би могло например ежемесечно да има статии, относно управлението на отпадъците в общината.

11.4. Участие на обществеността в процесите за вземане решения по въпроси, свързани с управлението на отпадъците

Община Вълчи дол изпълнява всички ангажименти за информиране и консултации с обществеността, произтичащи от екологичното законодателство. Общината привлича обществеността за вземане на решения по изготвяне на планове и програми и по инвестиционно предложения на територията на общината чрез процедурите по ОВОС и ЕО. Информацията от тях се оповестява на интернет страницата на общината и на информационното табло в сградата на общината.

В същото време в общината няма изградена регулярна система за мониторинг (например чрез регулярни социологически проучвания) на мнението на гражданите, относно дейностите за отпадъци и удовлетвореността на обществеността и заинтересованите лица от резултатите, с услугите относно битовите отпадъци.

Изводи и препоръки:

- Община Вълчи дол изпълнява всички ангажименти за консултации с обществеността, произтичащи от екологичното законодателство. Общината привлича обществеността за вземане на решения по изготвяне на планове и програми, инвестиционни предложения .
- Информацията в областта на управлението на отпадъците в общината се публикува на интернет страницата на общината;
- За информиране на обществеността се провеждат регулярни информационни кампании, организирани и финансирани от организациите по оползотворяване, които работят на територията на общината;
- За подобряване на резултатите при управление на отпадъците са необходими мерки за повишаване на информираността и мотивацията на различните социални групи граждани и на бизнеса.
- Препоръчва се отделяне на бюджет за провеждане на общинската информационна

разяснителна политика за опазване на околната среда, в частност управлението на отпадъците. Възможните действия включват:

- Системно информиране на обществеността чрез местните медии за всички предстоящи действия, програми и проекти, касаещи управлението на отпадъците.
- Издаване и разпространение на информационни материали за популяризиране на предприетите действия.
- Организиране на посещения на обекти, съоръжения и инсталации, свързани с третирането на отпадъците от ученици и членове на младежки клубове.
- Подготовка и разпространение на материали, насърчаващи минимизирането, рециклирането и оползотворяването на отпадъците и повторната употреба на опаковките.
- Организиране на акции за пролетно и есенно почистване и озеленяване на районите в и около училищата и детските градини.
- Провеждане на обществено обсъждане на програми в областта на околната среда Създаване на обстановка на партньорство между бизнеса, обществеността и общинската администрация за по-ефективно решаване на проблемите.
- Подобряване на работата между общинската администрация и неправителствените организации в областта на управление на отпадъците.

ХІІ. АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИ

Целта на анализа е да представи информацията относно:

- Какви са изискванията на нормативната уредба във връзка със събирането и предоставяне на информация за отпадъци от страна на общината;
- Създадена ли е необходимата организация в общината за събиране, обработване и предоставяне на информация както във връзка с нормативните изисквания, така и за ефективни анализи и вземане на решения за управление на отпадъците;
- Какви са основните проблеми свързани с информационното обезпечаване на управлението на отпадъците;

12.1. Нормативни изисквания за събиране и предоставяне на информация

Основните документи, регламентиращи събирането и информацията за отпадъци са разписани в ЗУО и Наредба №1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация с отпадъци.

В Глава четвърта от ЗУО са регламентираны задълженията на общините във връзка с информационното обезпечаване и управлението на отпадъците. Кметът на общината организира събирането на данни и предоставя информация на Националния статистически институт (НСИ), Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) и НИСО – електронен регистър, съгласно изискванията на Наредбата за реда и образците, по които се предоставя информация за дейности с отпадъците, както и реда за водене

на публични регистри.

С наредба №1 от 4 юни 2014 г. се определят:

1. редът и образците за водене на отчетност за дейностите по отпадъците;
2. редът и образците за предоставяне на информация за дейностите по отпадъците;
3. редът за предоставяне на информация от лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
4. редът за водене на публичните регистри по чл. 45, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО);
5. изграждането и поддържането на информационна система за отпадъци.

Задължени лица по наредбата са:

1. лицата, чиято дейност е свързана с образуване на производствени и/или опасни отпадъци, с изключение на отпадъците, образувани от домакинства, търговските и административните сгради;
2. лицата, чиято дейност е свързана със събиране и транспортиране и/или събиране и съхраняване и/или третиране на производствени и/или опасни отпадъци;
3. лицата, чиято дейност е свързана със събиране и транспортиране и/или събиране и съхраняване и/или третиране на битови и/или строителни отпадъци;
4. лицата, чиято дейност е свързана със събиране и транспортиране и/или събиране и съхраняване и/или третиране на масово разпространени отпадъци;
5. лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
6. организациите по оползотворяване и лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално по наредбите съгласно чл. 13, ал. 1 ЗУО;
7. регионални сдружения за управление на отпадъци;
8. лицата, извършващи дейности като търговец и/или брокер на отпадъци;
9. (нова - ДВ, бр. 30 от 2020 г., в сила от 31.03.2020 г.) лицата, чиято дейност е свързана с временно съхраняване на отпадъци от живак по чл. 14, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2017/852 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. относно живака и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1102/2008 (ОВ, L 137/1), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) 2017/852";
10. (нова - ДВ, бр. 30 от 2020 г., в сила от 31.03.2020 г.) лицата, чиято дейност е свързана с преобразуване и ако е приложимо, втвърдяване на отпадъци от живак по чл. 14, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2017/852;
11. (нова - ДВ, бр. 30 от 2020 г., в сила от 31.03.2020 г.) производителите на отпадъци, които са престанали да бъдат отпадъци съгласно актовете на Европейската комисия, приети в съответствие с чл. 6, параграф 2 от Директива 2008/98/ЕО, или съгласно критерии, определени с наредба на министъра на околната среда и водите по чл. 5, ал. 2 от ЗУО;
12. (нова - ДВ, бр. 30 от 2020 г., в сила от 31.03.2020 г.) лицата, при чийто производствен процес се образува вещество или предмет, определено като страничен продукт с мотивирано решение на министъра на околната среда и водите по чл. 4, ал. 2 от ЗУО.

12.2. Събиране и обработване на информация

Основните направления на дейностите по управление на отпадъци в община Вълчи дол, които са идентифицирани по време на изготвянето на анализа на информационната система, могат да се групират по следния начин:

- Предварително планиране;
- Последващо планиране;
- Договори и дейности по договорите;
- Събиране и транспортиране на отпадъци;
- Поддържане на чистотата на територията на общината;
- Разделно събиране на масово разпространени отпадъци;
- Организация и контрол по изпълнение на дейности
- Проучване, проектиране и изграждане на съоръжения и рекултивация на депа

Посочения по-горе списък е показателен, че управлението на отпадъците на територията на общината обхващат множество процеси, които се извършват от различни структурни звена в администрацията и от фирми, извършващи дейности с отпадъци.

Информационното обезпечаване по въпроси с управлението на отпадъците в община Вълчи дол се извършва чрез изготвяне и предоставяне на годишни доклади по Програмата за управление на отпадъците и подготовка на задължителните годишни отчети към нея.

Основната информация за отпадъците се осигурява от Дирекция „Устройство на територията и общинската собственост“, към което се подават отчети от ОП „БКС“, относно дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване. Информацията най-малко съдържа:

- Количества на събрани и извозени отпадъци от системата за организирано сметосъбиране на смесени битови отпадъци на територията на общината;
- Количество на извозените отпадъци образувани по почистване на улиците, тротоарите и други площи за обществено ползване;
- Ежегодна справка за разположението и количеството на съдовете за събиране на отпадъците;
- Ежегодни справки за предоставените услуги по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъци, съгласуване на графици за извършване на услугите.

Информацията за отпадъците е необходимо да се осигурява и от фирми, с които са сключени договори за извършване на услугите по управление и третиране на специфични потоци отпадъци:

- Информация от „Булекопак“ АД, относно сключеният договор за организиране на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки;
- Информация от „Българска рециклираща компания“ АД, относно разкомплектоване на излезли от употреба моторни превозни средства;
- Информация от „Трансинс батерии“ АД, относно излезли от употреба батерии и акумулатори;
- Информация от „Транстехнорециклираща компания“ АД относно излезли от

- употреба гуми (ИГУ) и отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО);
- Други;

На база постъпила информация от подадените отчети, общинската администрация:

- Събира и систематизира получената информация;
- Обработка и обобщава данните, свързани с изпълнението на договорите с фирмите, извършващи дейности с отпадъци;
- Изготвя информационни справки, доклади, становища и др.

В община Вълчи дол няма вътрешно ведомствена уредба на информационно обезпечаване в областта на управлението на отпадъците. Звената, които изпълняват функциите, свързани с управлението на отпадъците поддържат самостоятелни различни информационни бази данни, съобразно необходимата им за изпълнение и управление на конкретните функции, които са им възложени. Обменът на информация се извършва на база документооборот, на хартиен носител или по електронен път.

За правилното планиране на дейностите по управление на отпадъците е необходима пълна и коректна информация за количествата и състава на образуваните отпадъци в общината.

Изводи и препоръки:

- Общината, съгласно Наредба №1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците по които се предоставя информация с отпадъци е определена като задължено лице, което следва да предоставя информация, свързана с управлението на отпадъците, да се регистрира и води отчетност в НИСО;
- Създадената организация за събиране, обработване и предоставяне на информация във връзка с нормативните изисквания е ефективна за изготвяне на анализи и вземане на решения за управление на отпадъците.
- Необходимо е да се увеличи обемът на информацията, която се събира в общината, например информация за обектите, които генерират големи количества хранителни биоотпадъци, както и за зелени площи в населените места и квартали от които се генерират зелени отпадъци. В събиране на информацията могат да се включат и обектите на територията на общината, които събират разделно МРО;
- Основен проблем е събирането на информация от лицата, които извършват дейности по управление на отпадъци самостоятелно. Това са лица, които са сключили договори с фирми и/или организации и предават отпадъците си директно на тях. Тези отпадъци влияят върху дейността на общината, тъй като при липса на информация за тях не може да се определи точно количество на образуваните отпадъци. В този случай при изчисляване на целите, същите няма да бъдат точни и коректни. Към момента тези лица не са задължени да предоставят информация на общината.

ХІІІ. ИЗГОТВЯНЕ НА ПРОГНОЗИ ЗА ОБРАЗУВАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

Прогнозата на количеството образувани битови отпадъци в общината за периода 2021 – 2028 г. в община Вълчи дол е изготвена въз основа на два компонента:

- Брой на населението и демографска прогноза на 2021 – 2028 г.
- Норма на натрупване на отпадъци на 1 жител;

13.1. Брой на население и демографска прогноза

Демографската прогноза за населението на община Вълчи дол в периода 2021 – 2028 г. са изготвени на база информация от НСИ, въз основа на данните за населението на общината за последните години в периода 2016 – 2020 г. и официална демографска прогноза на НСИ за броя на населението в област Варна за периода до 2080 г. (при хипотеза на конвергентност)². В следващата таблица е представен броя на население за област Варна и община Вълчи дол за периода 2019 – 2023 г., според данни на НСИ.

Таблица 12 Население на област Варна и община Вълчи дол за периода 2019 – 2023 г.

година	2019	2020	2021	2022	2023
Област Варна	469885	470124	468614	430847	434191
Община Вълчи дол	9013	8973	8767	7434	7391

Източник: НСИ

Съгласно данни на НСИ, в община Вълчи дол за предходните 5 години се наблюдава тенденция на постоянно намаляване на населението. За предходни 5 години (периода 2019 – 2023 г.) населението на общината е намаляло с 1622 лица, или 17,00%. Средно населението на общината намалява с 324 лица на година.

Към настоящият момент, относителния дял на населението на община Вълчи дол, спрямо населението на област Варна е 1,9 %. При спазване на сегашната демографска ситуация се очаква населението на община Вълчи дол през следващите години да продължи плавно да намалява.

В следващата таблица е представена информацията относно официална прогноза за населението на НСИ за област Варна за периода 2020 – 2035 г., както следва:

Таблица 13 Демографска прогноза за населението на област Варна за периода 2020 - 2035

година	2020	2025	2030	2035
Област Варна	469027	462175	454026	445544

Източник: НСИ

За периода 2020 – 2025 г. населението на област Варна се очаква да намалее с 6 852 лица или с 1,5 % или 0.3 % на година, т.к. населението на областта следва да намалява средно с 1370 лица годишно.

За периода от 2025 – 2030 г., съгласно статистическите данни на НСИ, населението на област Варна ще намалява със сходни темпове - 8149 лица или с 1,8 % или 0,36% на година. Познавайки се на горната статистика и следвайки аналогични изчисления за

² Вариант при конвергентност: Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на ЕС за демографско и социално-икономическо развитие

населението на община Вълчи дол за периода 2021 – 2028 г., получаваме:

Таблица 14 Демографска прогноза за населението на община Вълчи дол за периода 2021 - 2028

година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
население	8946	8918	8892	8865	8834	8802	8770	8738

13.2. Прогнозна норма на натрупване

Нормата на натрупване представлява средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител. Тази норма се изчислява при определяне на потенциала за образуване на битовите отпадъци в дадена административна единица.

По данни на Евростат в повечето страни домакинствата образуват от 60% до 90% от битовите отпадъци, като останалите се образуват от търговски източници и административни единици. Изчислената прогнозна норма на натрупване е изчислена въз основа на следните допускания:

- *Налични данни:* използвани са данни за населението на общината по данни на НСИ за периода 2019 – 2023 г., данни за нормата на натрупване за периода 2019 -2023 г., изчислена на база на населението и общите количества образувани битови отпадъци в община Вълчи дол по години;
- *Използвани данни за прогнозата:* брой на населението и демографска прогноза за периода 2021 – 2028 г., посочени в предходната таблица; Норми на натрупване за периода 2019-2023 г., изчислени на база на броя на населението и общите количества образувани битови отпадъци в община Вълчи дол по години;
- *Хипотеза на прогнозата:* определяне на средната норма на натрупване на жител на година на общината; Норма на натрупване на отпадъците, като функция на икономическото развитие; намаляване на ръста на нарастване в следствие на мерките за предотвратяване образуването на отпадъци.

В следващата таблица е представена информация за нормата на натрупване, съгласно данни от НСИ за населението и количеството отпадъци в община Вълчи дол за периода 2016 – 2020 г.:

Таблица 15 Норма на натрупване на битови отпадъци за периода 2019 - 2023 г.

година	2019	2020	2021	2022	2023
кг/жител/год	275,93	282,73	300	331	300

Определяне на норма на натрупване на жител на година

Средната норма на натрупване на жител на община Вълчи дол се определя чрез екстраполация на нормата на натрупване за 2020 г. при увеличение от 1% годишно. Това увеличение се обосновава от нарастващият икономически растеж, който е основен фактор за нарастването на крайното потребление на домакинствата и съответно на количеството образувани битови отпадъци. В същото време, процентът не е по-висок, тъй като се очаква мерките по предотвратяване образуването на отпадъци да бъдат възпиращ фактор.

В съответствие с горните допускания, прогнозната норма на натрупване в община Вълчи дол по години за периода 2021 – 2028 г. е както следва:

Таблица 16 Прогнозна норма на натрупване за периода 2021 – 2028 г.

година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
кг/жител/год	285,55	288,37	291,19	294,01	296,83	299,65	302,47	305,29

13.3. Прогнозни количества битови отпадъци

Прогнозата на количествата образувани отпадъци е определена като произведение на броя на прогнозното население и прогнозната норма на натрупване, представено в следващата таблица:

Таблица 17 Прогнозни количества отпадъци за периода 2021 – 2028 г.

година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
тона	2554,53	2571,68	2589,26	2606,39	2622,19	2637,51	2652,66	2667,62

13.4. Прогноза за видовете отпадъци, които могат да бъдат предотвратени

Предотвратяване още във фазата на проектиране т.е преди производството

Образуването на отпадъци може да бъде предотвратено още в производствения етап чрез подобряване на ресурсната ефективност, използване на процеси, при които се генерират по-малко отпадъци и разработването на иновации в продуктите и услугите. Предотвратяването по време на дизайна означава да се предприемат мерки още във фазата на взимане на техническите решения при проектирането. Това включва не само еко-дизайн на продуктите, но и стратегическо развитие от гледна точка на стратегическите показатели, позиция на пазара, планиране на разходи и пр., както и използване на материали, използващи по-малко материали.

През етапа на дистрибуция отпадъците могат да бъдат предотвратени например чрез добро планиране на доставки и запаси, маркетингови стратегии за намаляване на отпадъците, включително избягване на оферти от типа “Купуваш едно, получаваш две!”, чрез които се насърчава закупуването, например на ненужни храни.

Предотвратяване образуването на отпадъците от хартия и други офис консумативи

Първите стъпки за предотвратяване и намаляване на изхвърлянето на хартия и картон в смесените битови отпадъци трябва да са насочени към институциите, към които общината има възможно за пряко въздействие – училища, детски градини, общински сгради, административни и общински обекти, където е възможно образуването на отпадъци от кашони, офис консумативи, офис хартия и др. Примерни мерки могат да бъдат:

- Замяна на стари принтери с нови, които печатат двустранно;
- Инструкции за пестене на хартия в офисите и общинските учреждения;
- Употреба на електронна комуникация винаги, когато е възможно, например чрез използване на информационна система за придвижване, споделяне и архивиране на документи в рамките на общинската администрация, вкл. при предоставяне на услуги и информация за гражданите.

Друг начин за предотвратяване на хартиените отпадъци е ограничаването на нежелана и неадресирана пощенска реклама, например чрез следните стратегии:

- Поставяне на лепенки на пощенските кутии („без реклами“) за да се избегне нежеланата реклама;
- Провеждане на информационно-образователни кампании, които да са насочени не само към домакинствата, но и към персонала на компании (търговски вериги), които предоставят брошури, каталози, промоции и т.н.

Предотвратяване образуването на хранителни отпадъци

Хранителните отпадъци представляват все по-голям проблем в Европа. Производството, дистрибуцията и складирането на храни са свързани с използването на природни ресурси и оказват влияние върху околната среда. Изхвърлянето на храна, която все още е годна за консумация, увеличава това въздействие и води до финансови загуби за потребителите и икономиката. За да бъде постигната промяна на поведението на гражданите относно изхвърлянето на хранителните отпадъци са необходими кампании за повишаване на осведомеността, както и разпространението на добри практики за предотвратяване на генерирането на хранителни отпадъци. Освен това хранителните отпадъци имат съществен социален аспект: даряването на храна, която все още е годна за консумация, но по логистични или маркетингови причини не може да бъде продавана, следва да бъде улеснено.

В някои европейски държави са създадени т. нар. „банки за храна“, при които хранителните продукти от индустрията или търговските вериги на дребно се дарява на бедни хора и/или на благотворителни организации. В Португалия например през 2011 г. стартира пилотен проект, с които местните власти провеждат обучения на ресторантите, относно повишаване на осведомеността на клиентите и най-добри управленчески практики за съхранение на храни, с цел да се намали количеството на хранителните отпадъци по цялата производствена линия от покупката на хранителни стоки до приготвянето на храна.

Предотвратяване отпадъците от пластмасови продукти за еднократна употреба

Считано от 3 юли 2021 г., държавите-членки на ЕС, забраняват пускането на пазара на определени пластмасовите продукти за еднократна употреба и на продуктите, изработени от оксо-разградима пластмаса, в т.ч. клечки за уши, прибори за хранене, чинии, сламки, бъркалки за напитки, пръчици за балони и др. Предприетите мерки гарантират, че до 2026 г. ще се постигне количествено намаление на потреблението на някои пластмасови продукти за еднократна употреба, в т.ч: чаши за напитки и техните капаци и капачки; съдове за храна и др. Мерки, които могат да се предприемат за намаляване на пластмасово продукти за еднократна употреба са например:

- в общински сгради, училища, детски градини и др., единични с дозатори (напр, сапуни, бутилки и др.) могат да бъдат заменени с бутилки/дозатори за многократна употреба;
- насърчаване на ползването на текстилни пазарски торбички чрез провеждане на разяснителни кампании сред населението;

В Италия, (Регион Пиемонте) в по-големите търговски вериги са въведени субсидирани дозатори за перилни, пдружени от разбираема информационна кампания, насочена към намаляване на образуването на отпадъци от опаковки чрез насърчаване на клиентите да пълнят бутилки за перилни препарати.

13.5.Прогноза за видовете отпадъци, които могат да бъдат подложени на подготовка за повторна употреба

Удължаването на живота на продуктите, повторното използване на продукти и техните компоненти, както и преработката, са ключов елемент на кръговата икономика. При повторната употреба се съхраняват физическите характеристики на суровините, както и енергията, вложена

в продуктите и техните съставни части. Отрастите на повторното използване и поправката са трудоемки и като такива допринасят за създаването на работни места.

За да бъдат подложени на подготовка за повторна употреба е подходящо и целесъобразно да бъдат създадени центрове за поправка и подготовка за повторна употреба на ненужни предмети/вещи на територията на общината. Тези центрове могат да се поддържат съвместно със социални предприятия при които да бъдат поправяни:

- мебели, битови предмети, електроуреди, текстил, книги, детски играчки, обувки и др, с което да бъдат дарявани на хора в неравностойно положение, социално слаби семейства, деца лишени от родителска грижа.

Базарите за обмен на употребявани вещи също са подходящи мерки, които общината може да изпълнява с които да бъдат включени детски дрешки и играчки, спортни уреди, вещи за бита, книги, дрехи и др. Събраните средства от базарите могат да подмогат създадените центрове или да бъдат дарявани благотворително.

Обществените нагласи и обучения са третия важен фактори – всички общински инициативи за предотвратяване на отпадъците и повторна употреба се нуждаят от много добра информационна и образователна кампания, насочена както към възрастните, така и към децата и младежите. Пилотните проекти в училищата са чудесен начин за трайно възпитаване на добри навици.

XIV. SWOT АНАЛИЗ

За определяне на целите и приоритетите за управлението на отпадъците в Община Вълчи доле направен анализ на силните и слабите страни на съществуващите условия и са посочени факторите, които предоставят възможности за постигане на националните цели за предотвратяване, разделно събиране и оползотворяване на различни потоци битови отпадъци или обратно – фактори, които се явяват заплаха. Между елементите на този анализ има отделни взаимовръзки, които разкриват потенциала или проблемите, които стоят на преден план за разрешаване.

Резултатите от SWOT -анализа позволяват по-точно формулиране на приоритетите и целите за управлението на отпадъците в Община Вълчи дол, както и направата на периодична оценка и предприемането на мерки (дейности) за коригиране.

СИЛНИ СТРАНИ

- ✓ Наличие на организирано сметосъбиране и сметоизвозване на БО във всички населени места от общината;
- ✓ Общината предоставя услуги по управление на специфични потоци отпадъците – организации за разделно събиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци в т.ч. отпадъци от опаковки;
- ✓ Предприети действия от страна на общинската администрация за закриване и рекултивация на старо общинско депо.
- ✓ Община Вълчи дол е изпълнила цели в изпълнение на изискванията на чл. 31, ал. 1, т.1 и 2 от ЗУО.
- ✓ Установена е практика за налагане на законодателство, посредством контролно звено по управление на отпадъците;

- ✓ Разработени са необходимите програми, наредби и други нормативни документи, които се фокусират върху бъдещи действия с цел решаване на съществени проблеми.
- ✓ Изградени са предпоставки, които позволяват участието на обществеността за вземане на решения, свързани с управлението на отпадъците – процедури по публични обсъждания, предоставяне на информация чрез различни медии, интернет и др.

СЛАБИ СТРАНИ

- ✓ Недостатъчна активност на гражданите и неправителствените организации в началните фази на планиране и проектиране на съоръжения и дейности по управление на отпадъци;
- ✓ Липса на целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци;
- ✓ Липса на цялостна система за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците;
- ✓ Недостатъчно добро ниво на информационно обезпечаване на процесите, свързани с вземането на информирани управленски решения;
- ✓ Липса на достатъчно точна и надеждна информация за ОСР;
- ✓ Няма обособен отдел, чиито служители да са ангажирани само с управлението на отпадъците;
- ✓ Няма изградена мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на обществеността и заинтересованите лица от резултатите, свързани с дейностите по управление на отпадъците;

ВЪЗМОЖНОСТИ

- ✓ Осигуряване на средства по оперативни и/или национални програми за финансиране на проекти;
- ✓ Развитие на системите за разделно събиране на МРО;
- ✓ Прилагане на регионален принцип на управление на зелените биоотпадъци;
- ✓ Промяна на обществените нагласи за намаляване образуването и ефективно управление на отпадъците.
- ✓ Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъци;

ЗАПЛАХИ

- ✓ Високи разходи по прилагане на екологичното законодателство за достигане на високите изисквания на ЕС и набелязаните цели;
- ✓ Спиране финансирането по оперативните програми, с което да се затрудни реализацията на проекти на общината;
- ✓ Неизпълнение или забавяне на инвестиционни проекти в инфраструктурата, важни за развитието на общината;
- ✓ Преминаването към нови схеми за определяне на такса битови отпадъци, което да доведе до повишаване на такса битови отпадъци за населението, съобразно промени в националното законодателството и законодателството на ЕС.

В АЛТЕРНАТИВНИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

Отправна точка за определяне на стратегическите цели на Програмата са направените изводи от анализа на състоянието за управление на отпадъците на територията на общината, препоръките и SWOT анализът, както и целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите. В съответствие с това е идентифицирана една генерална цел и три стратегически цели на общинската програма, както следва:

Генерална стратегическа цел: „Население и бизнес на община Вълчи дол, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива“;

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел са:

Цел 1: Намаление на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци;

Цел 3: Намаление на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци;

Тези цели са в синхрон със Националния план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г.

Алтернативи за постигане на целите

Предвижданията на настоящата програма е, целите да бъдат изпълнени чрез подпрограми. Подпрограмите имат за цел да подпомогнат изпълнението на стратегическите цели, чрез предлагане на мерки и подходи за постигането им, което да улесни общинската администрацията в град Вълчи дол. Предвидено е за всяка конкретна цел да бъдат изпълнявани следните подпрограми, които са в синхрон с НПУО 2021 – 2028 г.:

Цел	Подпрограма
Цел 1: Намаление на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци в т.ч. вкл. подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО в т.ч. вкл. подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: Намаление на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

XVI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИЗИСКВАНИЯТА НА ЧЛ. 19, АЛ. 3 ОТ ЗУО

В следващата таблица е представен план за дейностите по управление на отпадъците в съответствие с чл. 52, ал. 5 от ЗУО, включващ необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета, регламентирани в Глава втора, Раздел III от ЗУО.

ОБЩНСКИ ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

ДЕЙНОСТ (МЯРКА)	ВИД НА МЯРКАТА	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	СЪОТВЕТСТВИЕ С НОРМАТИВНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ	ОТГОВОРЕН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО
Участие в Регионално сдружение в съответствие с чл. 24, ал. 2 от ЗУО.	Административна	постоянен	чл.24. ал.2 от ЗУО	НП	Регионално сдружение Общински съвет Вълчи дол
Осигуряване на съдове за събиране на битови отпадъци – контейнери, кофи и др.	Финансова	постоянен	чл.19, ал. 3, т.1 от ЗУО	Средства от такса „битови отпадъци“ по реда на чл.66 ал.1 от ЗМДТ	Община Вълчи дол
Събиране на битови отпадъци и транспортирането им до депа или други инсталации и съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждането им.	Финансова	постоянен	чл. 19, ал.3, т.2 от ЗУО	Средства от такса „битови отпадъци“ по реда на чл.66 ал.1 от ЗМДТ	Община Вълчи дол
Почистване на уличните платна, площадите алеите, парковете и другите територии от населените места предназначени за обществено ползване.	Финансова	постоянен	чл.19, ал.3, т.3 от ЗУО	Средства от такса „битови отпадъци“ по реда на чл.66 ал.1 от ЗМДТ	Община Вълчи дол
Избор на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации и съоръжения за оползотворяване и/или обезвреждане на битови отпадъци.	Финансова/ административна/ експертна	до 2028 г.	чл. 19, ал.3, т.4 от ЗУО	Средства от такса „битови отпадъци“ по реда на чл.66 ал.1 от ЗМДТ; Общински бюджет	Община Вълчи дол
Организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждане на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на община Вълчи дол	Административна/ Финансова/ Експертна	до 2028г.	чл. 19, ал.3, т.5 от ЗУО	Общински бюджет, ОПОС 2021 – 2027 г. и др.	Община Вълчи дол
Разделно събиране на битови отпадъци на територията на община Вълчи дол най-малко на следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.	Административна/ Финансова/ Експертна	постоянен	чл. 19, ал.3, т.6 от ЗУО	Общински бюджет, средства от такса битови отпадъци, ОПОС 2021 – 2027г.	Община Вълчи дол
Организиране на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за	Административна	постоянен	чл. 19, ал.3, т.7 от ЗУО	Общински бюджет	Община Вълчи дол

ОБЩИСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ | 2021 – 2028 Г.

оползотворяване на масово разпространени отпадъци в т.ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци.					
Изпълнение на решенията на общото събрание на регионалните сдружения за управление на отпадъците на регионален принцип и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба.	Административна/ Експертна/ Финансова	до 2028 г.	чл.19, ал.3, т.8 от ЗУО	Средства от такса „битови отпадъци“	Община Вълчи дол
Организиране на разделно събиране на опасни битови отпадъци извън обхвата на Наредбите по чл. 13, ал.1 и предаването им за оползотворяване и обезвреждане.	Административна/ Финансова	Постоянен	чл.19, ал.3, т.9 от ЗУО	Общински бюджет ПУДООС	Община Вълчи дол
Разделно събиране и съхраняване на битови биоразградими отпадъци в т.ч. определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъци и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане.	Административна/ Финансова	до 2028 г.	чл.19, ал.3, т.10 от ЗУО	Общински бюджет Средства от ПУДООС	Община Вълчи дол
- <i>Закупуване на съдове за разделно събиране на биоотпадъци и насърчаване на домашното компостиране</i>	<i>Административна/ Финансова</i>	<i>до 2028 г.</i>	<i>чл.19, ал.3, т.10 от ЗУО</i>	Общински бюджет, средства от ПУДООС	Община Вълчи дол
Почистването от отпадъци на общинските пътища съответствие с чл. 12 от ЗУО - почистване на отпадъци от пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, крайпътните обслужващи комплекси, както и осигуряване на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжения за тяхното третиране;	Административна/ Финансова	постоянен	чл.19, ал.3, т.12 от ЗУО	Общински бюджет	Община Вълчи дол
Осигуряване на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15 от ЗУО, както и информация относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин.	Административна	постоянен	чл.19, ал.3, т.13 от ЗУО	НП	Община Вълчи дол
Поддържане на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаса, стъкло, хартия, картон на територията на общината.	Административна/ експертна	постоянен	чл.19, ал.3, т.14 от ЗУО	НП	Община Вълчи дол
Предотвратяване на изхвърлянето на отпадъците на неразрешени за това места и/или създаване на незаконни сметища и организиране на почистването им.	Административна	постоянен	чл.19, ал.3, т.15 от ЗУО	Собствени средства	Община Вълчи дол

XVII. РАЗРАБОТВАНЕ НА ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ИНДИКАТОРИ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА НАПРЕДЪКА НА МЕРКИТЕ

За да се постигнат стратегическите цели, заложиени към настоящата програма, трябва да се изпълнят определен набор от дейности. Дейностите за постигане на целите са обособени в подпрограми, съгласно НПУО 2021 – 2028 г., представени по-долу в настоящият раздел.

Всяка от подпрограмите е представена в текстов и табличен вид. Текстовата част съдържа кратко въведение, в което са представени ключови изисквания, стратегически и оперативни цели, както и основни съображения свързани с постигането на целите. В табличен вид са представени мерки към съответните подпрограми, съгласно НПУО 2021 – 2028 г. и Методически указания за разработване на програми за управление на отпадъците.

Някои от мерките имат т.нар хоризонтален характер, т.е те допринасят за постигането не само на целите на конкретната програма, тъй като те са най-пряко свързани, а и за постигането на целите на други подпрограми. Мерките могат да се групират и като инвестиционни мерки или неинвестиционни мерки или често както се наричат „меки мерки“. "Меките" мерки включват разнообразна палитра от дейности в т.ч.: назначаване на служители; обучение на служители; изпълнение на контролни дейности; провеждане на информационни и разяснителни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др.

ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ (ПППО)

ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

ЦЕЛ 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ

ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърне в устойчиво управление на материалите с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното и ефективно използване на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика, и да се намалява зависимостта на ЕС и на страните-членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност. За постигането на този екологичен приоритет Директива(ЕС)2018/851 от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците, като насочва вниманието към следните основни аспекти:

- Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда.

- Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци (ПОО).
- Някои суровини са от голямо значение за икономиката на Съюза и снабдяването с тях е свързано с голям риск. С оглед на сигурността на доставките на тези суровини и в съответствие с инициативата за суровините, установена от Комисията, в нейното съобщение от 4 ноември 2008 г. относно „Инициатива за суровините: посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа“ и целите и целевите стойности на Европейското партньорство за иновации в областта на суровините, държавите-членки следва да предприемат мерки за насърчаване на повторната употреба на продукти, съдържащи значително количество суровини от изключителна важност, с цел предотвратяване на превръщането на тези материали в отпадъци.

В България изискването за разработване на Национална програма за предотвратяване на отпадъците се въведе в Закона за управление на отпадъците, приет през 2012 г., а първата за страната програма се разработи от МОСВ и одобри от МС в края на 2014 г. като част от Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.

Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъците за периода 2021-2028 г. е втората за страната програма.

Програмата за устойчиво развитие до 2030 г., приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г., поставя цел за намаляване наполовина на хранителните отпадъци на глава от населението в световен мащаб при търговията на дребно и потребителите, както и за намаляване на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030 г. Тези мерки следва да са насочени към предотвратяването и намаляването на хранителните отпадъци в първичното производство, преработването и промишленото производство, при търговията на дребно и разпространението по друг начин на храни, в ресторантите и заведенията за хранене, както и в домакинствата.

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30 % до 2025 г. и с 50 % до 2030 г. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („годно до“ и „най-добър до“).

За да помогне страните членки на ЕС в постигането на целите за намаляване наполовина на хранителните отпадъци, с Директива 2018/851 от 2018 г. ЕК се ангажира да:

- разработи обща методология на ЕС за измерване на количеството на хранителните отпадъци и определяне на подходящи показатели
- създаде платформа с участието на страните членки и заинтересованите страни с цел да допринесе за постигането на целите за устойчиво развитие по отношение на хранителните отпадъци чрез обмен на най-добри практики и оценка на постигнатия във времето напредък

- предприеме мерки за разясняване на законодателството на ЕС относно отпадъците, храните и фуражите и за улесняване на даряването на храна, както и на използването на продукти, които вече не се използват за храна
- проучи начини за подобряване на използването на посочените дати, особено „най-добър до“, върху храните от участниците в хранителната верига и тяхното разбиране от потребителите.

Политиката на страната по отношение на хранителните отпадъци е отразена в следните стратегически и нормативни документи:

- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г. , който включва мерки както за третиране на хранителни отпадъци, така и мерки за предотвратяване на тяхното образуване, напр. мярка към общинските администрации за включване в общинските програми по управление на отпадъците на конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци (в т.ч. и хранителни отпадъци).
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., който предвижда мерки, насочени към намаляване на депонираните биоразградими, в т.ч. хранителни отпадъци и конкретно за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, като например домашното компостиране.
- Закон за храните. Глава шеста "в" от закона определя дейностите по хранителното банкиране, изискванията към производители и търговци на храни към начина на маркиране на храни, предназначени за даряване, както и изисквания за наличие на система за отчетност на операторите на хранителни банки.

Законът за управление на отпадъците не включва определение за „хранителни отпадъци“, а хранителните отпадъци са включени в определението за „**биоотпадъци**“. Съгласно това определение хранителните отпадъци обхващат: „хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.“

Директива ЕС 2018/851 дава следното определение: „**хранителни отпадъци**“ са всички храни, които са се превърнали в отпадъци“ и препраща към определението за „храни“ в член 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета:

„По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приеман от хора.

Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер.

II. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Стратегическа цел

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците.

Мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата подпрограма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Включени са различни по характер мерки, които могат да се обособят като информационно-образователни, икономически, административно-регулаторни, нормативни. Някои от мерките са насочени към повече целеви групи, а някои към конкретна целева група (домакинства, бизнес, ученици и др.).

Понастоящем в България няма внедрена методика за измерване на хранителните отпадъци с произход, различен от домакинствата. Също така на национално ниво няма действаща стратегическа рамка по отношение предотвратяване образуването на хранителните отпадъци със съответните мерки и действия, които да обхванат всички етапи на хранителната верига – първично производство, преработката на храни, търговията на едро и дребно, общественото хранене и домакинствата.

В Подпрограмата за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци са предвидени основно меки мерки. В преобладаващата си част те имат информационно-образователен и административно-регулаторен характер. Мерките са насочени към различни целеви групи, в т.ч. публични институции, домакинства и бизнес.

Изпълнението на мерките ще допринесе за:

- подобряване на качеството на информацията и проследяването по отношение на количествата образувани, повторно използвани, рециклирани и оползотворени хранителни отпадъци;
- повишаване на осведомеността на обществото за проблема със загуба и разхищението на храни;
- повишаване на информираността на различни целеви групи (общини, НПО, бизнес, домакинства и др.) по отношение предотвратяване образуването на хранителни отпадъци;
- стимулиране на даряването на храни.

План за действие към Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци (ПППО)

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ1	НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ								
СЦ 1	1.Насърчаване на домашното компостиране. Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	15	Бюджет на община, ПОС 2021-2027, безлихвен заем ПУДООС	Ежегодно до 2028	Предотвратени зелени и други биоотпадъци	Брой предоставени компостери на домакинствата през всяка от годините на програмата	Броят на домакинствата, на които са предоставени компостери	Община	Домакинства
СЦ 1	2.Повишаване информираността на населението за ползите и изискванията за разделното събиране и третиране на биоотпадъците;	10	Бюджет на община,	Ежегодно до 2028	Увеличено количество разделно събрани и третирани биоотпадъци	Информационни кампании	Брой проведени информационни кампании	Община	Домакинства
СЦ 1	3.Разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците от обществени зелени площи, паркове и градини	Съгласно проект	Бюджет на община, ПОС 2021-2027, безлихвен заем ПУДООС	Ежегодно до 2028	Увеличено количество разделно събрани и третирани биоотпадъци	Организирана система за разделно събиране на биоотпадъци	Организирана система за разделно събиране на биоотпадъци	Община	
СЦ 1	4.Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи, чрез изпълнение на националните и секторни програмни документи за „електронно управление"	5	Бюджет на общини, „Програма за техническа помощ 2021-2027"	12/2028	Мерките за „електронно управление" са реализирани в пълен обхват	Изпълнени проекти за електронно управление	Предотвратени отпадъци от офис хартия и съпътстващи консумативи, материали и услуги	Общини	Държавни и общинска администрация
СЦ 1	5.Изготвяне и прилагане на планове от общината за предотвратяване образуването на отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	5	Бюджет на общините, програми	12/2022 - 12/2027	Предотвратени битови отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общините	Брой разработени планове/изпълнени мерки за ПО в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и	Всички общински звена са разработили планове и прилагат мерки от тях	Община	Общински звена

ОБЩИСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 – 2028 Г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ1	НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ								
СЦ 1	6.Разработване на проекти за финансиране на мерки за предотвратяване образуването на отпадъци.	2	Бюджет на общините	01/2021 - 12/2028	Финансово подпомагане на общината за реализация на проекти за ПОО като част от финансирани мерки за подобряване управление на отпадъците	предприятия Брой подадени проектни предложения; брой сключени договори	Всички одобрени проекти са изпълнени в срок	Община	Общински звена, НПО
СЦ 1	7.Определяне на патентния данък по ЗМДТ до допустимия минимум за данъчно задължени лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (напр. ремонт на обувки, мебели, дрехи, домакински уреди и пр.) и оттам и до ПО, респективно в програмите на общините да се предвиди такава мярка/	1	Бюджет на общините	12/2021	Диференциран патентен данък за предоставяне на услуги, свързани с ПО	Промяна на наредбата за МДТ в частта, в която са изброени дейностите с патентен данък, с оглед диференцирането им в отделни позиции за патентния данък за предоставяне на услуги, свързани с ПО	Брой лица, възползващи се от минимална ставка за патентния данък за услуги, отнасящи се до повторна употреба на продукти и оттам - до прилагане на политиките за ПО	Община	Лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти
СЦ 1	8.Изпълнение на целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПО	5	Бюджет на общини	01/2021-12/2028	Гражданите са запознати с ползите от ПО и възможните действия от страна на домакинствата за прилагане на мерки за ПО в ежедневието	Брой реализирани кампании на общинско ниво	До края на програмата са проведени поне четири кампании на общинско ниво	Община	НПО, медии, други

ОБЩИСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 – 2028 Г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ1	НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ								
СЦ 1	9.Включване в информационните кампании на организациите за МРО по схемата за разширена отговорност на производителя на въпросите за ПО	-	В рамките на ежегодните бюджети за информационни кампании на организациите	Ежегодно до 2028 г.	Проведени информационни кампании от ОО с включена тематика за ПО	Брой реализирани информационни кампании с включени темите за ПО от всяка от организациите за МРО	Всички организации за МРО ежегодно за периода на програмата включват в информационните си кампании въпросите за ПО	Организации за МРО	Училища, община, медии
СЦ 1	10.Продължаване и разширяване на участието на НПО, училища и общини в 11.Европейската седмица за намаляване на отпадъците	2	Бюджет на общини	Ежегодно до 2028	Разширяване познанията на гражданите и на обществото като цяло за ползите от ПО и начините за прилагане на действия в ежедневието в дома и на работното място	Брой организации, участвали в ежегодно в Европейската седмица за намаляване на отпадъците	поне 2 организации от общината ежегодно участват в европейската седмица за намаляване на отпадъците	Община	РИОСВ, училища, други администрации, НПО, бизнес организации
ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ									
СЦ 1	12.Осигуряване на надеждна информация за количествата образувани хранителни отпадъци	1	Бюджет на община	2021	Събрана и докладвана към ЕК информация за количествата образувани хранителни отпадъци	Брой изпратени въпросници	2 бр. изготвени доклада	Община	Общински звена, браншови асоциации и сдружения на производители и търговци на храни
СЦ 1	13.Изготвяне и прилагане на планове от общината за ПО на хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др. където се образуват	0	Общински бюджет, програми	12/2022 за изготвянето ; 12/2028 за прилагането	Предотвратени хранителни отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в	Брой разработени планове	В края на програмния период всички звена генериращи хранителни отпадъци, са разработили планове и прилагат мерки от тях	Общини	Общински звена

ОБЩИСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 – 2028 Г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ1	НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ								
	хранителни отпадъци				общините				
СЦ 1	14.Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за ПО на хранителни отпадъци на общинско ниво, в т.ч. относно значението на "Най-добър до" и "Годен до" на търговските хранителни продукти	2	Бюджет на община в т.ч. отчисления по чл.64 от ЗУО, Европейски програми	01/2021-12/2028	Гражданите и бизнеса са запознати с ползите от ПО на хранителните отпадъци и възможните действия за ПО на хранителните отпадъци	Брой реализирани кампании на общинско ниво	До края на програмата са проведени поне четири кампании на общинско ниво	Община	НПО, медии, други
СЦ 1	15.Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци	200	Бюджет на община, "Програма за околна среда 2021-2027"	01/2022-12/2026	Изпълнени проекти за предотвратяване на хранителни отпадъци от бита, ресторантьорство и туризъм, и реализирани и разпространени добри практики	Брой подадени проектни предложения; брой сключени договори	Брой изпълнени проекти	Общини	Общински звена, юридически лица със стопанска цел
СЦ 1	16.Подкрепа на дейността на организация/и, които организират и осъществяват даряването на храни преди изтичането на срока на годност	0	"Програма за храни и/или основно материално подпомагане" 2021-2027	01/2021-12/2028	Институционално обезпечаване на дейностите по организиране и осъществяване даряването на храни	В проекта на "Програма за храни и/или основно материално подпомагане" 2021-2027 е включена мярка за финансиране дейността на организация/и в сферата на даряване на храни преди изтичане срока на годност, възможно с директен	"Програма за храни и/или основно материално подпомагане" 2021-2027 г. е сключила договор за безвъзмездна финансова помощ с организация/и в сферата на даряване на храни преди изтичане срока на годност, вкл.широка информационна кампания	МТСП	Българска хранителна банка; други организации, които имат капацитет и значителен опит с дейности по събиране и даряване на храни преди изтичане срока на годност

ОБЩИСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 – 2028 Г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ1	НАМАЛЯВАНЕ НА ВРЕДНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЧРЕЗ ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО ИМ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОВТОРНОТО ИМ ИЗПОЛЗВАНЕ								
						бенефициент Българска хранителна банка			
СЦ 1	17.Прилагане в пълен обхват на възможностите за даряването на храни, които са предоставени на европейско ниво с оглед преодоляване на бариерите за даряване на храни чрез механизмите за прилагане на ДДС	0	Бюджет на МФ	12/2021	Увеличаване даряването на храни преди изтичането на срока на годност и намаляване на хранителните отпадъци	Изготвен проект на указания/нормативни промени за премахване на бариерите, свързани с ДДС	Одобрени указания/нормативен акт, чрез които са премахнати бариерите за даряване на храни преди изтичането на срока на годност	МФ	Община, неправителствени организации

*Бюджетът е индикативен

ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ
ОТПАДЪЦИ

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

- до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло
- до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло

Целите се изпълняват от общините в РСУО, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната регионална система.

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са и част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно:

- ясно определена отговорност на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране
- определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло
- въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации
- въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълняват посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране
- друг икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълняват задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура
- нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци
- вече функционират инсталации за отделяне на полезните компоненти от битовите отпадъци като резултат от изграждането им посредством публично-частно партньорство между организациите по оползотворяване за отпадъци от опаковки, както и финансово подпомагане чрез ПУДООС, на някои от тях.
- Разработени, одобрени и финансирани проекти по ОПОС в рамките на последните два програмни периода. С реализацията на проектите за регионални системи по ОПОС 2007-2013 г. са изградени и 11 сепариращи, 18 инсталации за компостиране на зелени отпадъци и 1 инсталация за анаеробно разграждане на хранителни отпадъци. По ОПОС 2014-2020 г. са подписани договори и в процес на изграждане са 35 инсталации за компостиране на зелени отпадъци и 3 броя анаеробни инсталации. След тяхното изграждане и въвеждане в експлоатация в страната ще функционират 53 инсталации за

компостиране за зелени отпадъци и 4 инсталации за анаеробно разграждане.

- Над 6 млн. жители на страната са обхванати от системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки от хартия и метал, пластмаса и стъкло. Това е важна предпоставка за изпълнение не само на националните цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, но е принос за изпълнение на общинските и националните цели по настоящата програма за рециклиране на поне 50% от битовите отпадъци до 2020 г. Към настоящия момент в системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки са обхванати 207 общини.
- Проведени са обучителни програми за общините за запознаването им с нормативната уредба относно изискванията за рециклиране на битовите отпадъци и представяне на добри общински практики и препоръки в тази област.

II. ЦЕЛИ И МЕРКИ КЪМ ПОПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци.

Оперативна цел

Увеличаване на количеството на рециклираните и оползотворени битови отпадъци и намаляване на количествата на вредни вещества, съдържащи се в тях.

Мерки

В Програмата за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци са предвидени мерки, които условно могат да бъдат класифицирани като инвестиционни мерки и неинвестиционни (меки) мерки.

Инвестиционните мерки са насочени основно към реализация на проекти за изграждане на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, инсталации за рециклиране, инсталации за компостиране, създаване на центрове за подготовка за повторна употреба и др.

„Меките“ мерки са насочени към осъществяването на различни тематични проверки, провеждане на информационни и разяснителни кампании и обучения, различни нормативни промени и др.

В резултат от изпълнението на мерките от програмата до 2030 г. минимум 55% от общото тегло на битовите отпадъци ще бъдат подготвени за повторна употреба и рециклиране.

План за действие към Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ									
СЦ 2	18. Актуализирана е мярката за участие в „Подготовка и реализация на проект за изграждане на инсталация за третиране на биоразградими отпадъци“ в Плана за действие към подпрограма за достигане на целите за подготовка, за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци в т.ч. и биоотпадъци .	2 000	Програма за околна среда 2021-2027 г	01/2024-12/2028	Осигурена необходима инфраструктура за компостиране на биоразградимите отпадъци – хранителни, зелени и дървесни отпадъци, събрани разделно като част от потока на смесените битови отпадъци	Изготвя се за подаване на проектно предложение и сключване на договор за финансиране на компостираща инсталация и прилежащата и инфраструктура	Изградена инсталация	Община от РСУО	ПУДООС, МОСВ
СЦ 2	19. Създаване на центрове за подготовка за повторна употреба и поправка, и/или друг начин за предотвратяване на отпадъците	100	Програма за околна среда 2021-2027 г., общински бюджет	01/2025 - 12/2028	Създадени центрове за подготовка за повторна употреба и поправка	Брой изготвени проекти; брой изпълнявани проекти	Брой създадени центрове за подготовка за повторна употреба и поправка	Община	юридически лица със стопанска цел
СЦ 2	20. Изграждане на нови и разширяване на съществуващите системи за разделно събиране на битови отпадъци	10	ПОС 2021-2027, общински бюджет	01/2024-12/2028	Изградена нова система и разширена съществуваща система за разделно събиране на битови отпадъци	Изготвено проектно предложение и сключен договор с бенефициенти	Изградени нови системи или разширени съществуващи системи	Общини, РСУО	УО на ПОС

ОБЩИСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 – 2028 Г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 2	21. Широко информирание на населението за точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, вид и количество на отпадъците, които да се оставят на тези площадки и др.	1	Общински бюджет	01/2024 - 11/2028	Обществеността е информирана относно местонахождението на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци и вида и количествата на отпадъците, които могат да бъдат предавани	Публикуване на интернет страницата на общината информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци до 12.2021 г. и актуализирането и	Публикуване на интернет страниците си информация за местонахождението на площадките за разделно събрани отпадъци и вида и количествата на събираните отпадъци	Общини	
СЦ 2	22. Провеждане от общината на информационни кампании за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинските програми за управление на отпадъците	1	Общински бюджет, "Програма за околна среда 2021-2027"	Ежегодно до 2028 г.	Гражданите и фирмите са информирани за реда, начина и ползите от разделното събиране и оползотворяване на битовите отпадъци	Проведена поне една информационни кампании за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци на година	Ежегодно провеждани информационни кампании за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци	Общини	
СЦ 2	23. Ежегодно провеждане на поне две кампании за разделно събиране на отпадъци от хартия и други материали (напр. в края и в началото на учебната година)	1	Общински бюджет	Ежегодно до 2028 г.	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци от общините	Проведени поне две кампании за разделно събиране на стара хартия и други отпадъци в годината	Провеждат се ежегодни информационни кампании за разделно събиране на стара хартия и други отпадъци	Общини	Училища, НПО, ОО
СЦ 2	24. Изготвяне на годишни планове и годишни отчети за осъществяване на контрол от общината за изпълнение на изискванията на общинските наредби за управление на	2	Общински бюджет	Ежегодно до 2028 г.	Одобрени годишни планове и годишни отчети за контрол по нормативната уредба за управление на отпадъците	Одобрени общински годишни планове и годишни отчети за контрол по нормативната уредба за управление на	Осъществена контролната дейност по управление на отпадъците на основата на детайлно разработен план и	Общини	

ОБЩИСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 – 2028 Г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
	отпадъците относно разделното събиране и подготовката за повторна употреба на битовите отпадъци					отпадъците	отчитат изпълнението на годишните цели за контролната дейност на основата на годишния план		
СЦ 2	25.Осигуряване на необходимото техническо оборудване за общинската администрация, с което служителите отговарящи за отпадъците да извършват проверки	5	Общински бюджет	12/2025	Повишена ефективност и възможност за извършване на планови и извънпланови проверки	Брой предоставено оборудване	Техническото оборудване е повече спрямо 2020 г.	Общини	
СЦ 2	26.Изпълнение на мерките от Националната комуникационна стратегия за управление на отпадъците	-	Бюджет на МОСВ	06/2023 - 12/2028	Повишена информираност на населението и бизнеса по въпросите на управлението на отпадъците	Мерките се изпълняват съгласно Плана за действие към стратегията	Превръщане на обществеността в ключов фактор при управлението на отпадъците	МОСВ	Общини; НПО; медии
СЦ 2	27. Подготовка на методика за изготвяне на и образец на план-сметка за необходимите дейности по предоставяните услуги, за които се заплаща такса битови отпадъци, и за начина за изчисляване на размера на таксата при прилагане на предложените основи в -Наредбата приета с Постановление № 93 от 04 април 2024г., приложима от началото на 2025 г	1	Общински бюджет	01/2025	Приложен е принципа "замърсителят плаща" по отношение определяне размера на такса битови отпадъци	Приложени нови изисквания на ЗМДТ	Приложени нови изисквания на ЗМДТ	Общини	

*Бюджетът е индикативен

ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ СТРОИТЕЛСТВО И РАЗРУШАВАНЕ

**ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ
ОТПАДЪЦИ**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от

разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети за постигане на тези цели до момента, а именно:

- одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали от 2017 г. - в тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:
 - Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци.
 - Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж и се одобрява заедно с целия проект. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане. Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.
 - Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влагане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи.
 - Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

II. ЦЕЛИ И МЕРКИ КЪМ ПОПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Оперативна цел

Увеличаване на количеството на рециклираните и оползотворени битови отпадъци и намаляване на количествата на вредни вещества, съдържащи се в тях.

Мерки

Подпрограмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради съдържа както инвестиционни мерки, така и „меки“ мерки.

Меките мерки са основно насочени към успешното прилагане на практика на нормативната уредба, както и към повишаване на информираността и капацитета в разглежданата област.

Инвестиционните мерки по подпрограмата са свързани с реализацията на процедура за финансиране на проекти и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали. Възможни източници на финансиране са средства, осигурени от Програма за околна среда 2021-2027 г (ПОС 2021 – 2027 г.). Възможно е и публично – частно партньорство между бизнеса и общината, включително чрез предоставяне на подходящи общински терени за изграждане на съоръжения.

План за действие на Подпрограмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ									
СЦ 2	28.Реализация на проект за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци	20	ПОС 2021-2027 – финансови инструменти	01/2023-12/2028	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Изготвено проектно предложение и сключен договор	Изградена система, съоръжение и инсталация	Община	Юридически лица със стопанска цел
СЦ 2	29.Разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци, вкл. в индустриални зони при доказана необходимост	100	ПОС 2021-2027; общински бюджет	01/2023-12/2028	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Изпълнен проект за разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци	Изпълнен проект	Община	Юридически лица със стопанска цел
СЦ 2	30.Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	4	Общински бюджет	01/2021-12/2028	Осъществен контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	В годишните планове за извършване на контролна дейност на компетентните органи са включени тематични проверки относно спазване на изискванията за строителни отпадъци; брой извършени проверки; брой наложени санкции; брой съставени предписания	Спазени са всички изисквания на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителни отпадъци	Община	Възложители на инвестиционни проекти
СЦ 2	31.Включване в тръжните документи за строителство на сгради на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	0	Бюджет на възложителите на обществени поръчки	12/2028	В строителството на сгради се влагат рециклирани строителни	2021-2023 - 2%; 2024-2028 - 2,5%	2028 - 2,5%	Община, когато е възложител на обществени поръчки	Строители

ОБЩИСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 – 2028 Г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ									
					материали				
СЦ 2	32. Включване в тръжните документи за строителство на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	0	Бюджет на възложителите на обществени поръчки	12/2028	В строителството на пътища се влагат рециклирани строителни материали или на третиранни строителни отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи	2021-2023 - 8%; 2024-2028 -10%	2028 - 10%	Общината, когато е възложител на обществени поръчки	Строители
СЦ 2	33. Включване в тръжните документи за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	0	Бюджет на възложителите на обществени поръчки	12/2028	При ремонтите на пътища се влагат рециклирани строителни материали	2021-2023 - 2%; 2024-2028 -3%	2028 - 3%	Общината, когато е възложител на обществени поръчки	Строители
СЦ 2	34. Включване в тръжните документи за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	0	Бюджет на възложителите на обществени поръчки	12/2028	В строителството на други строежи от техническата инфраструктура се влагат рециклирани строителни материали	2021-2023 - 5%; 2024-2028 -8%	2028 - 8%	Общината, когато е възложител на обществени поръчки	Строители
СЦ 2	35. Включване в тръжните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи	0	Бюджет на възложителите на обществени поръчки	12/2028	Строителни отпадъци се оползотворяват в обратни насипи	2021-2022 - 8% 2023-2024 - 9% 2025 - 10% 2026-2028 - 11%	2028 - 12%	Общината, когато е възложител на обществени поръчки	Строители

*Бюджетът е индикативен

ПОДПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО

УПРАВЛЕНИЕ НА ОПАКОВКИТЕ И ОТПАДЪЦИТЕ ОТ ОПАКОВКИ

**ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ
ОТПАДЪЦИ**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Съгласно ЗУО "Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки
- ИУМПС
- ИУЕЕО
- Отпадъчни масла и нефтопродукти
- Отпадъци от гуми
- Отпадъци от батерии и акумулатори
- Отпадъци от излезли от употреба текстил, дрехи и обувки- предстои

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложили на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролята на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Заложените цели за МРО по години са следните:

Група МРО	Цели
<u>Отпадъци от опаковки</u>	<p>До 2025 г.:</p> <p>65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. Пластмаси: 50% Дърво: 25% Черни метали: 70% Алуминий: 50% Стъкло: 70% Хартия и картон: 75%</p> <p>До 2030 г.:</p> <p>70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в т.ч.:</p> <p>Пластмаси: 55% Дърво: 30% Черни метали: 80% Алуминий: 60% Стъкло: 75% Хартия и картон: 85%</p>
<u>ИУМПС</u>	<p>Ежегодно: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС</p> <p>Ежегодно: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС</p>
<u>ИУЕЕО</u>	<p>Ежегодно: разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години</p>
<u>Отпадъци от отработени масла</u>	<p>Ежегодно: мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година</p>
<u>Отпадъци от гуми</u>	<p>Ежегодно: не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ</p>

Група МРО	Цели
	през текущата година се регенерират и/или рециклират
<u>Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)</u>	Ежегодно: разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
<u>Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори</u>	Ежегодно: разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
<u>Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори</u>	Ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори
<u>Отпадъци от текстил, дрехи и обувки</u>	Въвежда се от 2025 г. Наредбата все е още не приета. Има само проект!!!

За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки. В случай че нямат сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, общините са длъжни да разработват и изпълняват сами програми за разделно събиране на отпадъци от опаковки и да предоставят ежегодно информация на МОСВ в тази връзка.

Всички МРО, с изключение на отпадъците от опаковки, се образуват в резултат на употребата на самия продукт, пуснат на пазара, който след употребата се превръща в отпадък. Отпадъците от опаковки са резултатът от употребата на продукти, които са опаковани и именно опаковките, а не самите продукти са предмет на изискванията за рециклиране и оползотворяване. В допълнение при опаковките става въпрос за изключително широк диапазон от опаковани продукти – десетки хиляди вида, което допълнително усложнява организирането на системите за разделното им събиране.

В допълнение към гореизложените цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.
- държавите-членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г. и до 2029 г. - 90%.

II. ЦЕЛИ И МЕРКИ КЪМ ПОПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО И ОТПАДЪЦИ ОТ ОПАКОВКИ

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Оперативна цел

Увеличаване на количеството на рециклираните и оползотворени МРО и намаляване на количествата на вредни вещества, съдържащи се в тях.

Мерки

Подпрограмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва основно „меки“ мерки, които имат административно-регулаторен и информационно-образователен характер. Предвидени са мерки за повишаване на административния капацитет.

План за действие към Подпрограма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ									
СЦ 2	36.Провеждане на информационните кампании сред обществеността, относно ОО и МРО	2	Общински бюджет	Ежегодно до 2028	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци	Брой проведени информационни кампании	Повишена информираността на обществеността по въпросите на управлението на МРО, отчетена при проучвания на общественото мнение	Община	ОО
СЦ 2	37.Обобщаване и публикуване на информация за местата за събиране на ИУЕЕО, НУБА, ИУГ и изготвяне на годишна справка за количества отпадъци			Ежегодно	Прозрачност и информиране на обществеността относно управлението на МРО	Публикуване на информация	Информиране на населението	община	ОО
СЦ 2	38.Сключване изпълнение на договори за разделно събиране на ОО и МРО, в т.ч число за излезли от употреба текстил, дрехи и обувки;	-	-	2021 – 2028 г.	Увеличаване на количествата разделно събрани хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали	Сключен договор	Повишаване количествата разделно събрани отпадъци от опаковки и МРО.	Община	
СЦ 2	39. Оптимизиране на системите за разделно събиране на МРО		Фирма или организация	ежегодно	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци	Справка за разположение на системата	Достъпност на системата за гражданите	Община	ОО
СЦ 2	40.Увеличаване на контрола от страна на общината, относно спазването на забраната за изхвърляне на МРО на нерегламентирани за целта места			2021-2028 г.	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци	Извършени проверки и предприети мерки	Създадена ефективност за използване на системата	Община	
СЦ 2	41.Уведомяване на обществеността за лицата,			Постоянен	Увеличаване на количествата	Уведомяване на обществеността	Уведомяване на обществеността	Община	РИОСВ, фирми

ОБЩИСКА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ВЪЛЧИ ДОЛ 2021 – 2028 Г.

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ									
	притежаващи разрешителен документ за извършване на дейности по събиране, съхранение и оползотворяване на МРО.				разделно събрани отпадъци				притежаващи разрешителен документ;
Управление на опаковките и отпадъците от опаковки									
СЦ2	42. Въвеждане от общината в наредбата по чл.22 от ЗУО на изисквания за търговските и други подобни обекти за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали, и осъществяване на контрол и налагане на предписания/глоби	1	Бюджет на общината	2021-2028	Увеличаване на количествата разделно събрани хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали	Разработване на конкретни механизми за общината;	Всички задължени търговски и други подобни обекти прилагат изискванията за разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали, вкл. отпадъци от опаковки от същите материали	Община	Търговски и други подобни обекти
СЦ2	43. Поемане на доброволни ангажименти от бизнеса за прилагане на практики за предотвратяване генерирането на отпадъци от опаковки от стоки, които предлагат на пазара	0	Бюджет на организациите, поели доброволно ангажимента	2021-2028	Предотвратени количества отпадъци от опаковки	Планирани мерки за предотвратяване на отпадъците от опаковки от бизнеса	Изпълнени мерки за предотвратяване на отпадъци от опаковки от бизнеса	Общини	Бизнес организации (търговски обекти и др.)
СЦ2	44. Провеждане на информационни кампании/обучение сред училищата, детските градини и общинските звена за разделното събиране на ОО и МРО на територията на общината	2	Бюджет на общината	2021-2028	Увеличаване на количествата разделно събрани отпадъци	Брой проведени информационни кампании	Повишена информираността на обществеността по въпросите на управлението на МРО, отчетена при проучвания на общественото мнение	Община	ОО

*Бюджетът е индикативен

ПОДПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПониРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци

I. ВЪВЕДЕНИЕ

В резултат на изпълнението на подпрограмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци се очаква до 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци. По-конкретно:

- ще бъде осигурен капацитет за депониране на остатъчните битови отпадъци и на друга площадкова инфраструктура
- ще бъдат рекултивирани и закрити всички общински депа
- ще бъде осигурена инфраструктура за стабилизиране на биоразградимата фракция на отпадъците
- ще бъдат разработени иновативни продукти и технологии, чрез които се подобрява йерархията на управление на отпадъците
- ще бъдат изготвени практически решения за проблемите с най-широко генерираните производствени опасни отпадъци
- ще бъде повишен капацитетът на институциите да осъществяват контрол и трансграничен превоз на отпадъци, вкл. за откриване на незаконни превози на отпадъци.

II. ЦЕЛИ И МЕРКИ КЪМ ПОПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Стратегическа цел

Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци

Оперативна цел

Намаляване на количествата на депонираните битови отпадъци и увеличаване дела на рециклираните и оползотворените такива;

Мерки

Предвидените мерки са както инвестиционни, така и "меки" мерки. Инвестиционните мерки са насочени основно към изграждане на площадкова инфраструктура за битови отпадъци, закриване и рекултивация на общински депа, третиране на утайки от ПСОВ, устойчиво управление на излезли от употреба препарати за растителна защита и др.

„Меките“ мерки са насочени към реализация на публични, бизнес и научни проекти за разработване/внедряване на различни иновативни методи за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци. Предвидени са мерки за повишаване на капацитета на публичната администрация по отношение трансграничния превоз на отпадъци и др.

План за действие към Подпрограма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Стратегическа цел	Дейности (мерки)	Бюджет (хил. лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (месец и година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
СЦЗ: НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ									
СЦЗ	45.Изпълнение на етап „биологична рекултивация“ от проекта за закриване и рекултивация на старото депо на гр. Вълчи дол	Съгласно проект	Отчисления по чл. 60 от ЗУО; Общински бюджет	Съгласно проект	Рекултивирано общинско депо, съгласно нормативните изисквания		Изпълнение на етап „биологична рекултивация“	Община	ПУДООС
СЦЗ	46.Мониторинг и следексплоатационни грижи на общинското депо на община Вълчи дол	Съгласно плана за мониторинг	Отчисления по чл. 60 от ЗУО; Общински бюджет	Постоянен	Контрол и последващ мониторинг на параметрите на закритото общинско депо	Информираност на населението за закриване на депото	Създадена организация за контрол	Община	
СЦЗ	47.Периодично почистване на локално образувани натрупвания на отпадъци на нерегламентирани за целта места	20	Общински бюджет	Постоянен	Предотвратяване замърсяването с отпадъци	Брой нерегламентирани замърсявания	% или брой намаление нерегламентирани замърсявания	Община	

*Бюджетът

е

индикативен

XVIII. КООРДИНАЦИЯ С НАЦИОНАЛНИ, ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

13.1. Координация с програмни документи на национално ниво

При разработване на настоящата програмата са взети предвид основните постановки на националните програмни документи, в т.ч.:

- *Националният план за управление на отпадъците 2021-2027 г.*

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците е: „Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси.“

Формулирани са три стратегическите цели в синхрон за настоящата програма, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел, като следва:

- Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване
- Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци
- Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Направени са прогнози и финансови разчети за необходимите инвестиции за постигане на целите на НПУО.

Изпълнението на програмите с мерки от НПУО ще осигури достигане на националните цели за управление на отпадъците, произтичащи от европейското законодателство и ЗУО.

Националният план за управление на отпадъците има следната структура и съдържание:

- Основни изводи от анализа на състоянието на управлението на отпадъците
- SWOT анализ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите)
- Цели и подцели
- План за действие с Програми от мерки за постигане на целите
- Координация с други планове и програми
- Система за контрол на изпълнението, оценка на резултатите, отчети актуализация на НПУО
- Приложения, в които са представени - Подробните анализи за състоянието на управлението на отпадъците

- *Национална програма за развитие: България 2030 г. приета с протокол на Министерски съвет №67.25 от 02.12.2020 г.*

Националната програма за развитие на БЪЛГАРИЯ 2030 (детайлизирана стратегия) е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи, детерминиращ визията и общите цели на политиките за развитие във всеки сектор на държавното управление, включително техните териториални измерения.

Ангажиментът за разработване на национален стратегически документ за развитие на страната в средно- и дългосрочен период е залегнал в програмата за управление на правителството на Република България за периода 2017 – 2021 г., приета с Решение №447 на Министерски съвет от 2017 г. При изготвянето на Националната програма за развитие

БЪЛГАРИЯ 2030 е отделено специално внимание на Програмата за устойчиво развитие за периода до 2030 г. на Организацията на обединените нации (ООН) „*Да преобразим света*“ и на включените в нея 17 глобални цели за устойчиво развитие. Програмата и Целите са разгледани като рамка на националните политики за развитие, а самата Национална програма за развитие България 2030 – като отговора на правителството за изпълнението им.

Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 стъпва на нарочен Анализ на социално-икономическото развитие на страната след присъединяването ѝ към Европейския съюз, целящ да идентифицира ключовите проблемни области и пропуски в политиките за развитие на страна, обсъден със социално-икономическите партньори в рамките на Икономическия и социален съвет и Националния съвет за тристранно сътрудничество.

Тази детайлизирана версия на Националната програма за развитие: България 2030 стъпва върху визията, целите и приоритети за социално-икономическо развитие на България в периода 2021-2030 г., одобрени с Решение на Министерски съвет №33 от 20.01.2020 г. В документа подробно са разписани областите на въздействие, които ще бъдат обект на целенасочени интервенции до 2030 г., подредени по приоритети (13 приоритета) и подприоритети и съпътствани от индикатори за резултат, индикативен финансов ресурс, източници за финансиране и съотносими цели за развитие на ООН.

а. Координация с програмни документи на община Вълчи дол

Програмата за управление на отпадъците на община Вълчи дол 2021-2028 г. е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината. Целите и мерките в настоящата Програма са синхронизирани и съобразени с ключови общински програмни документи.

XIX. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

14.1. Наблюдение на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Наблюдението и оценката на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на Община Вълчи дол е от ключово значение, с оглед проследяване на напредъка по постигане на поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация на Програмата.

Наблюдението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява чрез периодично събиране на информация, свързана с напредъка по изпълнение на включените в Програмата мерки и степента на постигане на индикаторите, както и анализ на събраната информация и на възникнали проблеми при изпълнението и причините за тях. В допълнение, за всяка мярка ще се наблюдава и спазването на планирания график и степента на изразходване на ресурсите.

Дейностите по прилагане изпълнението на общински планове и стратегии в областта на околната среда и управлението на отпадъците се извършват от еколога на Община Вълчи дол. В областта на екологията се разработват планове, програми и др., в които пряко участие вземат: Дирекция „Устройство на територията и общинска собственост“.

14.2. Контрол и отчитане на изпълнението на програмата за управление на отпадъците

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците е общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

За целта той изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците. Отчетът се представя в срок до 31 март, като копие от отчета се изпраща на РИОСВ.

Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година.

Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и се препоръчва да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците – както общински съветници, така и широката общественост.

Целесъобразно е годишният отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците да се изготвя в следния формат:

1. Въведение
2. Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината
3. Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението
 - Създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни
 - Преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им
 - Резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на съответната година
4. Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата
5. Заключение

Приложения

Въведението включва уводни бележки, в които се обяснява основанието за изготвяне на отчета, за кого е предназначен отчетът, какви са целите на отчета и пояснение как е структуриран. Може да се включат и други важни съображения във връзка с изпълнение на програмата за управление на отпадъците в отчетния период.

Отчетът за изпълнение е основната част от документа и представя промени в средата за изпълнение през отчетната година; описание на предприетите от общината действия за мониторинг и контрол по изпълнение на програмата, вкл. проведени оценки и/или допитвания до населението; постигнатия напредък по изпълнение на целите и мерките въз основа на включените в програмата индикатори за изпълнение и анализ на тяхното изпълнение, както и причините за неизпълнение. Описанието на напредъка по изпълнението на целите и мерките се структурира по целите, включени в Програмата за управление на отпадъците.

В заключителната част се представят изводи от анализа на изпълнението и предложения за промени или адаптиране на програмата за текущата година в случай на необходимост.

В приложение в табличен формат се докладва напредъкът по изпълнение на индикаторите, разработени за постигане на специфичните цели в програмата за управление на отпадъците, който е основата за текстовата част на отчета за напредъка по изпълнение на програмата.

14.3.Процедура по актуализация на програмата

Програмата за управление на отпадъците ще бъде актуализирана в случай на промени в законодателството, които налагат съществени промени в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане. Процедурата на актуализация ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата за управление на отпадъците на Община Вълчи дол, провеждане на публично обсъждане, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за одобрение и приемане от Общински съвет.

Приложения към Програмата:

1. Списък на отпадъците, извън обхвата на ЗУО;
2. Списък на използваните ресурси материали за разработване на програмата